CARRER 128

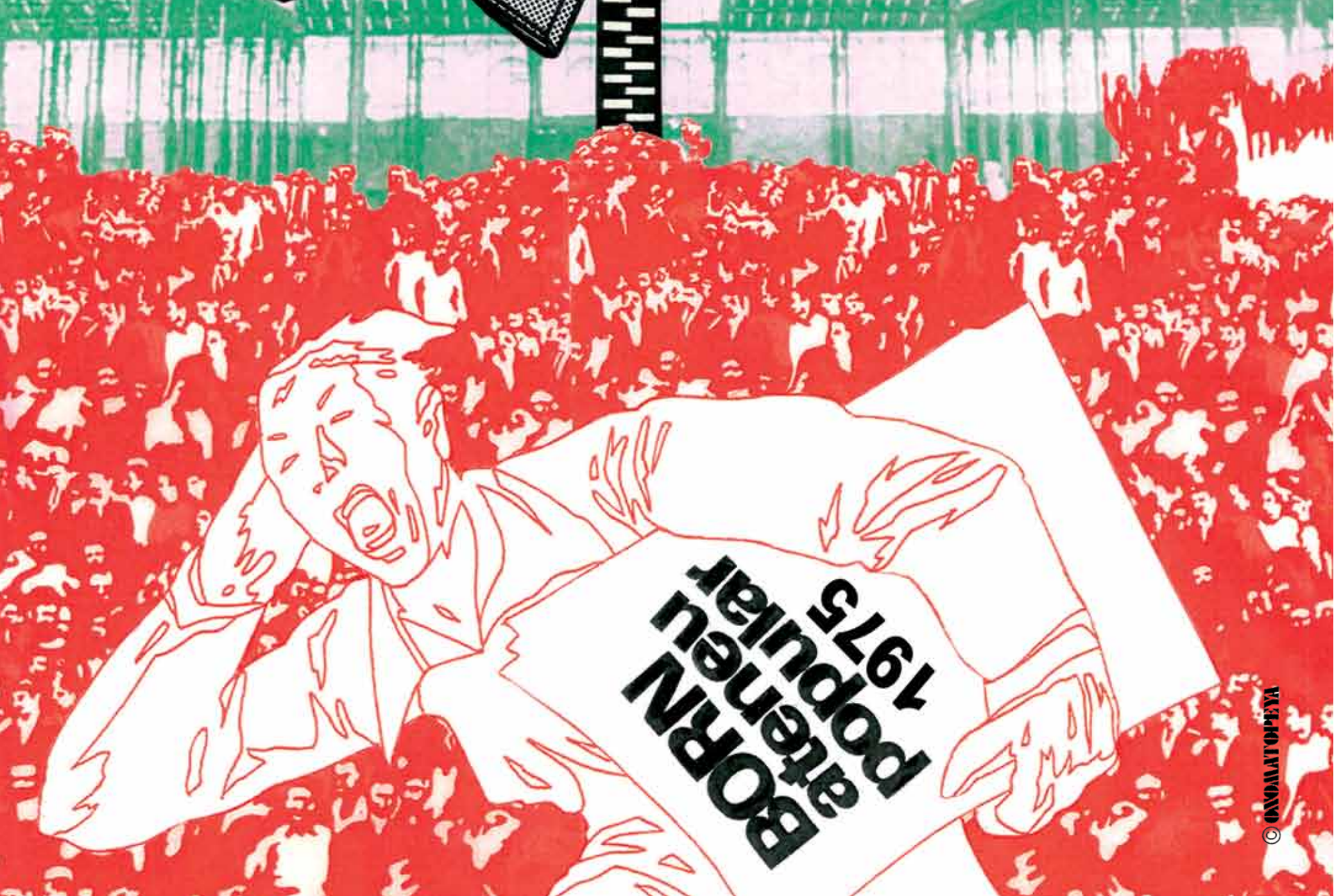
MAIG 2013
WWW.FAVB.CAT

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE VEÏNS I VEÏNES DE BARCELONA

Roda el món i torna al Born

DOSSIER, pàgina 15

© ONOMATOPEYA

Ciutadans com la resta?

En plena crisi de confiança cap als polítics i sota l'amenaça d'una recentralització de l'Estat espanyol amb l'austeritat com a excusa, els regidors de Barcelona han volgut fer un exercici de transparència publicant els seus ingressos i patrimonis. El resultat no és gaire convincent

ALBERT OLLÉS

La llegenda atribueix a Francisco Franco una frase lapidària que, presumptament, deia als seus ministres quan discutien. "Hagan como yo y no se metan en política". Durant 40 anys de dictadura i repressió la política va estar prohibida a Espanya. Potser per això, el retorn de la democràcia va comportar una dèria polititzadora de la vida pública que, unida a un model d'Estat centrat en el 'café para todos', ha derivat en un sistema institucional massa partidista i nepòtic (planter ideal per a la corrupció) i una administració gegantina, farcida de duplicitats i excessivament costosa per a les butxaques de la majoria dels contribuents.

En un article publicat al diari *El País* l'any passat, l'economista César Molinas acusava els polítics espanyols (i catalans) d'haver-se convertit durant aquests gairebé 40 anys de democràcia restaurada en una mena de classe social elitista que fa servir el poder que li cedeix el poble a les urnes per defensar el seu interès particular pel damunt de l'interès general. Molinas, que va ser director general al Ministeri d'Economia, conseller de nombroses empreses públiques com Renfe i Correos i actualment és expert en fons d'inversió i productes financers de risc, anava més enllà i definia els polítics del país com una "elit extractiva", ja que han consolidat un sistema de "captura de rendes" que els hi permet, sense crear nova riquesa, sostreure rendes a la resta de la població. L'article va ser força criticat per posar tots els polítics en el mateix sac (també els que s'hi dediquen de forma altruista o treballen a petits ajuntaments) i per defensar el retorn de la tecnocràcia que va dirigir Espanya durant la darrera etapa del franquisme i que ara s'ha posat de moda a Europa per l'hegemonia del poder financer sobre el polític. "Desprestigiar la política només beneficia a qui no cal estar als governs per governar", fou una de les rèpliques més repetides contra aquest article i el seu autor.

Enmig d'aquest debat, la lectura de les declaracions de béns i patrimonis dels 41 regidors de l'Ajuntament de Barcelona constata la realitat polièdrica d'un sistema polític que cal renovar, regenerar i racionalitzar, però des de l'afirmació més absoluta del valor de la seva prevalència. Aquesta iniciativa de presumpta transparència no és nova ja que altres organismes com el Govern estatal, les Corts, el Parlament i dirigents a nivell particular l'han posada en pràctica en els darrers temps. En tots els casos, els resultats no són gaire convincents. Com reconeixen els mateixos partits, l'única forma de saber si algú s'ha enriquit aprofitant el seu pas per la política és comparant el patrimoni declarat quan s'estrena el càrrec amb el que es presenta al final del mandat. Una pràctica que encara no és gaire habitual a casa nostra i que té una dificultat afegida per l'existència d'una gran nombre de 'polítics professionals' que encadenen càrrecs i acaben dedicant bona part de la seva vida a la funció pública tot i no haver guanyat cap oposició.

D'altra banda, encara que es fes aquest exercici de comparació, hi ha vies legals per amagar informació seguint estratègies habituals en el món empresarial, com posar propietats a nom de la parella o d'altres familiars. I en un darrer extrem, sempre queda l'opció d'obrir comptes a paradisos fiscals, una pràctica molt de moda.

Pel que fa als salaris, no és demagògic que un treballador que no arriba a mileurista (n'hi ha molts actualment) trobi injust que un regidor de la seva ciutat guanyi més de 100.000 euros bruts l'any (aquest és el cas de 15 dels membres del consistori, més d'un terç del total). Es pot entendre, tot i que sembli grandiloqüent, que l'alcalde estigui present, per motius de representació institucional, a 62 organismes públics diferents. Però sembla excessiu que els tinents d'alcalde participin a un nombre semblant d'entitats i que gairebé tots els regidors complementin els seus sous amb dietes per assistir a reunions d'altres institucions, com ara la Diputació de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i el Consell Comarcal del Barcelonès (les dietes tenen una retenció del 40%).

Davant de tot això, *Carrer* s'ha limitat a reproduir les declaracions que ens han semblat més representatives, sense fer cap valoració sobre la veracitat del seu contingut per no comptar amb la informació mínima per contrastar-ho. Els regidors es van comprometre a adjuntar la darrera liquidació d'IRPF, de l'impost de patrimoni i del de societats, tot i que no hi ha cap organisme oficial que garanteixi que ho hagin fet o que la informació aportada sigui certa. Gairebé tots han modificat entre gener i febrer d'enguany les primeres declaracions que van presentar a finals del 2012, però en la majoria dels casos no diuen què han canviat.

Silenci trencat

Després de moltes discussions i algun retard, l'Ajuntament ha complert el compromís de publicar els sous i el patrimoni dels seus regidors. Malgrat ser públiques, les dades són difícils de consultar: no es troben al web municipal. Com si fóssim al segle XIX, cal demanar autorització amb una instància al registre municipal i, un cop acceptada, concertar dia i hora per veure les declaracions a les dependències de la Secretaria General de l'Ajuntament. Només es poden prendre notes sota la vigilància d'un funcionari que custodia en tot moment les 41 carpetes amb els papers. Està prohibit demanar còpies o fer fotos dels documents. Fins ara, els mitjans de comunicació només s'han fet ressò dels sous i les dietes. Ningú no ha fet referència al patrimoni. Costa d'entendre que els caps de la desena de professionals que han perdut hores consultant les dades hagin considerat que aquesta informació no tenia rellevància. ¿Es continuen fent trucades als responsables dels diaris, per indicar-los què es pot publicar i què no? *Carrer* trenca el silenci mediàtic i publica el patrimoni dels principals regidors, per ordre de sous.

El patrimoni dels regidors

XAVIER TRIAS VIDAL DE LLOBATERA
Alcalde (CiU)

La declaració patrimonial de l'alcalde és una de les més extenses. Fins i tot hi inclou un quadre del pintor Pere Pruna, *2 figures catalanes*, valorat en més de 18.000 euros. Trias declara ser propietari d'un apartament, plaça de pàrquing i traster a Naut d'Aran; del 50% d'una casa a Es Mercadal (Menorca), on estiueja, i de dos locals a Barcelona dels quals ostenta només un 8,33% de la titularitat. A la declaració surt un Audi de la gama més alta que té un preu de mercat superior als 75.000 euros, bons per valor de més de 22.000 euros, accions i/o participacions al BBVA, BSCH, d'Immobiliària Vilmont, Prohispa i Corporación Médica i un títol honorífic al Club de Tennis Barcelona i el Club de Golf El Prat. També declara dipòsits bancaris en set entitats diferents que sumen gairebé 130.000 euros. Tot i ser metge de professió, Trias viu de la política des del 1981. El seu sou de 143.708 euros bruts anuals dobla el del president del Govern espanyol, Mariano Rajoy (72.600 euros). Artur Mas cobra 144.030 euros, però l'any passat va renunciar a una paga. L'alcalde complementa el salari base de 111.104 euros amb 32.604 euros en concepte de dietes dels dos principals organismes que presideix, l'AMB i el Consorci de la Zona Franca.

JORDI PORTABELLA
President del grup municipal d'UpB

El líder local d'ERC és el segon polític millor pagat de l'Ajuntament tot i formar part actualment de l'oposició. Cobra 129.748 euros, més de 42.000 euros en concepte de dietes. Va ser diputat al Parlament dues legislatures i és regidor des del 1999. Fou tinent d'alcalde vuit anys, formant govern amb el PSC i ICV-EUiA. Declara tenir el 50% de la titularitat de dos pisos a Barcelona (un d'ells amb una hipoteca de 270.000 euros) i d'un apartament a l'Escala. També diu ser propietari d'un Hyundai, d'accions a CaixaBank i el Banc Popular valorades en 3.250 euros i del 50% de tres dipòsits bancaris que sumen 18.000 euros.

ANTONI VIVES
Tercer tinent d'alcalde (CiU)

És el tercer regidor millor pagat de l'Ajuntament, amb un salari actual de 129.719 euros, que inclou dietes de l'AMB, el Port de Barcelona, ATM, la Fira, Localred, Tersa i TMB. En total, forma part de 49 organismes. Va treballar tres anys de secretari general al Govern de la Generalitat i porta al consistori des del 2007. Declara ser propietari del 50% d'un pis i un pàrquing a Barcelona i de dos cotxes, un Nissan Pathfinder i un Micra. Economista de professió, ha invertit en diferents productes financers, com obligacions (996) i les famoses preferents (11.000). Té 57.000 euros en dos plans de pensions, el 50% de 57.000 euros en valors a Bankinter i Caixa Bank i el mateix percentatge en dos dipòsits bancaris que sumen 15.000 euros. També declara unes col·laboracions en forma d'articles al diari "Ara" que li reporten prop de 8.000 euros l'any.

La Diputació de Barcelona paga el sou de l'alcalde de Badalona i de 30 regidors

Coneguda entre els polítics catalans com la "menjadora", la Diputació de Barcelona complementa, en forma de dietes, les retribucions de molts edils. Però també es fa servir per pagar directament el sou de regidors que renuncien al salari del seu ajuntament a canvi d'augmentar la nòmina mensual. Segons un estudi del diari *El País*, aquesta estratègia la fan servir 31 dels 51 diputats que, tot i combinar la seva feina al consistori amb la de l'ens provincial, declaren dedicació exclusiva a la Diputació. La fórmula és tan profitosa que fins i tot la fan servir 14 alcaldes, entre ells el de Badalona, la tercera ciutat amb més habitants de Catalunya. Es fa difícil creure que el polèmic Xavier García Albiol (PP) passi més temps a la Diputació que a l'ajuntament que dirigeix, però això li permet guanyar 6.921 euros mensuals bruts que, a més, s'estalvia la seva corporació municipal. El socialista Josep Mayoral (Granollers) i els convergents Salvador Esteve (Martorell) i Marc Castells (Igualada) són altres casos destacats. A aquesta llista s'ha afegit darrerament l'exalcalde de Sabadell, Manel Bustos, imputat per un cas de corrupció.

JAUME CIURANA
Cinquè tinent d'alcalde (CiU)

És regidor des de l'any 1994 i cobra actualment 123.411 euros. Declara ser propietari del 50% de dos pisos i dues places de pàrquing a Sant Cugat, on viu, d'un apartament a Lles, amb una hipoteca de 66.973 euros, i del 12,5% d'un solar forestal a Falset. Té un pla de pensions amb 9.457 euros, 20.000 euros en deute subordinat, 4.800 euros en obligacions a La Caixa, un pla de futur amb 6.431 euros per als seus fills i 120 accions al BBVA. També té el 50% de dos dipòsits bancaris que sumen 4.000 euros i el 33% d'un altre amb 1.422 euros.

SÒNIA RECASENS
Segona tinent d'alcalde (CiU)

És la regidora que declara més béns immobles, tot i que afirma que la major part els ha rebut "en herència paterna". Amb diferents percentatges que oscil·len entre el 33%, el 50% i el 100% és titular de dos pisos a Barcelona, un a Guissona i un altre a Agramunt. També té un apartament a Menorca i un apartament i un solar a Cadaqués. Recasens declara un Chevrolet Aptiva, 6.000 euros en participacions i/o accions a Cad-Àrea i 35.000 euros en tres dipòsits bancaris. És regidora des del 1999 i actualment cobra 117.603 euros anuals. Participa a 45 organismes públics diferents.

JOAQUIM FORN
Primer tinent d'alcalde (CiU)

És regidor des de fa 14 anys. Durant aquest temps ha ocupat càrrecs destacats al grup municipal de CiU i a la federació barcelonina de CDC. Actualment és el número dos de l'equip de govern i guanya 114.982 euros anuals. Només declara ser propietari del 50% d'un pis hipotecat (sense especificar la quantitat), de dos comptes corrents que sumen 33.000 euros i dos plans de pensions on té dipositats 17.000 euros.

MAITE FANDOS
Tinent d'alcalde (CiU) i regidora de Gràcia

Després d'una breu etapa a la Generalitat i de dirigir tres anys l'Institut Català de la Dona, va arribar al consistori barceloní el 2007. Actualment cobra 114.915 euros. Declara ser propietària del 50% d'una casa a Barcelona i d'un pis a Sant Sadurní d'Anoia, del que deu 43.924 euros. Té un Renault Laguna i la meitat d'un dipòsit bancari amb 11.892 euros.

ALBERTO VILLAGRASA
Regidor del PP

És regidor des del 2003 i cobra 112.616 euros anuals. No declara cap bé immoble, i tot i ser propietari d'un Audi A7, 23.000 euros en accions i/o participacions i 62.000 euros en dipòsits bancaris.

ÀNGELS ESTELLER
Regidora del PP

Va ser diputada al Parlament de 1999 al 2003 i, des de llavors, és regidora. Cobra 112.164 euros. Declara un pis a Barcelona, amb hipoteca, i un apartament amb pàrquing a Calafell. També té un Volkswagen Golf, 78.000 euros en drets de crèdit, 17.300 euros en un pla de pensions i 76.309 en dipòsits bancaris.

JOAN PUIGDOLLERS
Regidor de Medi Ambient i Serveis Urbans i del districte de Sarrià-Sant Gervasi (CiU)

És el degà de CiU a l'ajuntament, on porta de regidor des de 1987. Milita a CDC des de 1977 i va ser fundador de les Joventuts Nacionalistes de Catalunya (JNC). Fou director general a la Generalitat i també ha ocupat càrrecs destacats a la Diputació de Barcelona. Actualment té un sou de 111.280 euros. Declara ser el titular del 50% d'un pis, del que deu 33.107 euros, i un pàrquing a Barcelona, i del 33% d'un altre habitatge a la mateixa ciutat i d'una "torre" a Aiguafreda. També té un Volvo V50, un pla de pensions amb 84.148 euros a la Caixa i un altre, amb 8.011 euros. Completa la declaració amb el 50% de tres dipòsits bancaris que sumen 45.000 euros.

ASSUMPTA ESCARP
Regidora del grup municipal del PSC

Juntament amb Jordi William Carnes i Imma Moraleda, és una de les veteranes del grup socialista i extinent d'alcalde. Tot i que va començar de molt jove a la política, no es va estrenar com a regidora fins al 2003 (abans havia estat la cap de gabinet de Joan Clos). Actualment guanya 111.169 euros, dels quals 37.704 són de dietes pel seu càrrec de vicepresidenta de l'AMB. Declara el

Trias té cases a Menorca i la Vall d'Aran, un Audi de luxe i un quadre de Pruna

50% de la propietat d'un pis a Barcelona (amb una hipoteca de 100.000 euros) i d'un altre a la Cerdanya. És titular de bons patriòtics per un valor de 40.000 euros i de fons garantits per la mateixa quantitat. També té contractats altres productes financers, com accions en emergents (8.955) i en gestió alternativa (9.805), una tècnica vinculada als fons d'inversió. Escarp declara un fons de pensions amb 32.680 euros i el 50% de quatre dipòsits bancaris que sumen 57.000 euros.

RICARD GOMÀ
President del grup municipal d'ICV-EUiA

És regidor des del 2003 i fou tinent d'alcalde del 2007 al 2011. Actualment cobra a l'oposició 102.971 euros (11.212 en dietes). Només declara ser propietari d'un terç d'un pàrquing de Barcelona i del 50% de tres dipòsits bancaris que sumen 15.000 euros. Fonts del grup afegeixen, com a justificació parcial, que els edils d'Iniciativa han de destinar entre el 21% i el 27% del seu sou al partit.

GERARD ARDANUY
Regidor d'Educació i de l'Eixample (CiU)

Porta sis anys de regidor i actualment cobra 102.296 euros. Declara ser propietari del 50% d'un pis a Barcelona del que deu 200.000 euros, i d'un altre a Castell d'Aro on encara ha de pagar 40.000 euros. És titular de 7.500 euros en accions a Renta 4 i de la meitat d'un compte corrent de 3.500 euros.

JOAQUIM MESTRE
Regidor d'ICV-EUiA

Va ser regidor de l'Ajuntament de Terrassa en el primer mandat democràtic (1979-1983). Va ser deu anys secretari nacional d'organització d'ICV, forma part del consistori de Barcelona des del 2007 i cobra actualment 100.632 euros. Declara ser propietari d'un pis a Barcelona, del que deu 57.000 euros, i d'un dipòsit bancari de 25.000 euros.

ALBERTO FERNÁNDEZ DÍAZ
President del grup del PP

El líder popular es, juntament amb l'alcalde, un dels regidors amb una trajectòria política més àmplia i dilatada. Es va estrenar com a candidat a les eleccions generals de 1982 i fou durant set anys president del PP a Catalunya i diputat al Parlament. Va viure una primera etapa com a edil de 1987 a 1999 i va tornar el 2003. Declara haver cobrat el 2012 un total de 96.153 euros però no inclou el que va ingressar com a vicepresident de la Diputació de Barcelona, càrrec del qual va dimitir fa uns mesos. El seu patrimoni, després de tota una vida dedicada a la política, inclou la titularitat plena d'un pis i dos pàrquings a Barcelona, pels quals deu 142.625 euros, i un altre habitatge, de 115 metres quadrats i amb aparcament, a la mateixa ciutat, del que té el 50%. Gran aficionat a les motos, diu ser propietari de tres d'aquests vehicles, un d'ells de la marca Harley Davidson. També declara 321 accions a Endesa, títols per un valor de 23.615 euros a l'asseguradora Mapfre i 5 participacions al club del seu cor, el RCD Espanyol. Té 90.000 euros en un pla de jubilació, 35.000 euros en un pla de pensions i dipòsits bancaris que sumen 90.000 euros. Fernández Díaz no ha marcat cap de les dues caselles, sí o no, que pregunten als regidors si han fet la declaració de l'impost de patrimoni (actualment només el paguen les grans fortunes). La resta de membres del consistori, amb l'excepció de la també popular Àngels Esteller i del tinent d'alcalde Antoni Vives (CiU), especifiquen que no van arribar al límit que obliga a abonar aquest tribut.

JORDI MARTÍ
President del grup municipal del PSC

Tot i ser el líder local dels socialistes, Martí guanya menys que tres de les regidores del seu partit, Assumpta Escarp, Imma Moraleda i Sara Jaurrieta. Una mena de metàfora de la divisió interna que viu la federació barcelonina del PSC. Guanya 92.600 euros (Escarp i Moraleda superen els 100.000 euros) i va renunciar a les dietes que li corresponien a l'AMB (2.392 euros). La seva declaració patrimonial és molt curta i només inclou el 50% de la titularitat d'una casa a Maià de Montcal, un Volkswagen Polo de segona mà i la meitat d'un dipòsit bancari de 3.500 euros. D'un perfil més tècnic que molts dels seus companys, s'ha estrenat com a regidor en aquest mandat. A l'anterior va ser el responsable de l'àrea de Cultura però sense passar per les urnes.

EDUARD FREIXEDES
Regidor de Mobilitat i de Sant Martí (CiU)

Porta deu anys al consistori barceloní. Cobra un sou de 90.871 euros. Declara ser titular del 50% d'un pis i dues places de pàrquing a Barcelona, tots amb hipoteca. També té 5.000 euros a l'asseguradora Zurich Vida i 2.500 euros en dipòsits bancaris.

PASSA A LA PÀGINA 4

VE DE LA PÀGINA 3

JORDI MARTÍ
Regidor de Presidència i de Sants-Montjuïc (CiU)

Militant de CDC des del 1979, ha ocupat diferents càrrecs directius al partit. Va ser cap de gabinet durant set anys a la Generalitat i diputat al Congrés dels Diputats del 2000 al 2004. S'ha estrenat com a regidor en aquest mandat cobrant 89.194 euros. És propietari d'una casa a Sabadell i del 50% d'un pis a Sant Cugat. Té un Suzuki, 2.000 euros en deute públic i 20.000 euros en dipòsits bancaris.

JOAN TRULLÉN
Regidor del PSC

S'ha estrenat com a regidor en aquest mandat. Cobra un sou de 86.985 euros. Economista de professió, declara ser titular del 50% d'un pis a Barcelona i d'un altre a Fontanals de la Cerdanya, del que deu 214.461 euros. També té un Peugeot, 3.261 euros en accions i dipòsits bancaris que sumen 8.000 euros.

FRANCINA VILA
Regidora de Dona i d'Horta-Guinardó (CiU)

Forma part del consistori barceloní des del 2007. Cobra 84.000 euros anuals i només declara ser propietària d'un pis a Agramunt amb una hipoteca de 108.200 euros i del 50% d'un altre habitatge a Barcelona, amb una hipoteca de 186.900 euros. No especifica si ha pagat o no l'impost de societats.

IRMA ROGNONI
Regidora de Família i de Nou Barris (CiU)

Milita a UDC des de l'any 2010 i s'ha estrenat com a regidora en aquest mandat cobrant 81.326 euros. Declara ser la titular del 50% de dos pisos amb hipoteca i un despatx a Barcelona. També és propietària de la meitat d'un Kia Opirus i de tres dipòsits bancaris que sumen 21.000 euros, a més del 100% d'un altre amb 13.000 euros.

MERCÈ HOMS
Regidora de Ciutat Vella (CiU)

És regidora des del 2007. Actualment cobra 80.000 euros. No declara cap immoble però sí diu que és propietària d'una moto Scoopy Honda, un Peugeot 307 i un Fiat 500. Té 6.585 euros en un pla de pensions i dos dipòsits bancaris de 2.500 euros (100% de titularitat) i 1.000 euros (50%).

JORDI WILLIAM CARNES
Regidor del PSC

Va ser conseller de la Generalitat amb Pasqual Maragall i tinent d'alcalde de Jordi Hereu, tot i que on ha treballat més temps és a la Diputació de Barcelona (1984-2000). Cobra un sou de 78.565 euros. És propietari d'una casa a Barcelona, de la que deu 122.345 euros, i d'una altra a Òdena, per la qual encara ha de pagar 266.129 euros. Té un Honda CVR, un pla de pensions amb 30.000 euros i quatre dipòsits bancaris que sumen prop de 64.000 euros.

JOAN LAPORTA
Portaveu del grup municipal d'UpB

L'expresident del FC Barcelona és l'únic membre del consistori que compagina les seves funcions públiques amb activitats privades. Com a soci

Fernández Díaz no diu si ha de pagar l'impost de patrimoni i Vives va invertir en preferents

fundador del despatx d'advocats Laporta & Arbós, declara una retribució anual bruta de 150.000 euros. A això s'ha d'afegir el sou de regidor, de 32.616, 48 euros (com a diputat del Parlament va cobrar 41.557,83 euros anuals). El patrimoni immobiliari de Laporta inclou un pis a Barcelona amb hipoteca, i un altre amb pàrquing a s'Agaró, lliure de càrregues, del qual n'és propietari en un 50%. També té, amb el mateix percentatge de titularitat, una finca urbana a Mont-ras. Com a cotxe declara un Lexus 615, una berlina de luxe que segons les tarifes de la web de la marca pot costar fins a 155.00 euros, juntament amb 33.241 participacions a Laporta & Arbós, 1.250 a la consultoria esportiva Core Store, SL i el 33% de la immobiliària Lastruch Inversions i de la intermediària de productes financers Filial Catalana de Consum. Malgrat tota aquesta activitat empresarial i financera, només diu tenir dos dipòsits bancaris que sumen 12.000 euros.

PILAR DÍAZ
Regidora del PSC

És regidora des d'abril de l'any passat i cobra un sou de 32.616 euros. Declara ser propietària d'un pis a Barcelona del que deu 100.000 euros, un Chrysler Status i dos dipòsits que sumen 17.000 euros.

El PP amenaça amb intervenir l'Ajuntament de Barcelona

ALBERT OLLÉS

Sota les directrius dogmàtiques de la FAES de José María Aznar, el PP s'ha llençat en aquesta legislatura a una mena de restauració del lema franquista "España una, grande y libre", aquest cop sense dictadura. L'objectiu és que l'administració de l'Estat torni a ser el centre omnipotent de tota l'estructura política i funcionarial del país, seguint el model instaurat el segle XIX. Amb l'austeritat, un cop més, com a excusa i la seva majoria absoluta a les Corts Generals com a instrument coercitiu, el govern de Mariano Rajoy està aprovant tot un seguit de contrareformes involutives i recentralitzadores en matèria educativa, judicial, fiscal i d'organització territorial que amenacen amb esborrar bona part dels avenços assolits des del retorn de la democràcia.

Retallada de competències

El municipalisme, un dels èxits més importants d'aquesta etapa des de la filosofia de la millora dels serveis als ciutadans gràcies a la proximitat, està també a la corda fluixa. El Consell de Ministres va presentar el passat 15 de febrer l'avantprojecte de la llei per a la Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local. Una iniciativa que es vol aprovar després d'aquest estiu i que ha rebut el rebuig gairebé unànime del món municipal (inclosos els ajuntaments governats pel PP) per la retallada d'autonomia i competències que implica.

RETRIBUCIONS DELS DIRECTIUS I ASSESORS MUNICIPALS DE BCN

Càrrec	Retribució anualitzada	Places
President Consell de Districte	Entre 56.487 i 98.192 €	10
Gerent municipal, gerents i assimilats	Entre 61.000 i 147.700 €	33
Director, directors de serveis i assimilats	Entre 52.601 i 105.000 €	121
Comissionats	68.000 €	4
Assessors president consell districte		
consellers tècnics districte	Entre 34.760 € i 51.950 €	(*)
Consellers de districte	Entre 17.169 € i 35.290 €	44
Assessors i suport	Entre 25.765 € i 76.730 €	(*)

(*) No estan especificats tot i que la llista de personal eventual, que inclou els càrrecs directius, està formada per 258 persones

Font: Web Ajuntament de Barcelona: www.bcn.cat

Segons les fonts consultades, el projecte se centra en augmentar el control estatal sobre la gestió dels consistoris, homogeneïtzar-ne l'organització interna (inclosos els sous dels regidors i els tècnics), els serveis que podran donar i el preu dels mateixos. Aquest darrer apartat, segons denuncien els partits d'esquerra, amaga a més una clara intenció privatitzadora, que repercutiria en la qualitat i la universalitat d'aquestes prestacions. Curiosament, i després de presenciar durant la campanya de les darreres eleccions generals un virulent duel verbal entre el PP i el PSOE per veure qui eliminava més diputacions provincials per estalviar diners i duplicitats, aquestes tornarien a guanyar protagonisme i, com en el passat, gestionarien sota la direcció directa de Madrid moltes de les funcions que ara corresponen als ajuntaments més petits.

En el cas de Barcelona, que juntament amb Madrid, gaudeix d'un estatus competencial propi, la Carta Municipal, existeix un risc greu de pèrdua d'autonomia que obligaria, segons les fonts consultades, a importants canvis d'estructura i funcionament intern, tant a nivell polític com tècnic, i posaria en perill la descentralització en districtes. Tampoc queda clara la validesa dels consorcis de l'ajuntament amb la Generalitat per donar serveis en matèries tan sensibles com la salut, l'educació i els serveis socials. "Està en perill el principi d'autonomia local", resumeix Joaquim Mestre, portaveu del grup municipal d'ICV-EUiA. Tot i que l'avantprojecte l'ha elaborat el Ministeri d'Hisenda seguint criteris "d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera", fonts coneixedores del procés destaquen el paper de la vicepresidenta del Govern espanyol, Soraya Sáenz de Santamaria, i del cos d'advocats de l'Estat, al qual ella pertany, en el redactat final. Un fet que confirmaria la tesi de la restauració del model més centralista. La reforma que proposa la llei del paper del secretari i l'interventor general, dues figures jurídiques claus en qualsevol ajuntament, perquè tornin a dependre directament de Madrid i siguin una mena de comissaris de l'Estat també aniria en la mateixa línia.

Davant de totes aquestes amenaces, que han posat en peu de guerra la Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP), dirigida actualment pel PP, el consistori barceloní va aprovar el passat 11 de març una declaració institucional on denuncia que s'estigui transmetent des del Govern central a l'opinió pública la imatge dels ajuntaments con uns "malbaratadors", quan el 53% del conjunt de la despesa pública correspon, precisament, a l'administració de l'Estat, per un 33% de les comunitats autònomes i només un 14% dels consistoris. La declaració, de la qual només es va desmarcar el PP, tot i que amb matisos, rebutja "totalment" l'avantprojecte, pel que suposa de "vulneració de l'autonomia local, de les competències que l'Estatut de Catalunya atorga a la Generalitat, i "d'intent de recentralització del model d'administració local català".

Salvar la Carta Municipal

El Govern de CiU assegura tenir blindades les atribucions en matèria municipal i està preparant una llei catalana pròpia que, tot i rebaixar també els sous dels regidors, reduir les estructures administratives i privatitzar serveis, respectaria el règim especial de la ciutat de Barcelona. Segons ha pogut saber Carrer, els serveis jurídics del consistori posen en dubte aquesta tesi i consideren que l'Executiu espanyol podria imposar el seu criteri ja que la llei de Base de Règim Local, que regula el funcionament dels ajuntaments i ara seria reformada per la nova norma, és d'abast estatal. L'única alternativa, si aquesta opció prospera, seria presentar un recurs davant el Tribunal Constitucional.

Crònica

7 El veïns de Ciutat Vella reclamen el Pla d'Usos

9 El 22@ no s'acaba d'integrar al Poblenou

La retallada de pressupost del departament de Territori ha paralitzat per enèsim cop el calendari d'entrada en funcionament de la línia10 del metro, una infraestructura que el veïnat d'aquest barri considera vital per pal·liar la seva històrica mala connexió amb la resta de la ciutat

El metro passa de llarg a la Marina

ELOI LATORRE

"Estem construint la nova línia 9 del metro. De la Zona Franca a tota la xarxa de metro en pocs minuts". Aquest anunci complaent es pot llegir a l'entrada del Punt d'Informació Ciutadana instal·lat a la plaça de la Marina, al bell mig d'aquest barri que molts barcelonins anomenen, confusament, la Zona Franca (que en realitat és el polígon industrial i logístic que hi ha a l'extrem sud). Algú, amb retolador permanent, ha afegit un contrariat "No" a l'inici de la frase. I on l'anunci diu "en pocs minuts...", algú altre -o potser el mateix grafiter- ho ha ratllat i substituït per un irònic: "l'any 2.200.000".

DANI CODINA

Obres de la línia 9 del metro a la Zona Franca

Els veïns denuncien que prioritzant la connexió a l'aeroport es posa per sobre el negoci als interessos ciutadans

Aquest punt d'informació ha esdevingut el símbol de la indignació del veïnat d'aquest barri situat a la falda de la muntanya de Montjuïc, per la llarga història d'ajornaments en la construcció del metro. L'últim capítol, l'anunci del departament de Territori i Sostenibilitat segons el qual l'ajustament pressupostari obliga a replantejar sense data tot el calendari de les obres de les línies 9 i 10. "El metro és ja una qüestió de dignitat -apunta Esther Pérez, de l'Assemblea d'Indignats de la Marina-ZF-, després que arribés al Carmel, som l'únic barri gran de Barcelona sense transport suburbà".

El darrer canvi de plans de Territori se suma al que va fer el març de 2012, quan es va decidir bolcar tots els esforços en el ramal que ha d'enllaçar amb l'aeroport del Prat (L-9) per enllestir-lo el 2014. En canvi l'altra branca (L-10), que havia de connectar la Marina, quedava ajornada fins al 2016. "Prioritzant la connexió amb l'aeroport es fa una aposta per la ciutat negoci per damunt de la ciutat dels residents que tenen unes necessitats bàsiques per cobrir, com l'accés al seu lloc de treball o als centres assistencials", reflexiona Antonio Guillén, president de la Unió d'Entitats de la Marina. El portaveu d'aquesta plataforma que intenta aglutinar el teixit associatiu del barri, entén que "si no hi havia prou pressupost, hauria estat més lògic retardar els dos ramals, però no fer-ne passar un per davant".

La mala maror veïnal augmenta pel fet que el túnel ja està del tot enllestit. El gener passat la tuneladora va completar l'enllaç amb la línia 9 a l'alçada del Gornal, després d'una perforació complicada que es va iniciar el 2005 i que ha calgut paralitzar diversos cops per esllavissades. Acabar-lo era necessari encara que la via no doni servei de viatgers, perquè els combois hauran d'utilitzar-la per anar a una futura zona de cotxeres. A sobre, les tres parades del barri de la Marina estan també pràcticament ultimades. L'any 2009 el Govern català va decidir externalitzar la construcció de les estacions amb un model de concessió a empreses privades -en aquest cas, una UTE formada per les constructores Dragados, Compsa-Emte i Acsa- que després les explotaran. Mentre l'obra no entra en servei, l'Administració haurà d'anar pagant una indemnització a la concessionària.

El Districte no informa

A sobre, al barri hi ha cert temor que la implantació de la segona fase de la modificació de la xarxa d'autobusos, prevista per al setembre, afecti el trajecte i la freqüència d'algunes línies vitals per al veïnat, com la 37 (enllaç amb l'Hospital Clínic), la 109 (que connecta amb l'estació de Sants) o la 9 (que du a la plaça de Catalunya). Els veïns es queixen de manca d'informació per part del districte: "El que sabem ho sabem pel que ens comenten 'off the record' alguns conductors. Fa unes setmanes vam aconseguir que vingués un tècnic de transports a una audiència pública, però no en vam treure res clar", explica Esther Pérez. L'Assemblea d'Indignats de la Marina, nascuda a redós del moviment dels indignats, convoca reunions obertes als veïns tots els dijous a la plaça de la Marina, i ha creat un grup molt actiu en la reivindicació d'un transport públic més digne, que ha dut a terme un parell de talls del passeig de la Zona Franca o una ocupació del bus del barri.

De la SEAT a la Fira de Barcelona

L'arribada del transport subterrani ha esdevingut gairebé una llegenda urbana en aquest barri perifèric. "Hem descobert un document del PSUC del 1975 que ja en parla", detalla Esther Pérez, de l'Assemblea de la Marina. Molts veïns han crescut amb la musiqueta de fons que ben aviat arribaria el metro. L'acumulació de retards evidencia que "la sensació de barri oblidat no és només el mite històric de les novel·les de Paco Candel, sinó que és encara una realitat ben present", creu Antonio Guillén, de la Unió d'Entitats de la Marina. L'escriptor, crescut al desaparegut poblat de Can Tunis, va ser el millor retratista, en llibres com *Donde la ciudad cambia su nombre*, de la gestació complexa d'aquest racó de Barcelona, agrupar a partir de diversos nuclis de barraques reconvertits en cases barates i grups d'habitatges de treballadors dels grans centres industrials.

Això unit a una topografia complicada, ha configurat un barri de barris, atomitzat amb petits nuclis que encara avui mantenen força personalitat i vida pròpia. A la Marina, de fet, no existeix una associació de veïns com a tal, però sí que alguns d'aquests sectors històrics, com el Polvorí, Can Clos, la Vinya o Sant Cristòfol (l'antic polígon d'habitatges de la SEAT) tenen la seva pròpia entitat veïnal. Els grans complexos fabrils com el de la SEAT o la Philips, van forjar un barri combatiu, marcat per vagues i grans mobilitzacions "que a poc a poc s'ha anat endormiscant, a mida que l'activitat industrial es va anar apaivagant i aquella generació s'ha anat fent gran", apunta Pérez. Les noves promocions d'habitatges i un relatiu estancament de la població han redefinit el "clàssic barri dormitori, una mica apagat", segons aquesta activista.

Avui, les grans fàbriques ja són història i el barri té com a veí el fastuós centre de negocis de Fira de Barcelona, encara que, segons Guillén, "no hi ha cap convivència. Són dos móns a part. Tot i que ens parlen dels enormes beneficis que deixen certàmens com el Mobile World Congress, la Marina no en rep cap més impacte que més dificultats per aparcar els cotxes". La Unió d'Entitats de la Marina reclama un conveni per tal que part dels beneficis de les activitats de la fira s'inverteixin al barri.

En 5 paraules

Segon aniversari del 15-M
El diumenge 12 de maig milers de persones es van manifestar a Barcelona per celebrar l'aniversari del 15-M. Diferents columnes dels barris i ciutats van confluir a la plaça Catalunya. La pancarta d'inici de la manifestació deia "Aturem el genocidi financer, juntes podem". Diferents grups van recordar alguns temes que volen posar sobre la taula, com la celebració d'un referèndum sobre les retallades de les pensions o l'exigència d'una renda bàsica. Es van veure moltes samarretes de les diferents "marees", però especialment es van fer notar les verdes de la PAH. Els assistents aplaudien a la pancarta "M'agrada el verb escrachejar". La manifestació va culminar amb l'ocupació d'una casa deshabitada que va ser desallotjada dos dies després.

Immigració a la baixa
La població estrangera s'ha estancat a la ciutat de Barcelona, amb una tendència a la baixa. Les xifres de l'últim padró indiquen que l'any 2012 hi va haver un descens de població del 0,8%, que suma 280.047 persones, un 17,4% de la població total.

Judici de l'hotel del Palau
No parlem del saqueig del Palau de la Música, sinó de l'operació urbanística que preveia la construcció, il·legal, d'un hotel. S'anuncia que el judici començarà el 30 de setembre. Fèlix Millet i Jordi Montull s'enfronten a penes de 10 anys de presó per aquest tema. També compareixeran com a acusats l'arquitecte Carles Díaz, l'extinent d'alcalde de Barcelona Ramon Garcia Bragado, l'exgerent d'Urbanisme Ramon Massaguer i l'exdirector jurídic municipal Enric Lambies. Per a tots ells es demanen 4 anys i 7 mesos de presó. La sentència està prevista per al mes de novembre.

Discapacitats, discriminats
El 70% de les famílies amb persones discapacitades en la seva llar no arriben a final de mes. La crisi i les retallades els copegen amb més duresa que a la resta de la població. Els recursos destinats a ajudes per al tractament i l'atenció als discapacitats suposen entre un 30 i un 40% dels ingressos que reben les famílies. El retard en els pagaments i les fortes retallades estan afectant, com sempre, els més vulnerables.

Subvencions a mitjans
En plena crisi i amb retallades per tot arreu, la Generalitat ha augmentat aquest any de 6 a 9,4 milions les subvencions als mitjans de comunicació. L'empresa que ha resultat més afavorida és el Grup Godó (*La Vanguardia*), que va obtenir 1,45 milions. Li segueix el grup Hermes (editor de *El Punt/Avui*) amb 1,09 milions, i el novíssim diari *Ara*, amb 0,67. *El País*, que edita el suplement setmanal "Quadern" en català, havia sol·licitat una ajuda, però li ha estat denegada.

Sólo para ricos

Doce entidades vecinales se unen en la Plataforma Salvem el Port Vell para enfrentarse al proyecto de remodelación del actual muelle, que tiene el visto bueno del Ayuntamiento

MARC JAVIERRE

JESÚS MARTÍNEZ

El funcionario X se va rezongando:
- Perdone, pero he de consultar el precio de las fotocopias.
A la vuelta, se sienta, contrariado, y contesta:
- Me dicen que son 110 euros.
Pasan cinco minutos. La vida es eterna en cinco minutos, como predijo Víctor Jara en *Te recuerdo, Amanda*.
- Perdone, no, nos hemos equivocado, no son 110 euros. Mi jefe me acaba de informar de que ha de pagar 384 euros por las fotocopias.

La escena transcurre en la Oficina d'Atenció al Ciutadà del Districte de Ciutat Vella, en la plaza de Vicenç Martorell de Barcelona.

El funcionario X es un trabajador pulcro y cualificado que ha de obedecer a unos cargos públicos despistados y contradictorios. Y la ciudadana es la activista Gala Pin ("sí, se escribe igual que el *pin* del móvil"; Valencia, 1981), miembro de la Associació de Veïns de l'Òstia (Pescadors, 49), en la Barceloneta.

Como la guerrera Jeny Card, que se abrazó a una secuoya durante casi un año, para protestar contra la tala indiscriminada, Gala se ha erigido como la garantía más fiel para evitar "el abuso institucional y las tomaduras de pelo": "Pero no es sólo mi trabajo, que me roba horas de sueño; somos muchos los que exigimos democracia real".

Ingeniosa, vitalista, quijotesca y con un sentido del humor que la lleva a decodificar en clave humana los artículos de la ordenanza municipal, Gala se ha embarcado en la lucha de la comunidad contra el poder. En este caso, el poder adquiere forma de puerto de lujo. Desde hace dos años, integrada en la Plataforma Defensem el Port Vell de Barcelona (*defensemportvell.wordpress.com*), fiscaliza a los políticos del Govern de Barcelona (CiU), poco transparentes en relación a la obra urbanística que pretende hacer del paseo marítimo una macroárea *vip* para yates de lujo.

El manifiesto firmado por unos trescientos vecinos empieza así: "La Plataforma Defensem el Port Vell ha estat creada aquest mes de maig [de 2012] per veïns i veïnes de la Barceloneta i altres barris de la ciutat de Barcelona per plantar cara al nou projecte especulatiu de la reforma del Port Vell, ampliació i privatització del Moll d'Espanya".

"A los pocos días de que fuera a pedir la copia del proyecto, disponible según el BOE [Boletín Oficial del Estado, de fecha 25 de febrero del 2012], los medios de comunicación se hicieron eco de mi protesta, lo que provocó que me llamaran de l'Ajuntament para darme un deuvedé con la información que solicitaba y por la que querían que yo pagara 384 euros; al final no tuve que pagar más de diez euros", colige Gala, que vive en Barcelona desde hace diez años, donde se ha licenciado en Filosofía y donde trabaja como *community manager*.

Con las hojas en la mano, Gala y el resto de representantes de las doce entidades sociales que se han unido para evitar "la privatización del territorio", presentaron cuatro alegaciones al plan, que tacha de "aberración". "¿Cómo no va a ser una aberración si el proyecto, que lidera Salamanca Group, estudia la ubicación de restaurantes con derecho de admisión por razones 'estéticas', además de la valla que impedirá el libre tránsito de personas? Nosotros entendemos que se trata de *checkpoints*. Los de Salamanca se gastarán en su Marina -así la llaman- 34,5 millones de euros. Se privatiza el espacio público merced a un limbo legal: se genera lujo, pero no bienestar", denuncia Gala.

> Ni la Autoridad Portuaria, ni el estudio Scob, ni la constructora OHL ni Salamanca Group han respondido a 'Carrer'

En sí, esta operación consiste en reurbanizar los muelles Sota Muralla, del Dipòsit, de la Barceloneta, d'Espanya, del Rellotge y de Pescadors, acuerdo al que, presumiblemente, han llegado la Autoritat Portuària de Barcelona (APB) y Salamanca Group, multinacional inglesa presidida por Martin Bellamy, que, en el 2010, adquirió la licencia para gestionar parte de los terrenos.

La concejal del Districte de Ciutat Vella, Mercè Homs, y el presidente del Port de Barcelona, Sixte Cambra, ambos pertenecientes a Convergència i Unió, se muestran satisfechos. "Ellos ven la Barcelona postcrisis en el frente marítimo", anota Gala, en contacto con la Universitat Politècnica de Catalunya para plantear soluciones alternativas que hagan hueco a equipamientos cívicos.

En la cafetería Horiginal (Ferlandina, 29), en una mesa con el retrato del poeta Federico García Lorca y con un vaso decorado con los versos de Josep Vicenç Foix en *Sol i de dol*, sobre una libreta Miquel Rius de tapa dura, Gala se ocupa de dos cosas a la vez: de ordenar la información sobre esta lucha vecinal y de pelearse por las facturas con Aigües de Barcelona, mediante continuas llamadas desde su Smartphone, que no para de alumbrar después de la recepción de cada mensaje nuevo. Y en las dos cosas pone su interés, transversal. "El que se salva es el que piensa", se lee en *La guerra de los mundos*, de Herbert George Wells.

Mientras la ciberactivista Gala Pin actúa, en el Moll del Dipòsit, en la dársena del Comerç, hervidero de turistas, una grúa amarilla de cinco pisos, de la empresa SATO-Asturias, perfora el suelo marítimo de la bocana.

Iniciadas en febrero del 2012, las obras del puerto de lujo, a cargo del Grupo OHL, prosiguen a paso lento. En breve se extenderán a lo largo del Moll de la Barceloneta, que sigue el trayecto del paseo de Joan de Borbó. En una zona videovigilada de acceso restringido ("control de acceso de La Marina Port Vell, S. A."), aparcan coches de marcas como Aston Martin, Range Rover y Mercedes Benz.

En septiembre del 2012, en el salón naútico Yacht Show de Mónaco, Salamanca Group presentó oficialmente la inversión en Barcelona: una instalación adecuada para dar cobijo a "megayates", como el *Eclipse*, del magnate ruso y presidente del Chelsea Football Club, Roman Abramovich.

Según la página *www.marinaportvell.com*, el complejo se inaugurará a finales del 2013: "Gracias a un exhaustivo trabajo de remodelación estética y estructural, Marina Port Vell resurgirá en otoño del 2013 con unas instalaciones inigualables y con capacidad para grandes yates de hasta 180 metros de eslora. Los servicios de máxima calidad garantizarán el confort y la seguridad de nuestros invitados y sus yates".

En la salida de camiones de las obras, controlada por un agente de seguridad privada de la firma Metrópolis, la constructora ha colgado el Código de Buena Vecindad. El primer punto (de los ocho que consta) dice así: "Haremos un esfuerzo especial para comunicar a todas las partes interesadas los objetivos y el progreso de la obra".

Para la redacción de este artículo, se ha solicitado la opinión de la APB; del estudio de arquitectura Scob, involucrado en la idea; de la constructora Grupo OHL y de Salamanca Group, que se refieren a la polémica reforma del Port como "la futura marina". Ninguno de ellos ha respondido.

El único que se ha dignado contestar las preguntas de este reportero es el inmigrante del *top manta* Abdul Deme (Dakar, Senegal, 1980), recolector de castañas en Falset (Tarragona) y que vende gafas de sol por 12 euros delante del restaurante Cal Pinxo y del Merendero de La Mari, frente al Museu d'Història de Catalunya, en el Palau de Mar.

No tiene miedo. Sí da la cara: "Esto, sólo para ricos; no bueno".

Las prioridades municipales

"L'Ajuntament té com a prioritats incentivar l'activitat econòmica i garantir la qualitat de vida de les persones que hi viuen: o el que és el mateix: Crear llocs de treball i riquesa pel benestar dels nostres ciutadans. I aquests objectius són possibles gràcies a inversions com les que ens planteja la renovació de la marina del Port Vell, unes instal·lacions que des de l'any 92 ja estan dedicades a l'amarratge de iots esportius privats i que el seu concessionari ha volgut ara remodelar i posar al dia per acollir iots esportius privats, més grans. Aquesta inversió fa possible consolidar un clúster nàutic al Port de Barcelona. Creiem que el clúster nàutic és un gran projecte industrial vinculat al mar que obre noves oportunitats de negoci per les empreses del sector nàutic, crea llocs de treball a la Barceloneta, genera residents locals, dinamitza els comerços i serveis de la zona, fomenta la mixticitat d'usos i atura la pressió turística que viu el barri introduint nova activitat econòmica". *Anna Franco Madrenas. Departament de premsa. Gabinet de l'Alcaldia. Ajuntament de Barcelona*

IGNASI R. RENOM

Via lliure al turisme

Els veïns denuncien opacitat en la modificació del Pla d'Usos de Ciutat Vella i acusen l'Ajuntament de beneficiar el lobby *turístic*

VICENT CANET

"Encara no hem vist cap document amb el projecte que ens permeti saber amb exactitud les "modificacions" que pretenen fer a l'actual Pla d'Usos del districte de Ciutat Vella de Barcelona, vigent des de 2010", indica Teresa Picazo, presidenta de l'Associació de Veïns del Gòtic. Afegeix que "sorprèn la manca de rigor en la presentació "pública" del pla que va fer la regidora de districte, Mercè Homs, ja que dels que hi érem, pocs vam entendre res". Picazo assenyala que ha mancat transparència: "porten dient que ho modifiquen des de fa un any i mai no s'han mostrat receptius a debatre públicament el tema". Maria Mas, presidenta de l'Associació de Veïns del Casc Antic, es mostra crítica i denuncia que en massa ocasions "els veïns s'han assabentat de les modificacions per la premsa". Amb tot, del que ha transcendit, els canvis que proposa l'actual govern municipal "estan subjectes a interessos exclusius del sector hoteler i en cap cas no obeeixen a demandes de les entitats veïnals, que ens neguem a l'augment d'hotels a Ciutat Vella", indica Picazo.

Les modificacions que s'han aprovat ja en comissió de Govern, i que es pretén que estiguin operatives a l'agost, acaben amb les restriccions per ubicar nous hotels de més de 3 estrelles a gran part del perímetre de Ciutat Vella, i fins a 400 edificis catalogats amb nivell B en el patrimoni de la ciutat. També es podran concedir noves llicències per a restaurants i terrasses al carrer a Portal de l'Àngel, Raval nord i Sant Pere. Des de l'Ajuntament es ressalta que tota nova llicència passarà tots els controls democràtics que siguin necessaris. Amb tot, els veïns creuen que el del turisme "és el conte de la lletera, es pensen que ompliran hotels i restaurants com si no hi hagués crisi a Europa també", indica Mas en referència a un Pla d'Usos que, clarament, vol promoure aquest sector a Ciutat Vella. La reglamentació local no acontenta les entitats veïnals, que carreguen contra una planificació que incrementarà la densitat d'hotels en un districte que concentra la meitat dels que té la ciutat i que, segons el Pla Estratègic de Turisme de Barcelona de 2009, ja estava saturat d'aquest tipus d'instal·lacions. Mas indica que Ciutat Vella ja no pot "assumir més hotels, més turistes, més apartaments, més més més... Ja és Lloret, això".

"El caràcter depredador de les modificacions (del Pla d'Usos) farà que augmenti el risc de fer fora veïns amb renda antiga, que desaparegui definitivament el molt afeblit teixit comercial del barri Gòtic a causa de la pujada de preus, i donarà pas a un comerç dedicat exclusivament al turisme", assenyala Picazo. Els veïns plantegen que el turisme ha de tenir un límit, perquè si no "el preu que es paga és la destrucció del teixit social del barri". En opinió de les entitats veïnals, el districte de Ciutat Vella, en especial el Gòtic, té una població de residents que cada cop és més flotant i menys estable. Decreix el número de famílies instal·lades i, per tant, el barri va perdent serveis per als residents i qualitat de vida. "La proliferació de basars de souvenirs ha restat botiga de proximitat, només cal passejar-se per les Rambles o el carrer Ferran", diu Mas.

> El nou pla incrementa la densitat d'hotels en un districte que el Pla de Turisme donava per saturat l'any 2009

Restriccions als pisos turístics

El nou Pla d'Usos manté les restriccions sobre els apartaments turístics, però per a Picazo això es deu més "als interessos del sector hoteler, que considera que és competència deslleial" que a les demandes dels veïns. La reforma deixa un marge de sis anys, a comptar des de l'aprovació del pla, per deixar els edificis de veïns lliures d'habitatges d'ús turístic i concentrar-los en blocs que s'hi dediquin de forma exclusiva. Això té "el risc que vagin fent fora els veïns de renda antiga i fent pressió a la resta quan l'edifici té pocs veïns, i hagin de marxar", indica la presidenta de l'AV del Gòtic. L'opció de la concentració és, segons Mas, "complicada fins i tot per als representants de l'entitat que els agrupa, Apartur". La presidenta de l'AV del Casc Antic afirma que ja hi ha casos de 'mobbing' en aquest sentit, i, afegeix que la proliferació d'aquests apartaments encareix els lloguers al barri i buida els barris de veïns.

Picazo denuncia clarament els problemes que genera al veïnat l'existència dels apartaments turístics: "Ens és igual si (els apartaments turístics) són legals com il·legals, la incomoditat és la mateixa, ja que s'altera la convivència que s'estableix als edificis de veïns" en barris que ja estan saturats de "guiris". Amb tot, segons assenyala Mas, el dels apartaments turístics és un fenomen que s'està estenent per la ciutat i afecta ja algunes zones de l'Eixample.

Pla especial del Port Vell

"CiU pretén revaloritzar urbanísticament la capital catalana a partir del front marítim amb un port de luxe de mega-iots, situat al Port Vell", indica Gala Pin, portaveu de l'Associació de Veïns de l'Òstia de la Barceloneta. "El projecte dinamita la cultura marítima de la ciutat, i li barra l'accés al mar amb una marina tancada i privatitzada", afirma Pin, en un complex que tindrà associat una sèrie de serveis d'alt estànding. La representant veïnal denuncia que es converteix un espai que ara és públic i amb una composició de vaixells més amigable, en una part més del clúster nàutic privat, exclusiu i privatitzat. Maria Mas assenyala que "la modificació del Pla d'Usos va molt lligada a la reforma del Port Vell per posar-hi mega-iots de luxe". Amb tot, a la reunió que va tenir la regidora del districte amb les entitats veïnals no es va esmentar ni el Pla especial del Port Vell, ni com afecta un nou pla a la Barceloneta, ni com es determinarà la construcció de nous hotels al perímetre sud de Ciutat Vella.

Darrere de la promesa de l'Ajuntament barceloní de crear més de 400 llocs de treball amb aquesta marina per a mega-iots, els veïns acusen el consistori de "crear un espai de luxe al costat d'un dels barris més pobres de la ciutat sense respondre a les necessitats dels veïns", afirma Pin. Es tracta "d'un negoci impulsat pel grup Salamanca Investments, que serà qui traurà els beneficis, sense que hi hagi un plantejament de com generar economia als barris" i que "encarirà els serveis, els lloguers i els preus en general" i farà fora el petit comerç de proximitat "que no podrà fer front als nous lloguers".

Una de les principals crítiques per part de les entitats és l'opacitat amb la qual s'ha desenvolupat el projecte. De la lluita veïnal, Pin valora les millores aconseguides en aquest projecte, tot i que les creu insuficients, però pensa que serviran per a propers processos de transformació urbanística del barri. Des de les entitats de veïns es reclama que cal recuperar el Port Vell per als veïns i per a la ciutadania "més enllà dels interessos dels lobbys".

Els nous comptadors d'Endesa, sota sospita

Sense fer massa soroll i sota la promesa de nombrosos avantatges, Endesa està duent a terme una progressiva substitució dels antics comptadors de la llum per uns d'electrònics que seran controlats a distància. Les veus d'alarma davant la indefensió dels usuaris i els riscos per a la salut no s'han fet esperar

ANNA CARLOTA

Els comptadors electrònics han aixecat polseguera als diversos països on s'hi han instal·lat

DANIEL GOMIS

Sembla que les altes instàncies polítiques i les companyies elèctriques s'han tornat a aliar per fer-li la vida una mica més difícil al sofert ciutadà. Seguint les directrius marcades per la Comissió Europea, el Govern espanyol va dictaminar a finals del 2007 que els tradicionals comptadors de la llum d'àmbit domèstic s'havien de substituir en la seva totalitat per uns moderns equips de telegestió abans del 31 de desembre del 2018 (a Barcelona, Endesa en portava ja instal·lats 200.000 a finals del 2012 i preveu substituir-ne 57.000 més aquest any). Des d'aleshores, tant Endesa com Iberdrola (l'altra elèctrica que opera al nostre país) s'han afanyat a "vendre'ns" les virtuts dels nous dispositius electrònics que, a més de possibilitar la lectura del consum elèctric real a distància, haurien de permetre també saber en quines hores es gasta més i facilitar el canvi de potència i tarifa. Unes promeses tenyides de modernitat tecnològica, eficiència energètica i estalvi econòmic que a l'hora de la veritat estan resultant ser un caramel enverinat.

Aquests nous comptadors han aixecat ja una considerable polseguera a diversos països on s'han instal·lat, com Estats Units i Alemanya, on el rebuig social que han arribat a generar ha estat tal que ha obligat fins i tot les autoritats a replantejar-se la qüestió, introduint modificacions importants (canvi de l'emissió per radiofreqüència a la fibra òptica) i obrint la porta perquè els ciutadans que ho vulguin puguin recuperar els comptadors de tota la vida. A casa nostra, la veu d'alarma ha començat a sonar amb força a la comarca del Bages, on un grup de persones molt sensibilitzades amb aquesta problemàtica s'han començat a organitzar i a constituir com associació (Salut Activa) per alertar la ciutadania dels riscos que porten associats els nous comptadors i fer una crida a la mobilització. Els membres de Salut Activa ja s'han posat en contacte amb altres col·lectius per compartir informació i començar a guanyar força, i fruit d'aquests contactes ha nascut l'estreta col·laboració amb l'associació barcelonina ENSALUT, entitat federada a la Plataforma contra la contaminació electromagnètica PECEEM i integrada per persones que pateixen problemes d'electrosensibilitat. Una malaltia creixent i directament relacionada amb un dels principals punts foscos dels anomenats "comptadors intel·ligents", el que té a veure amb el preocupant impacte per a la salut que poden arribar a produir els senyals que aquests emeten.

Aquests senyals són de dos tipus, de radiofreqüència (PLC), que circulen per la xarxa elèctrica ja existent però amb una potència molt més gran, i les microones dels concentradors de zona, que reben els primers senyals i els emeten a la central de la companyia de forma similar a la tecnologia wifi, però amb una freqüència i radiació també molt més elevades. Tot i que l'impacte del primer tipus d'emissions no està tan estudiat com el segon, els entesos en la matèria, com és el cas de Josep Maria Singla, enginyer tècnic especialitzat en electrònica i membre de Salut Activa, apunten que aquestes haurien d'estar degudament aïllades i supervisades, tal i com aconsella la normativa que regula els electrodomèstics, però malauradament, a la pràctica resulta que no és així. A més, els diversos casos ja documentats de persones que han començat a patir serioses alteracions (persistents mal de caps, hemorràgies nasals, pertorbacions en el son...) coincidint amb la instal·lació dels nous comptadors, fa mala espina. I per acabar-ho d'adobar, les emissions per microones (FEM) encara són més inquietants, perquè s'afegiran al gran nombre d'antenes de telecomunicacions ja existents a les nostres ciutats, reforçaran totes les advertències que assenyalen, cada cop amb més evidències, el seu gran risc potencial per a la nostra salut.

Possibles repercussions en la salut i més opacitat de cara al consumidor són dos dels temes que preocupen

Usuaris desemparats

A part de les serioses repercussions per a la salut, la instal·lació d'aquests nous dispositius pot comportar també altres conseqüències que, al capdavall, sembla que deixaran l'usuari una mica més desemparat. Per un costat, no es podrà tenir accés directe als nivells de consum, ja que la informació que es registri passarà a estar completament informatitzada i en mans de la companyia. I més enllà del que se'ns digui o es faci a distància, tampoc no hi haurà forma de saber si els aparells estan ben equilibrats, possibilitat que fins ara sí que existia amb els controls de metrologia. I malament si l'única garantia és haver-nos de refiar de la companyia, ja que en aquest sentit, tot i que Endesa assegura que el correcte consum energètic dels nous comptadors està certificat amb independència per l'Institut Tecnològic Espanyol (ITE), el cert és que ja s'han produït diversos casos d'usuaris a qui els han començat a arribar desorbitades factures fins a un 300 i 400% més cares...

Però aquí no s'acaba tot, perquè a partir d'ara, segons ens ha revelat Salut Activa, els nous comptadors també mesuraran i facturaran a nivell domèstic la corrent reactiva (de motors, fluorescents i bombetes de baix consum) i podran basar-se en els pics puntuals com a indicatiu per tallar-nos el servei o demanar-nos que contractem una potència superior amb l'argument que el nostre consum és massa elevat. Ja no tindrem tampoc la llibertat de comprar o llogar el comptador que vulguem (només serà possible llogar el model de la marca Enel, del grup d'Endesa) i sembla ser que la incompatibilitat entre els sistemes que utilitzaran Endesa i Iberdrola impedirà el transvasament d'informació per tal de poder dur a terme un bon pla energètic. A més, el nou sistema informàtic permetrà a les companyies tenir un accés total als nostres hàbits de consum, amb la corresponent pèrdua de privacitat.

Per molt que les companyies s'esforcin en assegurar que els nous comptadors no presenten cap problema, el cert és que la seva instal·lació s'ha iniciat sense estudis (tal i com reconeix Endesa, pel que fa a la salut) ni garanties suficients. I si a això afegim tota una sèrie de riscos associats i els casos d'afectats que ja s'han registrat, s'entén perfectament que la desconfiança i la necessitat de mobilització ciutadana davant de la que se'ns ve a sobre siguin més que raonables.

Crida a l'acció ciutadana

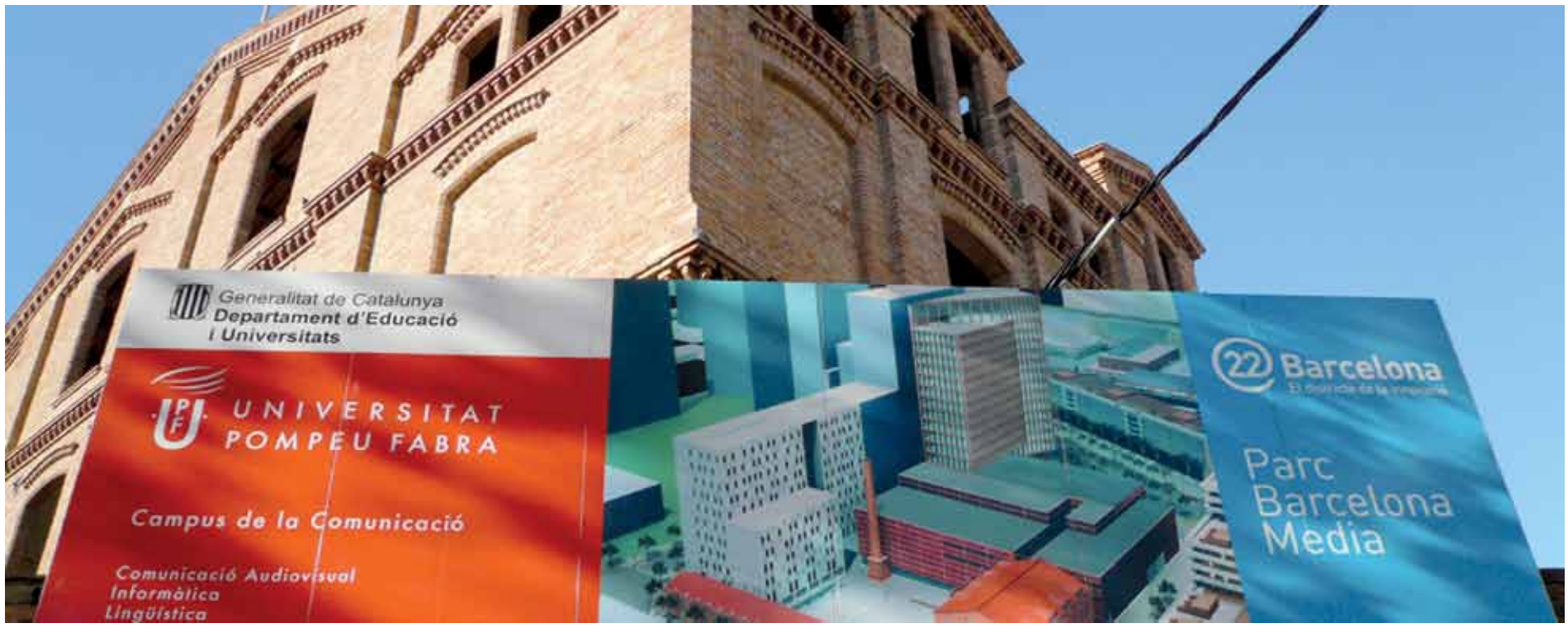
Un dels portaveus de Salut Activa, Josep Maria Singla, anima els usuaris i ciutadans en general a exercir la desobediència civil oposant-se a la instal·lació dels nous comptadors a casa seva. A més d'oferir assessorament legal i fer de canal de comunicació amb la companyia elèctrica i les institucions, la seva agrupació està organitzant xerrades d'informació i conscienciació amb experts en la matèria per tot el territori català. Segons ell, "necessitem la unió de diferents veus i col·lectius implicats per generar debat i que aquest vagi creixent fins aconseguir que les autoritats s'ho repensin. Altres països ja han demostrat que és possible". Contacte Salut Activa: *lluitapelsteusdrets2013@gmail.com*

Posa el teu anunci a
CARRER
93 412 76 00
carrer@favb.cat

JORDI TARRÉS

El 22@ no s'acaba d'integrar al Poblenou

Tretze anys des de l'aprovació del pla 22@ deixen una perspectiva suficient per opinar, no tant per fer balanç de l'èxit o del fracàs, sinó de la vigència de la proposta urbanística i de renovació econòmica

SALVADOR CLARÓS I FERRET
AV POBLENOU

El 22@ es proposava la transformació urbanística de 200 illes del Poblenou, a més d'impulsar l'activitat productiva a la ciutat. Planejament i promoció econòmica s'harmonitzaven per revitalitzar i recentrar els barris del llevant nord de Barcelona. Al marge de l'estadi més o menys aconseguit d'un procés que ha generat debat i polèmica en el decurs del seu desenvolupament, i que ha ensopegat en l'actualitat amb la paràlisi de l'activitat econòmica i immobiliària per efecte de la crisi, cal preveure'n l'evolució futura.

Declivi industrial

A començament dels anys 80 del segle passat, el barri del Poblenou patia un profund procés de desindustrialització. El polígon de la Zona Franca atreia empreses industrials d'envergadura cap a aquell nou emplaçament, com l'emblemàtica Motor Ibérica, hereva de la Ford a l'avinguda Icària. La crisi econòmica dels anys 70 havia comportat el tancament d'establiments industrials al Poblenou, o la seva deslocalització cap a altres indrets de Catalunya. Va ser el cas d'algunes grans fàbriques com la Càtex (Can Felipa), Iberia Radio, Hispano Olivetti o Torras Herrería y Construcciones (Can Torras dels ferros). L'abandó de grans naus industrials, temporalment substituïdes per agències de transport i magatzems, va comportar la progressiva caiguda i envelliment de la població, i el conseqüent declivi de la vida cultural i associativa, que afectà sobretot els nuclis del barri de la Plata, certes zones de Pere IV, la França Xica... en altres temps molt dinàmics.

Amb l'excusa dels Jocs Olímpics l'any 1992 s'inicià un procés d'integració urbana de les perifèries industrials del Poblenou. La vella i obsoleta Icària industrial va esdevenir Vila Olímpica, i l'aixecament de la via ferroviària del litoral, i la consolidació de la línia de costa amb espigons i platges va

> El pla ha estat víctima i a la vegada part d'una indústria catalana en declivi, incapaç d'atreure inversions

propiciar l'obertura de la ciutat al mar i la transformació de la franja costanera amb nous usos lúdics i turístics. Aquell canvi va continuar en el darrer decenni del passat segle amb l'obertura de la Diagonal i finalment amb el pla per a la transformació de les àrees industrials del Poblenou, més conegut com el 22@.

El pla 22@ (juliol de 2000) va assajar, en el nucli central de la metròpoli, i en el context de l'anomenada "economia del coneixement" en boga, un model urbà complex, amb barreja d'usos on implantar activitat econòmica, fonamentalment de caràcter terciari avançat, així com equipaments i usos docents i residencials. Era una oportunitat per rellançar l'economia productiva de la ciutat en el mateix lloc on dos segles abans els prats d'indianes situaren Barcelona al mapa industrial d'Europa.

El Poblenou era un bon lloc on experimentar un ecosistema urbà mediterrani i complex, que facilités el trobament entre empresa, universitat, sector públic i ciutadania, amb l'esperança de despertar sinergies i esperit cooperatiu segons predeien els teòrics de les tecnòpolis a l'estil del Silicon Valley.

El miratge de les "punto com"

En la conjuntura del final de segle, la gran revolució de les TIC va crear expectatives al voltant de negocis nous. La digitalització, la globalització telemàtica i les TIC, i els nous models de negoci derivats d'internet insinuaven l'aparició d'una "nova economia". Es donava prematurament per liquidada l'empresa industrial, que seria substituïda per negocis de valor afegit, amb una quasi exclusiva component intangible i de serveis, sense manufactures. El pla 22@ derivava cap a una forta terciarització, i justificava la deslocalització massiva d'activitats manufactureres i de sectors tradicionals.

En paral·lel, l'especulació urbanística i financera que ha acompanyat el procés de desindustrialització en els darrers 15 anys, no deixava veure una crisi dels sectors productius catalans que ha anat reduint el pes industrial per sota del 18% del PIB, fet que ha ocasionat grans pèrdues d'ocupació i destrucció de teixit productiu.

L'impuls que experimentava el sector de la construcció en alça ajudat per una temerària política de crèdit, va emmascarar una crisi estructural de la indústria catalana que es venia forjant per la manca de competitivitat i d'innovació, amb manca també de grans empreses pròpies amb capacitat exportadora. A la timidesa de les polítiques industrials, cal afegir la deserció també d'una burgesia industrial catalana i barcelonina, en un altre temps dinàmica i emprenedora, ara en franca retirada, refugiada en els mercats financers especulatius. La globalització dels mercats financers, i la cerca de resultats a curt termini davant la incertesa de les inversions industrials en sectors madurs va desviar el capital cap a les inversions immobiliàries i financeres.

El gir cap a la terciarització

Simultàniament al declivi industrial, Barcelona ha pràcticament doblat en els darrers 10 anys el nombre de places hoteleres a la ciutat i s'ha convertit en la principal destinació turística de Catalunya (44% dels viatgers totals). L'èxit turístic que ha experimentat la ciutat l'ha convertit en primera marca en rendibilitat hotelera, amb un índex

> El futur demana una intervenció des del planejament amb mesures de revitalització

d'ocupació del 72,6%, força per sobre de la mitjana catalana. El sector hoteler ha trobat al Poblenou, i especialment en l'àrea amb qualificació 22@, condicions per créixer, aprofitant l'increment de demanda. En 10 anys s'han construït a la zona de llevant quasi una trentena d'establiments amb 10.594 places hoteleres. La promoció doncs d'establiments hotelers ha estat molt significativa al 22@, i està actuant d'alguna forma compensatòriament a la menys reeixida arribada d'empreses tecnològiques.

En conclusió, el 22@ ha estat víctima i alhora part d'una indústria catalana en declivi sense capacitat per atraure aquells serveis industrials i les activitats de recerca i innovació que havien de crear el pol tecnològic de la Catalunya del segle XXI.

Les inversions en recerca i desenvolupament no han arribat com estava previst. El campus Diagonal-Besòs de la UPC, pilotat pel consorci de l'Institut de Recerca d'Energia de Catalunya (IREC), està avui encallat, en part per l'esfondrament econòmic de les universitats, i en part per la manca de determinació institucional i l'erràtica política en relació a la indústria i, en particular, a l'energia. No obstant, el Poblenou ha crescut en empreses. S'hi han instal·lat 4.500 empreses i 56.000 treballadors, segons l'Ajuntament de Barcelona. Sumant empreses industrials i no industrials, institucions, universitats i hotels, el barri s'ha transformat indubtablement.

Reconduccions urbanístiques

En el pla urbanístic la transformació és evident, però han quedat molts deures per fer. La recuperació del patrimoni industrial, engegada sobre el paper del catàleg però pendent en l'obra, ha deixat un paisatge de ruïna. Igualment, hi ha zones on la transformació i la rehabilitació, deixada sempre de la mà de la iniciativa privada, ha quedat a mig fer: el Barri de la Plata i Can Trullàs en són exemples, així com la zona del Campus Audiovisual, on queda pendent un bon recosit entre activitats, equipament i habitatge. El fracàs més clamorós és la zona de Pere IV-Besòs, camp abonat per a la marginació.

El futur demana una intervenció des del planejament i amb mesures de revitalització per aconseguir que el teixit urbà del 22@ s'integri al barri del Poblenou. La intervenció sobre el traçat de Pere IV, prevista en el pla d'inversions d'aquest mandat, pot representar una de les respostes als reptes descrits, sempre que aquesta intervenció es plantegi per part de l'executiu municipal amb el coratge necessari per rectificar les insuficiències urbanístiques, i també alguns errors, del passat.

Opinió

FERRAN SAGARRA
12 En memòria de Manel Ribas Piera

JORDI BORJA
13 'Escrache': dret, legalitat i oportunitat

La veu del CARRER

Un clam social contra la pobresa

La recollida de signatures que han d'avalar la ILP a favor d'una Renda Garantida de Ciutadania està en marxa des de mitjan abril. Cal que agafi embranzida als barris i esdevingui un autèntic clam social contra la pobresa. Formalment, són necessàries 50.000 signatures perquè el projecte sigui debatut al Parlament de Catalunya. En realitat, però, hi hem de fer pervenir una autèntica allau de firmes i, amb elles, palesar la força d'una exigència popular indefugible. Els efectes combinats de la crisi i les polítiques d'austeritat estan ensorrant en la pobresa franges senceres de la població, amb una especial afectació sobre els col·lectius més desprotegits, sobre dones i infants. Prop d'un terç de la ciutadania s'hi troba abocada; cada cop més gent voreja l'exclusió. Vivim una situació d'emergència.

La institució d'una renda ciutadana pretén respondre-hi des de la solidaritat, el respecte de la dignitat humana i la promoció dels drets socials. Però es tracta d'una lluita. Des del primer moment, el Govern va emetre un informe desfavorable a la ILP, invocant les estretors econòmiques de la Generalitat. El debat que es planteja va de prioritats: enguany, el servei del deute financer de Catalunya s'enfilarà fins als 2.300 milions d'euros, molt més del que suposaria la implementació de la renda. I va de justícia tributària: el frau fiscal frega a casa nostra els 16.000 milions d'euros. Tanmateix, combatre'l de manera eficaç, així com buscar nous recursos a través de figures impositives que facin contribuir els qui més tenen, significa incomodar gent molt poderosa, començant per les grans famílies rendistes d'aquest país. Per això la pressió del carrer serà decisiva.

L'acció contra la pobresa revesteix, en aquests moments, una dimensió nacional democràtica de primera importància. El poble de Catalunya és cridat a decidir el seu futur. Però, sigui quina sigui la seva opció, cap projecte de progrés i llibertat no podrà sostenir-se sobre una societat fragmentada, humiliada o aclaparada per la necessitat. Un vell aforisme diu que "no hi pot haver dret allí on no regna la justícia". D'això es tracta, doncs: de forjar, des de baix, l'equitat i la cohesió social, com a fonaments d'un futur digne. El moviment veïnal està en campanya.

LA VEU DEL **CARRER**

Edita: Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Obradors, 6-10 baixos
08002 Barcelona
Telèfon: 93 412 76 00
Fax: 93 412 58 88
e-mail: carrer@favb.cat
Web: www.favb.cat

Consell de direcció: Andrés Naya, Marc Andreu i Lluís Rabell

Cap de redacció i maquetació: Elia Herranz

Revisió ortogràfica: Roser Argemí

Consell de redacció: Gemma Aguilera, Anaïs Barnolas, Néstor Bogajo, Luis Caldeiro, Vicent Canet, Anna Carlota, Dani Codina, Marc Font, Daniel Gomis, Cristina Palomar, Meritxell M. Pauné, Jordi Martí, Joan Morejón, Albert Ollés, Ignasi R. Renom, Alícia Tudela, Marc Villoro

Consell assessor: Manel Andreu, Roser Argemí, Jaume Asens, Alfons Barceló, José Miguel Benítez, Jesús Berruezo, Horacio Capel, Maria Favà, Josep Ramón Gómez, Maria Eugenia Ibáñez, Joan B. Isart, Alfons López, Eugeni Madueño, Pep Martí, Mariano Meseguer, Pep Miró, José Molina, Eduard Moreno, Ferran Navarro, Rosa Mª Palencia, Albert Recio, Ferran Sagarra, Josep Lluís Rueda, Mercè Tatjer, Ole Thorson, Àngel Valverde, Pau Vinyes

Portada: Rai Ferrer / Onomatopeya

Maqueta original: Joan Carles Magrans

Administració: Xènia Orfila
Publicitat: Isabel Mancebo

Fotomecànica i impressió: Imprintsa
Telèfon: 93 878 84 03

Distribució: Trèvol Missatgers
Telèfon: 93 498 80 70

La FAVB no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a *http://cretivecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/ legalcode.ca*

Imprès en paper de 48,8 grams
Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies a la col·laboració del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i diverses entitats

El ninot de El Roto

La veu dels lectors

Los habitantes de las naves del Poblenou pedimos vuestra solidaridad

El Ayuntamiento de Barcelona, presidido por CIU, ha comenzado a desalojar las naves industriales abandonadas del Poblenou y barros vecinos. Muchas de ellas están ocupadas por personas de diferentes nacionalidades, también españoles y ciudadanos de la UE, que no tienen otro techo donde vivir.

Ya desalojaron la nave de la calle Zamora con una violenta intervención policial, golpeando a sus ocupantes, confiscando la chatarra y los instrumentos musicales que les permitían sobrevivir, deteniendo a los sin papeles que posteriormente fueron liberados por la presión vecinal.

Ahora quieren hacer lo mismo con la nave de la calle Pere IV esquina Puigcerdà, donde viven 40 personas y cuyo desalojo se espera para estas semanas. También han iniciado el proceso judicial contra los ocupantes de la gran nave de la calle Puigcerdà donde viven más de 400 personas.

El Ayuntamiento pone así en marcha su "plan contra los asentamientos" instando a los antiguos propietarios de las naves que las abandonaron hace años a instruir procesos judiciales para su desalojo. Sin embargo, no prevé ninguna solución para los actuales habitantes. Se nos echa a la calle sin alternativa. Las promesas de realojo no se han cumplido hasta ahora o se han limitado a pocos días o semanas.

Nosotros los y las habitantes de las naves no queremos dormir en la calle ni mucho menos sufrir la presión policial. Somos buenos vecinos del barrio desde hace años, hemos limpiado y en la medida de nuestras fuerzas adecentando las naves donde vivimos, nos ganamos nuestro sustento honradamente recogiendo chatarra en largas jornadas de trabajo cotidiano.

En una ciudad donde existen miles de pisos vacíos por la especulación bancaria y donde proliferan los hoteles para ricos, reclamamos nuestro derecho a la vivienda. Somos expulsados de nuestras "casas" de la misma manera que miles de familias son desahuciadas por el impago de la hipoteca o el alquiler.

El primer desalojo se evitó por el apoyo de las organizaciones vecinales y solidarias, ahora las administraciones vuelven a intentarlo. Luchemos de nuevo juntos por una vivienda digna para todos y todas.

ELS HABITANTS DE LES NAUS DEL POBLENOU

El Corte Inglés

Trabajaban amontonados horas y horas, con salarios de hambre. El edificio donde trabajaban en un régimen de esclavitud se agrietó hace unas semanas y las autoridades ordenaron desalojarlo. No se hizo. Se derrumbó el caserón con sus trabajadores dentro y murieron más de mil: hombres y mujeres, algunos de pequeña edad. Ocurrió en Bangladesh unos días antes del primero de mayo. Eran trabajadores sin ningún derecho. Fue un crimen anunciado.

Su producción se vende en Europa a precios muy superiores a su coste. El Corte Inglés tenía relaciones comerciales con esta fábrica, eran sus proveedores, y no tardó en hacer pública una nota prometiendo ayuda a las víctimas del siniestro. Como es natural, no pedía castigo para los culpables. "Se ayudará a los niños y niñas que perdieron a sus padres". Unas vidas a cambio de unas monedas. El Corte Inglés añadía que "continuará colaborando en mejorar las condiciones laborales de ese país". La mejor colaboración es no comprar a empresas que mantienen en el siglo XXI la esclavitud. Pero en estos tiempos, lo que cuenta es la cifra anual de beneficios.

Hablamos de El Corte Inglés pero podría ser Benetton, Mango, Zhara... Ya es primavera en El Corte Inglés. Muerte y sangre en Bangladesh.

CARMEN AÑAÑOS

Dones Juristes, fora dels PIADs

Com sabeu, Dones Juristes va ser responsable de gestionar els Punts d'Assessorament Jurídic a Dones dins dels PIADs de la ciutat de Barcelona.

Aquest servei, adreçat a les dones de la ciutat, havia estat promogut per Dones Juristes ara fa 10 anys, i tenia com a objectiu apropar el dret a les dones a través d'un tracte acurat, especialitzat, i sobre tot, feminista.

Al febrer va sortir la licitació d'aquest servei com ja es venia fent des dels seus inicis, però amb un canvi de tarannà evident. Si fins ara es valorava que el servei estigués desenvolupat per entitats feministes, especialitzades en dret i, sobretot en violència masclista. Ara només ha importat la experiència en la gestió de serveis públics, més enllà del seu contingut i objectiu.

Estem convençudes que aquest nou criteri s'ha vist palès amb les valoracions dels projectes presentats, i és una conseqüència de la nova línia política del govern de torn, totalment allunyat de les dones, de les seves mancances i necessitats, i més interessat en passar a mans privades (empreses) el desenvolupament de l'objectiu d'aquest servei.

Us volem informar que a partir de l'1 de maig, Dones Juristes deixarà de prestar el servei d'assessorament jurídic a dones dins dels PIAD, i que passarà a mans de la empresa Progess.

Malgrat la tristesa que aquest canvi ens produeix, per la pèrdua de qualitat del servei que es produirà en detriment al servei a les dones, us volem comunicar que continuem treballant, com sempre, amb la mateixa empenta i il·lusió per la defensa dels dret de les dones, a través d'altres activitats i, concretament, apropant-les al dret des d'espais com Ca la Dona.

Una abraçada (amb sororitat feminista)

MERCÈ CLARAMUNT I BIELSA
Presidenta de Dones Juristes

Les cartes enviades a la secció de La veu dels lectors han de tenir un màxim de 1.800 caracters (mig foli). Ens reservem el dret d'adaptar-les si superen aquesta extensió.

La 'Directa' fa un pas endavant

El projecte de comunicació la *Directa* fa un pas endavant i comença una campanya de *crowdfunding* (mecenatge mitjançant Internet) amb l'objectiu de recaptar 22.000 euros, que seran destinats a la renovació de la web, la formació en gestió cooperativa, l'adquisició de material informàtic i la inversió en recursos humans: en definitiva, un pas endavant per assegurar la continuïtat del projecte. La campanya comença **el 21 de maig** i informen els interessats que vulguin fer aportacions que és important realitzar-les al principi de la campanya.

LA CAMBRA FOSCA

Trias regala 25 milions d'euros

L'any 2011 l'Ajuntament de Barcelona va lliurar 25 milions d'euros a la Generalitat per salvar Spanair de la suspensió de pagaments. Els diners els tornaria la Generalitat en còmodes terminis o amb inversions a la ciutat. PP i ICV-EUiA hi van votar en contra. Ha passat un any, Spanair s'ha enfonsat i la Generalitat estafa a la ciutat en compensar-la amb unes obres que ja estaven previstes realitzar amb anterioritat al préstec. Els governs de CIU, a la Generalitat i a l'Ajuntament, van arribar a un acord. Trias s'ho ha empassat i la ciutat ha perdut. Ahir va ser Spanair, avui són 4,5 milions d'euros més per al circuit de Fórmula 1 de Montmeló. Mentre no hi ha diners per obrir residències ja construïdes o aixecar equipaments, l'aixeta està oberta per a altres prioritats.

Més que un club

La Fundació del Futbol Club Barcelona va rebre l'any passat el 60% de les subvencions a entitats que va concedir l'Agència Catalana de Consum. 230.000 euros van anar cap al Barça i 165.000 se'ls van repartir entre diferents associacions de defensa dels consumidors. Són unes dades publicades en el Diari Oficial de la Generalitat. Són temps de retallades... per a alguns.

Clos i el casament reial

El 1997, la desimputada infanta Cristina i l'imputat Iñaki Urdangarín es van casar acotxats per les institucions, que van pagar amb pressupostos públics el seguici i altres fastos. Urdangarín, això sí, es va haver de posar al dia amb les multes i impostos que devia a l'Ajuntament de Barcelona: *Carrer* i altres mitjans ho havien denunciat, i l'Ajuntament va despatxar al funcionari que ho va fer públic. Tan altes havien de ser les despeses que l'Ajuntament va pagar que, segons s'ha conegut, l'alcalde del moment, Joan Clos, va ordenar al departament de comunicació que multipliqués l'estimació del número de ciutadans que van sortir al carrer a presenciar el casament. La Guàrdia Urbana va comptar 210.000 persones on hi havia 70.000. D'altres vegades, en treuen.

Cristina Cifuentes

La impresentable delegada del Govern a Madrid ha vinculat la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca i la seva portaveu, Ada Colau, amb grups "filoetarres". Al Govern li emprenyen les accions de denúncia contra els polítics que han prostituït la ILP de l'habitatge arrabassant-li tot el seu contingut. A Catalunya, diverses entitats han denunciat aquest comportament, que banalitza una situació que provoca el patiment de molts milers de persones. La Favb va ser una de les entitats promotores.

EN POSITIU

Nou Barris, 'cabrejada'

MANEL SALA 'ULLS'

Més d'un miler de veïns i veïnes de Nou Barris es van concentrar el passat 9 de maig a la plaça Sant Jaume, davant de l'Ajuntament de Barcelona. Hi ha un "cabreig" generalitzat. El veïnat no ha provocat la crisi, però l'està pagant molt cara. Serveis socials insuficients, desnonaments, atur galopant, beques escolars inaccessibles. Tancament d'urgències. Amenaça de tancament d'escoles. Retallades als equipaments socioculturals. Un govern del Districte ineficaç. Escassa presència de la regidora al territori. Supressió d'ajuts que impedeixen realitzar projectes veterans, com el "Prospe Beach", la platja de Prosperitat. Inversions municipals aturades. Equipaments sense data de construcció, alguns promesos, tots necessaris. Es va "baixar" a la plaça Sant Jaume perquè el govern del Districte no respon. La regidora ven la imatge que Nou Barris, el seu veïnat, és violent. Va de víctima. L'alcalde sap que té un problema, però no ho pot reconèixer. Ha donat una reunió a la campanya "Nou Barris Cabrejada, diu prou!", convidant també a la regidora, per no desautoritzar-la. La campanya agrupa un centenar d'entitats molt diferents entre elles. De joves i de grans. Esportives, culturals, veïnals, parroquials. Que treballen àmbits molt diferents i que pensen i actuen de formes dispars. Però les cirmcustàncies les uneixen i, salvant les diferències, es reuneixen en assemblees i acorden accions de tal manera que són acceptades per tots els col·lectius. Difícil, però no impossible. La unitat els dóna una força que per separat no tindrien. Davant les agressions que estan patint els veïns i veïnes, la fórmula és molt vàlida. Malgrat les dificultats, la campanya continuarà. Una experiència positiva per a la resta de barris o districtes "cabrejats".

En memòria de Manel Ribas Piera, arquitecte i urbanista

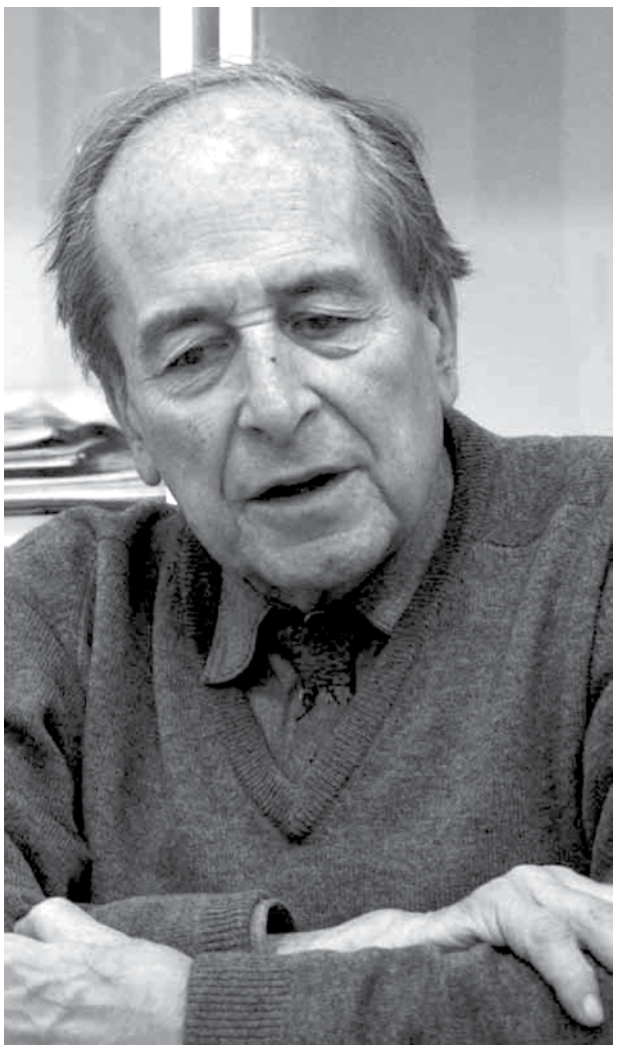
FERRAN SAGARRA
ARQUITECTE, URBANISTA
I DIRECTOR DE L'ETSAB/UPC

Ha mort l'arquitecte Manuel Ribas i Piera als 88 anys. Catedràtic d'Urbanisme de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura, va tenir l'ocasió de participar en el que s'ha anomenat "la reconstrucció de Barcelona" dels anys 80 i primers 90, a través de les seves intervencions en els PERI's (Plans de Reforma Interior) del barri del Carmel i en el projecte de l'avinguda Catalunya a través dels túnels d'Horta. Però, sobretot, a través del seu posicionament en molts dels debats urbanístics de la ciutat metropolitana.

Tot just inaugurats els ajuntaments democràtics va dirigir des de l'Escola un treball de diagnosi del barri de Bellvitge a l'Hospitalet, que va orientar les successives intervencions en la urbanització curosa d'aquell polígon que molts "entesos" creien que s'havia d'enderrocar.

Aleshores ja era un conegut urbanista que havia participat en la redacció del "non nato" *Esquema Director de l'Àrea Metropolitana* del 1968. També era un apreciable arquitecte i ho va continuar essent tota la vida -l'església de la Mare de Déu de les Neus, al barri de la Mina, va ser la seva darrera obra-.

Però Manuel Ribas i Piera va ser -ha estat- sempre un mestre, en especial per a tots els arquitectes titulats abans de l'any de la seva jubilació, ara fa 18 anys: els que són més grans recorden els treballs a Eivissa com quelcom d'iniciàtic; per als que ens va tocar l'Escola dels anys de l'estenosi del franquisme, els primers 70, la dignitat d'aquell home compacte, de cabell curt, digne i savi que, amb independència de les canviants circumstàncies començava la classe puntual, va ser una de les poques àncores a la nostra disposició en mig de les turbulències.

ETSAB/UPC

Encara que la policia estigués provocant aldarulls en l'encara recentment urbanitzada zona universitària, ell, després d'escriure el guió de la classe a la pissarra, ens obria una finestra a tot allò que es pensava i s'escrivia d'urbanisme al món exterior, des de l'estructuralisme de Levi Strauss fins a "l'Elisian Park de San Francisco", amb la lletra de Joan Baez (o potser era Pete Seeger?) inclosa -"No pasarán las excavadoras, el parque es tuyo y es mío"-. Per ampliar el nostre paisatge cultural convidava professors d'economia, sociòlegs, historiadors o els pocs arquitectes estrangers que es deixaven convèncer.

> Les seves preses de posició en contra de polítiques municipals errònies, l'última contra Eurovegas, revela el seu compromís amb la ciutat de Barcelona, la metropolitana i la dels barris

Manuel Ribas estava convençut que "cap arquitecte pot projectar allò que no ha vist" i, en conseqüència, no podia haver curs sense viatge, a l'estranger o per la península, que ell i els alumnes preparàvem a consciència. Ell compartia els autobusos, els "youth hostels" i altres incomoditats amb tots. Profundament obert i demòcrata, encara ara em sorprèn la confiança que ens va dispensar a alguns inexperts joves fent-nos socis seus en treballs professionals. I em mereix un enorme respecte la seva atenció envers l'opinió dels altres en les assemblees de debat dels seus plans.

Manuel Ribas i Piera va ser, sens dubte, el màxim promotor de les relacions internacionals de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona quan n'era sotsdirector. Molts anys abans de l'aparició de programes com l'Erasmus, va ser membre fundador del Laboratori Il·laud a Itàlia, que va permetre una experiència internacional durant trenta anys als millors estudiants de l'Escola. També va ser fundador dels estudis de paisatge, pioners a casa nostra, que s'han consolidat com a referent internacional.

Aquest cosmopolitisme el va saber combinar amb un ferm compromís amb la ciutat de Barcelona, la metropolitana i la dels barris, com ho testimonien les seves preses de posició en contra de polítiques errònies dels responsables municipals, l'última en contra d'Eurovegas (vegeu *El País*, 16/07/2012).

El catedràtic, reconegut urbanista, Creu de Sant Jordi, membre de l'IEC i amb tants altres honors, acostumava a presentar-se simplement com a arquitecte i va ser a través de l'arquitectura que va construir -sempre en tensió creativa amb Manuel de Solà-Morales- el que anomenàvem "l'urbanisme dels arquitectes", que va encarrilar la transformació de la Barcelona de la primera etapa democràtica.

Can Ricart y Can Batlló

JOSEP MARIA MONTANER
EL PAÍS, 2 DE MAIG DE 2013

Si Can Ricart en el Poblenou se convirtió en el 2005 en emblema de la lucha por el patrimonio industrial y por decidir el programa de usos, el posterior proceso de Can Batlló, el otro gran conjunto fabril que se mantiene en Barcelona, ha sido muy distinto. Hace bastantes años se estableció un pacto posibilista entre el Ayuntamiento y los vecinos y vecinas de La Bordeta: se sacrificaba el patrimonio arquitectónico a cambio de que los equipamientos pendientes desde el Pla Comarcal se realizaran allí. Ello se concretó en aceptar la operación de viviendas de la inmobiliaria Gaudir, propiedad de los herederos del dueño de Can Batlló, Julio Muñoz Ramonet. Parte de las plusvalías de la promoción de lujosas torres ajardinadas, estratégicamente alineadas en el eje-escaparate de la globalización de la Gran Vía, entre el centro y el aeropuerto, iban a servir para financiar parques, equipamientos y viviendas sociales.

Lo que no se previó, en la época del irresponsable optimismo inmobiliario, fue que la aguda crisis lo iba a dejar todo estancado, sin compradores ni fondos para indemnizaciones ni equipamientos. Y ahí empezó el camino de reclamación de Can Batlló para el barrio.

JOAN LINUXBCN

Por lo tanto, tenemos dos procesos comparables: el de Can Ricart como frustración y el de Can Batlló como esperanza. La diferencia entre ambos radica en la evolución de la coyuntura de la crisis y en el distinto momento municipal en el que se han producido. Los actores en el campo de fuerzas son similares: un conjunto fabril del que la propiedad quiere sacar el máximo provecho dilapidando su valor arquitectónico; un Ayuntamiento alejado del deseo vecinal y receptivo con los agentes inmobiliarios; y una sociedad crítica que reclama usos públicos.

La reivindicación de Can Ricart se produjo en el momento álgido de la burbuja inmobiliaria y de las urgencias especulativas, con la crispación tras el fracaso del Fórum 2004 y con una propiedad que, al final, estuvo dispuesta a negociar con las propuestas vecinales, pero con un Ayuntamiento en decadencia y con un autoritarismo enfermizo que negó cualquier posibilidad de replanteamiento. En Can Ricart confluyeron muchos actores sociales: propietarios, técnicos municipales y de la propiedad, empresarios y trabajadores afectados, vecinos e historiadores a favor del patrimonio, okupas, observadores internacionales y fuerzas de orden público; se convirtió en un auténtico espectáculo del conflicto urbano, que ha dado para documentales, tesis y tesinas.

En cambio, la defensa de Can Batlló, ya dentro de la crisis, fue planteada por una asociación vecinal modesta en sus objetivos, pero bien preparada en el movimiento cooperativo y autoorganizativo. En esta ocasión se contó con un grupo de técnicos jóvenes, el colectivo LaCol, integrados al barrio y que se fueron amoldando a los procesos y que introdujeron el valor del patrimonio. Una manera de hacer cotidiana, adaptada a la realidad y a las posibilidades del barrio, ha tenido la suerte de tirar adelante. En el momento álgido, un día antes de la ocupación del recinto el 10 de junio de 2011, negociaron las mismas fuerzas -vecinos, propiedad y ayuntamiento-, con el telón de fondo de una posible represión. Pero esta vez la propiedad tuvo que responder a un contexto social más empoderado con la eclosión del movimiento de los indignados, y el Ayuntamiento, en proceso de cambio, aceptó los hechos consumados y ha indemnizado con creces a los propietarios.

De la violenta represión en Can Ricart, incendio incluido, se ha pasado a la ocupación pacífica y festiva de Can Batlló y a un intenso y ejemplar proceso de autogestión. De un programa, el de Can Ricart, de usos basado en un equipamiento de lujo, como la Casa de les Llengües, se ha pasado a equipamientos necesarios para el barrio, paulatinamente negociados y gestionados. Si Can Ricart es hoy un recinto abandonado y en ruina, aunque esté declarado BCIN (Bien Cultural de Interés Nacional), Can Batlló va siendo conquistado y gestionado día a día por voluntarios, que dan vida a las naves del conjunto, empezando por el bloque 11. Un proceso de participación vecinal del que hay que aprender y que el pasado 16 de abril celebró el derribo de los muros que separaban la fábrica del barrio de La Bordeta.

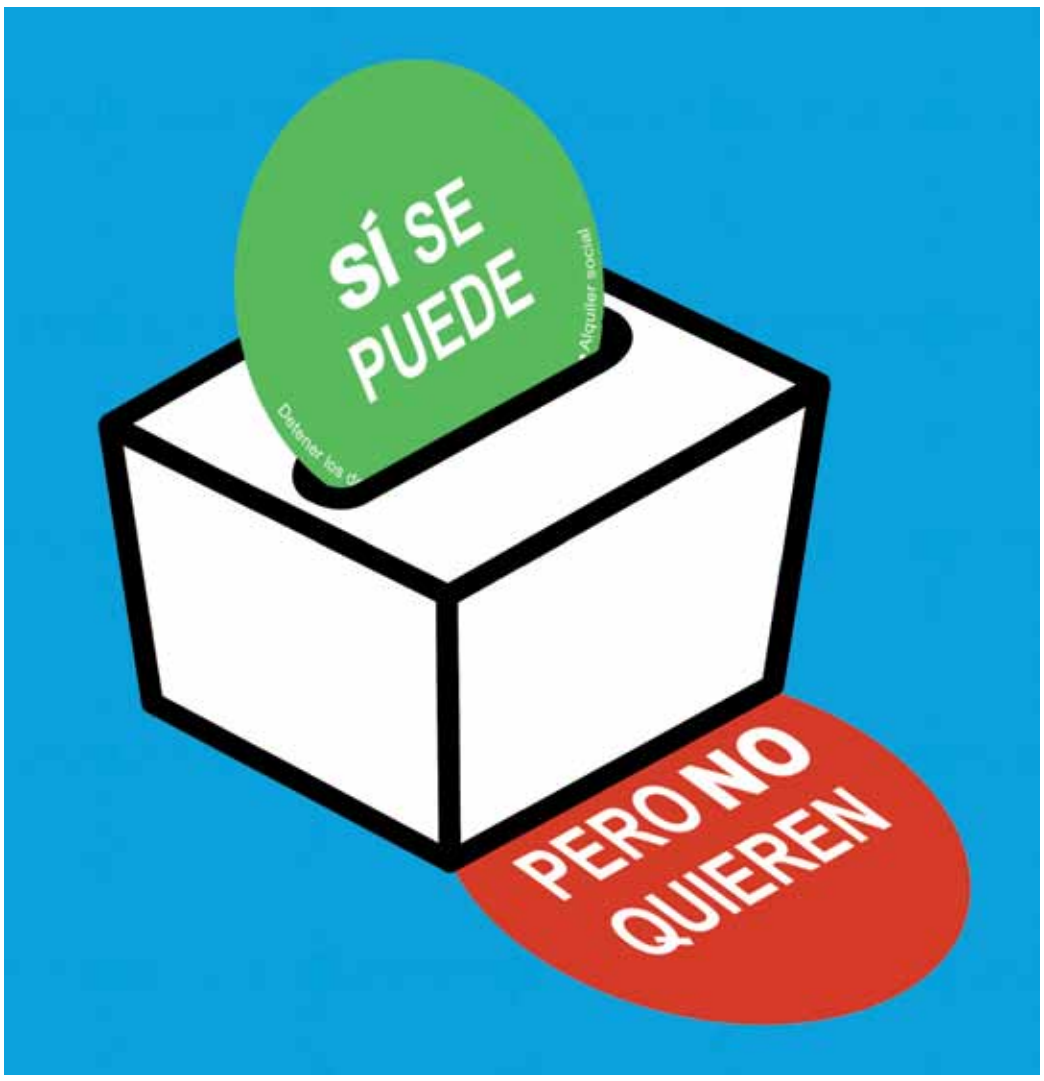
JORDI BORJA
URBANISTA I PRESIDENT
DE L'OBSERVATORI DESC

Escraches: dret, legalitat i oportunitat

Els *escraches* promoguts per la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca són l'exercici d'un dret, és a dir, una acció legal? Segurament sí que ho són, almenys és l'opinió majoritària de jutges i juristes i, sobretot, ho demostra la voluntat del govern espanyol de reprimir-los i buscar subterfugis per fer-ho. Evidentment que si és una acció permesa per la llei, un dret, es pot exigir no tan sols que no es reprimeixi, sinó que se n'ha de protegir l'exercici.

Però encara que no es pugui considerar un dret, encara que es modifiqui el codi penal per especificar que practicar-lo és un delicte, s'ha de considerar que és un acte social legítim. Malgrat allò que diguin les lleis d'un Estat de Dret que protegeix els rics contra els pobres, els especuladors contra el treballadors, els banquers contra els desnonats. Es legítim *escrachar* els responsables de la misèria i el patiment de desenes de milers de famílies que han perdut l'habitatge -un dret reconegut per la Constitució-, de centenars de milers de persones endeutades de per vida pel comportament delictiu del responsables del sistema financer, de milions de persones sense feina i sense recursos per causa de les polítiques que han afavorit els especuladors i han provocat la indefensió dels treballadors, com per exemple mitjançant la reforma laboral.

Denunciar els banquers i els seus sicaris com "criminals" quan fins i tot provoquen el suïcidi de ciutadans decents és un dret bàsic, diguin el que diguin les lleis. Denunciar els polítics còmplices que aproven les lleis que faciliten conductes delictives i que donen suport a un govern que pren mesures contra la majoria dels ciutadans i en favor de minories privilegiades i inimputables no solament és un dret, és una obligació cívica. Les accions criminals i la complicitat necessària són actes de persones, no d'entitats abstractes, es diguin parlaments, governs o consells d'administració. Cal denunciar els "delinqüents": avui ningú no nega que els banquers han comès frau, engany, comportament indigne, abús de confiança, apropiació indeguda i altres delictes i faltes. I els polítics han aprovat lleis que ara els tribunals europeus han considerat contràries al Dret, han aplicat mesures favorables als delinqüents i en molts casos s'han beneficiat personalment de la seva complicitat amb els banquers i grans empresaris afavorits per ells mateixos.

ÁLEX AYASO

> Denunciar els banquers com "criminals" quan fins i tot provoquen el suïcidi de ciutadans decents és un dret bàsic, diguin el que diguin les lleis. Denunciar els polítics còmplices, una obligació cívica

La PAH i en general els ciutadans tenen el dret de denunciar els criminals que ens han portat a aquesta situació. No es tracta de polítiques equivocades que han demostrat ser nefastes, es tracta d'un comportament clarament culpable, en contra dels drets de la majoria i en contra de les lleis. Han abusat del poder i de la confiança de la ciutadania. Governants i diputats, responsables d'organismes públics (com el Banc d'Espanya) i de les entitats financeres s'han beneficiat del, probablement, robatori més enorme que s'ha produït mai en el nostre país. ¿I ara es queixen que se'ls denunciï, quan haurien d'estar tots empresonats?

Els *escraches* són una acció ciutadana que reclama justícia i per això cal denunciar els que han provocat tantes injustícies i han actuat individualment i mitjançant xarxes de complicitat. Els que han promogut els *escraches* ho han denunciat per tots els mitjans pacífics, al Congrés de diputats i al carrer, en els mitjans de comunicació i en multitud d'actes públics. Actuen a la llum pública i no es poden conformar en denúncies abstractes. Els seus greuges són molt concrets i les accions que els han provocat tenen noms i cognoms. És just i necessari assenyalar públicament els responsables, és una mesura higiènica per fer possible la convivència, com ho és l'exigència de mantenir permanentment la memòria històrica. Ara es tracta del present, hi ha víctimes i criminals, i gent que lluita perquè hi hagi justícia, es repari el mal i no torni a passar. És hora de fer justícia. El govern i la casta política governant estan amb la injustícia.

> Per tenir eficàcia, els escraches requereixen un alt nivell de suport social. Cal que els denunciats siguin realment considerats socialment responsables, amb noms i cognoms

Sobre els *escraches* només tinc un dubte: el de la seva eficàcia. Segons com es practiqui, es pot tornar fins i tot en contra de les víctimes. El precedent dels *escraches* que es van practicar a Argentina especialment per part dels "Hijos", va ser rotundament un èxit, va tenir un gran suport social i una neutralitat sovint positiva de governs i fins i tot de molts mitjans de comunicació. No va generar rebuig pràcticament enlloc, ningú no es volia posar a favor de criminals i torturadors que havien fet "desaparèixer" més de 30.000 persones en poc més de 5 anys. He defensat sempre el "dret a la illegalitat" quan es reclamen drets legítims, i més encara defensaria els *escraches* que no són il·legals i són justos. Però per tenir eficàcia, aquesta mena d'accions requereixen un alt nivell de suport social. Cal que els denunciats siguin realment considerats socialment "criminals", és a dir, directament responsables del mal que han provocat a centenars de milers de persones. Tinc la impressió que en la nostra societat hi ha consciència del mal que han fet, però que no ho acabem de personalitzar en noms i cognoms. Sembla més oportú potser denunciar-los a les portes de les institucions polítiques i de les entitats bancàries o patronals i no en el seu entorn familiar, que es presta a una utilització demagògica per part de la casta governant i de la gran majoria dels mitjans de comunicació.

2013
X PREMIS
FRANCESC CANDEL
Bases

Objectius
Reconèixer i difondre les bones pràctiques en l'àmbit de la integració dels ciutadans catalans d'origen immigrant

Dotació
5 premis de 3.000 euros cadascun

Podeu consultar-ne les bases a
www.fundaciolluiscarulla.cat

El termini de presentació s'acaba el 17 de juliol de 2013

Les propostes i la documentació s'han d'adreçar a:

Fundació Lluís Carulla
Aribau 185 3r 08021 Barcelona
Tels. 932090948/932005347
Fax 932005633
info@fundaciolluiscarulla.cat

Fundació Lluís Carulla

Amb la col·laboració de:
Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família

MARC ANDREU I ANDRÉS NAYA
CODIRECTORS DE CARRER

Huertas Claveria a peu de carrer

ARXIU HUERTAS

Josep Maria Huertas Claveria (Barcelona, 1939-2007) coneixia i estimava la ciutat i els seus barris com gairebé ningú. S'havia recorregut Barcelona, de dalt a baix, moltes vegades; pas a pas, sempre a peu i en transport públic (ell no conduïa). En va explicar la història i el present, les lluites i els carrers, els barris i la gent, en la majoria del centenar de llibres que va escriure, sol o en companyia, i en molts dels seus aproximadament 6.000 articles publicats en 126 capçaleres diferents. Periodista desdoblat en historiador alhora que persona de fe i d'esquerres compromesa amb la democràcia i el moviment ciutadà, Huertas va ser una veu del carrer des que el 1964 va debutar a la revista *Signo* i al diari *El Correo Catalán*. Quan el juliol de 1975 va ser empresonat i sotmès a consell de guerra per un reportatge a *Tele/eXprés* que apuntava que alguns *meublés* del Raval eren regentats per vídues de militars, aquesta veu del carrer va esdevenir icona de la llibertat d'expressió i un símbol de la transició.

Ni tan sols va callar durant el temps que va ser a la Model, on fins l'abril de 1976 va resistir la desesperança treballant, en contacte epistolar amb Jaume Fabre, en els llibres *Tots els barris de Barcelona*. Al final del franquisme i durant la transició n'hi va haver d'altres, de veus del carrer. Sovint esperonades pel mateix Huertas. Però és indiscutible que ell va ser la veu més destacada –altaveu, si es vol, més que portaveu- en una Barcelona doblement oprimida per la dictadura franquista i l'especulació capitalista però en lluita i esperançada. Després, ja en democràcia, Huertas va seguir posant la seva ploma -però també la veu en multitud d'actes, manifestacions i pregons de festa major- al servei de la gent del carrer i dels barris. Hi ha molts exemples: a *El Periódico*, *Diari de Barcelona*, *Avui*, *La Vanguardia* o *La Veu del Carrer* i en llibres, exposicions i, fins i tot, un àlbum de cromos.

Però si hi ha un exemple emblemàtic i poc reconegut del llegat de Huertas a la ciutat, aquest és el mapa de barris i districtes que l'Ajuntament democràtic va aprovar a partir d'una proposta inicial de la FAVB. La comissió d'experts que hi va treballar va comptar amb la col·laboració activa i rigorosa de Huertas, al costat de persones clau com la sociòloga Anna Alabart. Vist en perspectiva, sorprèn com el mapa oficial de Barcelona, malgrat actualitzacions obligades i modificacions arbitràries, és avui encara, en essència, aquell que el 1976 va dibuixar Joma per a *Tots els barris de Barcelona*, seguint les indicacions cartogràfiques recollides pels seus autors talment com si fossin exploradors de territoris fins aleshores ignots.

Un mapa i uns llibres com aquells són impossibles de fer sense conèixer a fons, pas a pas, la ciutat i els seus barris. Si a *Barcelona pam a pam* Alexandre Cirici Pellicer va poder denunciar el 1971 les "barriades separades per uns desnivells socials que hi posen muralles invisibles" és perquè Huertas, des del 1964, ja havia donat a conèixer barris i desnivells socials a través dels seus treballs periodístics. Com també els havia donat a conèixer des del seu activisme veïnal al Guinardó i al Poblenou, on Huertas es va implicar en moviments cristians de base, va dirigir les revistes *Atalaya del Guinardó* i *Quatre Cantons*, i va ser cofundador de la Comissió de Barri i l'Associació de Veïns del Poblenou, de l'Ateneu Popular La Flor de Maig i de l'Arxiu Històric del Poblenou.

És pas a pas, doncs, a peu de carrer, que durant els anys 60 i 70 del segle XX Huertas (i els *huertamaros*) va fixar l'imaginari de la Barcelona dels barris reivindicada pel moviment veïnal aplegat a la FAVB. Un imaginari de ciutat assumit també, amb el temps, tant per la sociologia i la historiografia locals com per la propaganda municipal. Aquesta Barcelona dels barris que va molt més enllà de la Ciutat Vella i l'Eixample als que tradicionalment (i encara ara per als turistes) es redueix la ciutat i que és una realitat històrica i social que va emergir durant la transició democràtica.

És per tot plegat que té sentit editar una antologia comentada de textos periodístics sobre els barris publicats per Huertas entre el seu debut professional, el 1964, amb una entrevista a Paco Candel, i el seu empresonament, el 1975, pel reportatge *Vida erótica subterránea*. L'antologia, preparada curosament per Jaume Fabre i Néstor Bogajo, inclou la sèrie *Donde la ciudad tiene otros nombres* (Montjuïc, la Bordeta, Collblanc, Sarrià, Vallcarca, Carmel, Sant Genís, Horta, Sant Andreu, Barceloneta...); aproximacions al barraquisme; una bona radiografia del Barri Chino; un repàs als Nou Barris un per un; cròniques de les lluites contra el Pla de la Ribera, el Pla Comarcal i les explosions de gas natural; i sis reportatges sobre la vida associativa i la premsa de barris.

Sense la relectura (per a alguns) o el descobriment (per a molts, sobretot els joves) d'aquests textos no es pot entendre avui què i com és la capital de Catalunya, aquesta Barcelona global d'inicis del segle XXI que sembla morir d'èxit en plena crisi i que és tan diferent (o en alguns aspectes potser no tant) de la ciutat dels anys 60 i 70 del segle XX. Aquella Barcelona de Porcioles que Huertas va contribuir a batejar críticament: una Barcelona problemàtica i especulativa, obrera i popular, catalana i immigrant, ben viva en qualsevol cas, que entre lluites urbanes va esdevenir després model de ciutat democràtica i cosmopolita.

> El periodisme de proximitat i combatiu, honest i rigorós, va jugar un paper important tant en les lluites veïnals com en la construcció de les identitats i consciències de barri, de ciutat

A dalt, un jove Huertas, de perfil, parlant amb veïns del barri de Pomar, de Badalona, als anys 60. A l'esquerra, portada de l'antologia

Un llibre i una plaça per al periodisme compromès

La publicació de *Josep M. Huertas Claveria i els barris de Barcelona: antologia de reportatges (1964-1975)* és una iniciativa impulsada per la FAVB i *Carrer* sota el paraigua de la comissió ciutadana Huertas Claveria. La mateixa comissió que ha impulsat també que l'Ajuntament de Barcelona acompleixi finalment la seva promesa d'incloure el nom del periodista al nomenclàtor de la ciutat; concretament a l'antiga plaça de Can Felipa, al Poblenou, ara ja oficialment plaça de Josep Maria Huertas. El llibre, a la venda en llibreries i associacions veïnals per 15 euros, és un volum de 450 pàgines que recull articles de *El Correo Catalán* i *Tele/eXprés* i de les revistes *Signo*, *Destino*, *Tele/estel*, *Quatre Cantons* i *Presència*. La seva edició, a cura d'Editorial Mediterrània, ha estat possible gràcies al treball voluntari de gent vinculada a la FAVB i a la col·laboració de les cooperatives veïnals d'habitatge Prohabitat 2000 i Portfont.

L'antologia de reportatges, que inclou un índex toponímic per poder-hi localitzar tots els barris, reivindica aquest periodisme de proximitat i combatiu, apassionat, honest i rigorós, que ara costa tant de trobar, i que va jugar un paper important en les lluites veïnals i en la construcció de les identitats i consciències de barri, de ciutat. El llibre es complementa amb articles d'amics i companys de professió –Manel i Marc Andreu, Néstor Bogajo, Jordi Borja, Juanjo Caballero, Jaume Fabre, Maria Favà, María Eugenia Ibáñez, Eugeni Madueño, Andrés Naya, Meritxell M. Paué, Carles i Frederic Prieto i Mercè Tatjer- que analitzen la figura de Huertas en els darrers anys del franquisme, la seva vinculació íntima amb la ciutat i la seva implicació en el moviment veïnal. I tot plegat, il·lustrat amb una portada de Josep Sarsanedas i fotografies, algunes inèdites, del propi Huertas, amb altres de Pepe Encinas i Kim Manresa.

Passat, present i futur del Born

DOSSIER

Articles
- AV CASC ANTIC
- LUIS CALDEIRO
- MANEL GUÀRDIA
- DAVID M. HERRADA
- ANDREU NINOT
- JOSÉ LUIS OYÓN
- CRISTINA PALOMAR
- NIN PÉREZ-VILLACRÉS
- PRUDENCI SÁNCHEZ
- ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL
- ANTONI VILANOVA

Fotografia
- ANDREU BLANCHAR
- DANI CODINA
- JOAN MOREJÓN
- IGNASI R. RENOM

Portada
- RAI FERRER / ONOMATOPEYA

L'11 de setembre de 2013 està prevista la reobertura del Born com a equipament cultural, l'emblemàtic edifici que va donar i treure vida a la Ribera, que ara espera recuperar-lo per al barri al marge dels actes del tricentenari de la derrota de 1714

Roda el món i torna al Born?

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES DEL CASC ANTIC

El proper mes de setembre l'Ajuntament de la ciutat inaugurarà l'edifici rehabilitat del Born, per a gaudi de la ciutat i, sobretot, dels turistes que l'emplenen en la gran festa de "Barcelona la millor botiga del món". Malgrat que la rehabilitació s'ha fet de forma molt acurada -els més de 61 milions d'euros esmerçats des de l'inici del projecte sembla que ho hagin d'avalar- no respon en absolut ni a un criteri de sostenibilitat ni, molt menys, a les reivindicacions que han marcat la lluita del veïnat en l'aspiració a dignificar el barri i les seves vides.

Tot canvia per a no canviar res: si el 1714 les tropes borbòniques van assolar la ciutat, en els darrers 40 anys els mals governs municipals -al servei dels poderosos- han assolat el barri de la Ribera.

La història del Born, pel que fa als processos urbanístics de la ciutat, ha estat des del 1714 el paradigma de les relacions de poder. Ja aleshores, les tropes borbòniques van ocupar part del mercat

> El proper setembre l'Ajuntament inaugurarà el nou Born per a guadi de la ciutat i, sobretot, dels turistes que l'emplenen

lliure de Barcelona i el convertiren en fortalesa militar per "controlar" la ciutat: seria la Ciutadella.

El 1874-1876 se li encomanà a Fontseré l'edificació del mercat central: el Born edifici, amb una gran i magnífica estructura metàl·lica modernista i centre neuràlgic de l'economia de l'època. El 1971, durant el mandat de l'alcalde Porcioles, el mercat central es traslladà a Mercabarna i el Born es deixà totalment abandonat, fet que donà lloc a un fort moviment especulatiu envers els locals comercials que en depenen. Aquesta situació va implicar el tancament de comerços al detall i a l'engròs, la pèrdua del teixit econòmic que dinamitzava el barri i la degradació accelerada de l'edifici i del barri en general. Tot això en ple debat del Pla Comarcal i posteriorment del PERI, que apostaven per la gentrificació: un canvi total no solament de la fesomia del barri, sinó de model de ciutat, que convertia la zona en centre neuràlgic de turisme, i la transformava en un veritable parc temàtic de l'oci, insostenible per a l'economia i la qualitat de vida de moltes veïnes i veïns, que es van veure obligats deixar el barri.

La lluita per l'Ateneu Popular

La reacció davant d'aquesta situació no es feu esperar i foren moltes les veus que s'oposaren a les intencions d'en Porcioles d'enderrocar l'edifici per fer-hi un aparcament. Veus que reclamaven que el Born es convertís en un gran equipament per al barri, absolutament mancat, aleshores, de serveis públics de proximitat. Veus de col·lectius professionals. Veus i treball quotidià de moltes persones per dignificar

El 1976 l'AV del Casc Antic convidava el veïnat a una festa per salvar el Born

el barri i la vida dels seus conveïns.

Entre aquestes destacava la d'un grup de joves, agrupats al voltant del Casal Montserrat del Palau de Mercaders, que desenvolupen una tasca de conscienciació, denúncia i activisme: xerrades, exposicions, seminaris, olimpíades populars (per denunciar la manca d'espais per a joves al barri), concursos, accions de protesta... Treball que apropava cada vegada més veïns del barri i que consolidà una comissió gestora de la que serà, l'any 1974, l'Associació de Veïns del Casc Antic.

En aquest llarg procés d'activitats, va prenent cos la necessitat que el barri disposi d'un Ateneu Popular gestionat pels veïns, tal com també s'estava reivindicant en altres barris degradats de la ciutat, com per exemple a Nou Barris, on la lluita se saldà amb la victòria veïnal.

El 16 de gener de 1976 l'AV, en una gran festa popular, va recollir les aspiracions que les persones que viuen al Casc Antic havien manifestat durant els anys de lluita i que diferents professionals havien ajudat a donar cos per demostrar la seva viabilitat. Exposen que l'Ateneu ha de tenir: 2 plantes amb aules, biblioteca, sales per a seminaris i cine-fòrum, locals per a vells i joves, bar, 2 pistes poliesportives, 2 places cobertes. L'alcalde Socias va rebutjar la proposta.

Del 1976 ençà, han continuat les mobilitzacions: ocupacions, accions diverses, exposicions, festes populars... I han estat diferents les fases per les quals ha passat el projecte: l'any 1993, la Universitat Pompeu Fabra s'hi volia instal·lar i encarregà un projecte a Calatrava que no s'arribà a realitzar; l'any 1996 es decidí la instal·lació de la Biblioteca Provincial; l'any 2001, en fer la cata arqueològica, es descobrien les ruïnes del barri de la Ribera conseqüència de l'assolament del barri per part de les tropes de Felip V; l'any 2013 se n'ha acabat la rehabilitació: voltants i primer pis per a exposicions i reunions i planta baixa per visitar les ruïnes.

Una constant ha impregnat totes les fases del procés: en cap d'elles no s'ha

> Una constant ha impregnat totes les parts del procés de recuperació del Born: s'han ignorat totalment les propostes sorgides del veïnat

> En exigir l'Ateneu Popular no tan sols lluitàvem per un equipament: també treballàvem per la gestió popular del mateix

consultat a l'Associació de Veïns i s'han ignorat totalment les propostes sorgides del veïnat.

Un objectiu polític ha impregnat els diferents equips municipals: convertir la ciutat en un aparador turístic, malgrat que sigui a costa d'expulsar els veïns a d'altres zones, i fomentar una ciutat insostenible econòmicament i socialment.

Un model de gestió segueix impregnant la política municipal: la manca de transparència, la por a la participació real del poble en la presa de decisions, la manipulació de la ciutadania -organitzada o no- amb l'invent d'espais de falsa participació democràtica.

Qui ha salvat el Born

Des de l'AV sabem que l'edifici del Born s'ha salvat gràcies a la lluita veïnal. Sabem, també, que l'equipament que s'inaugurarà no té rés a veure amb les aspiracions que aleshores tenien els veïns i veïnes i les necessitats del barri de la Ribera i del Casc Antic en general. També sabem que s'ha guanyat un espai per a la ciutat i el país (que conserva les restes d'un tros de la seva història) i, evidentment, per al turisme. Sabem que actualment, a diferència de fa 30 anys, en el barri gaudim de més equipaments públics que en qualsevol altra zona de Barcelona, però... no ens enganyem, la pluralitat de molts espais públics no sempre reverteix en l'enriquiment social dels seus habitants. No quan per fer-los es desfà el teixit social. En exigir l'Ateneu Popular al Born érem conscients que no tan sols lluitàvem per un equipament que cobrís les necessitats del veïnat i que ajudés a cohesionar el barri, sinó que també treballàvem per una gestió popular del mateix, és a dir, treballàvem per ser actors dels nostres actes i història, treballàvem perquè creiem en la democratització del barri i de la ciutat. I en aquesta línia seguim i seguirem treballant per la dignificació del barri i de les condicions de vida dels nostres veïns i veïnes.

El fantasma més visible del Casc Antic

PRUDENCI SÁNCHEZ
EXPRESIDENT DE L'AV DEL CASC ANTIC

El Born ha estat el fantasma més visible de la decadència del Casc Antic. El barri sencer, des de Sant Pere a la Ribera, depenia d'ell, del Born: el mercat del peix, l'estació de França, la del Nord, el port comercial... tot tancat als anys 70. I, a més, pesen les brutals actuacions urbanístiques (algunes mig executades). Això provoca finalment el gran èxode de població, que va passar dels 45.000 habitants censats als 15.000 que hi consten actualment.

Els primers a utilitzar el Born com a espai cultural cobert (no n'hi ha cap més a Barcelona) va ser l'Assemblea de Treballadors de l'Espectacle, amb el seu *Don Juan Tenorio*. L'Associació de Veïns del Casc Antic va prendre el relleu, i es van fer des de revetlles a representacions teatrals i de poesia catalana, sempre amb una excel·lent resposta. L'alcalde Socies va destinar 100 milions de pessetes a la restauració elemental: la supervivència de l'edifici estava ja assegurada. Ara quedava la part més difícil: decidir els seu ús permanent. La idea era molt simple: evitar la marginació del barri, qualsevol que fos l'ús final. El Born és un espai de la ciutat compatible amb el seu ús per part de la població més immediata, la que hi viu més a prop. El disbarat de la biblioteca no resolia aquesta qüestió: el súmmum és que, ara, no hi ha biblioteca enlloc.

> S'ha perdut la batalla de salvar el Born com a espai de trobada dels vells i nous pobladors, que queden com a simples espectadors

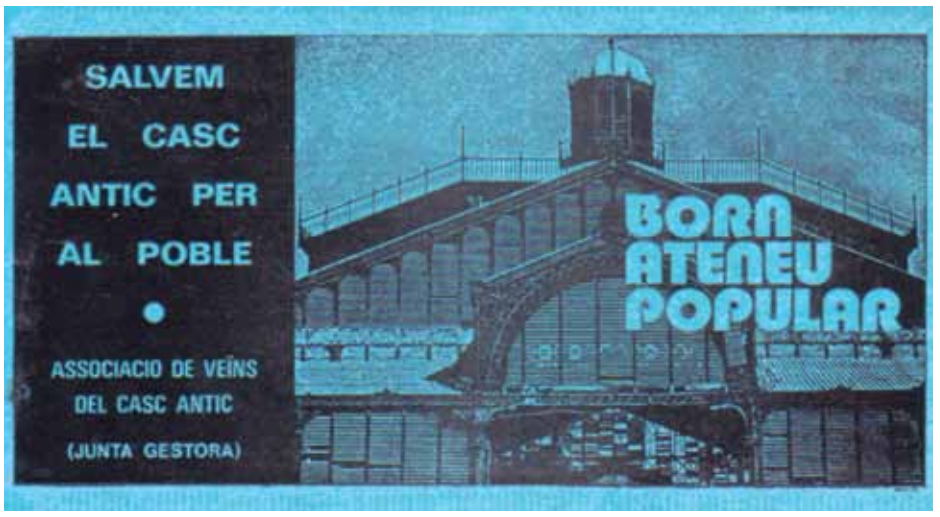
L'ateneu era un concepte molt arrelat a Barcelona, molts barris encara en conserven alguns de centenaris, potser eren l'anella no trobada, a més les AVV, que ja deixaven veure les limitacions d'instal·lacions precàries i l'excessiva especialització en els programes reivindicatius, perfectament integrables als actuals ateneus, amb activitats molt més variades i de superior convocatòria.

L'associació va fer seu el projecte de Jaime Camino i altres notables assentats al barri, similar a l'actual, però sense perdre una gran plaça coberta amb diversos serveis als quatre cantons. Al final, s'ha imposat el malefici sobre els habitants dels recintes històrics i com a únic benefici de les recuperacions o reutilitzacions d'espais significatius en els quals s'hi han deixat la pell, són la proximitat, el privilegi, potser "un dia d'accés gratuït per als veïns".

Frenar les expropiacions i salvar el Born com a centre d'espai de trobada, d'iniciatives i d'integració del nou veïnatge foraster i trencar la vella dinàmica que la història és de la ciutat i els pobladors immediats són simples espectadors d'una història que s'escriu lluny (en aquest cas, no tan lluny). Aquesta batalla s'ha perdut, i ningú no sap què passarà amb aquest ens arqueològic cobert.

I amb una població esquarterada i desvinculada de la ciutat excepte per a les copes nocturnes, els flaixos dels "guiris" i marques de moda que es fan i es desfan.

Mai no sabrem si aquesta és la millor solució, però per sempre ens quedarà aquesta silueta vidrada que per a molts encara fa olor a fruites i verdures i sent els renecs dels camàlics.

A dalt, entrada a la festa veïnal per reclamar el Born com a Ateneu. A l'esquerra, cartell de l'obra *Don Juan Tenorio*

Cronologia d'un edifici

1876. S'inaugura el Born com a mercat de barri. L'edifici, construït per la Maquinista Terrestre y Marítima, és obra de l'arquitecte Josep Fontseré.
1903. L'Ajuntament debat la funcionalitat de l'espai. Se celebra una gran revetlla de Sant Joan.
1904. S'hi instal·la el mercat majorista del peix.
1921. El recinte passa a ser el Mercat Central Majorista de Barcelona.
1971. Tanca el Mercat Central, que es trasllada a Mercabarna.
1974. Abandonament total. Joves del barri reivindiquen al Born com a espai comunitari.
1975. Es convoca un concurs d'idees municipal, que es declara desert.
1976. Davant el risc que sigui enderrocat, l'Associació de Veïns del Casc Antic reivindica el Born com a ateneu popular. Se celebra una gran festa reivindicativa. L'Assemblea de Treballadors de l'Espectacle hi posa en escena *Don Juan Tenorio*.
1977. L'alcalde Socias accepta la seva rehabilitació.
1980. Se celebren durant tota la dècada exposicions de gran format, com *Trens i estacions* (1981), *Catalunya, fàbrica d'Espanya* (1985), i esdeveniments (Saló del Còmic).
1993. L'Ajuntament cedeix el Born a la Universitat Pompeu Fabra, que no realitza cap projecte.
1996. Els veïns exigeixen que se li doni un ús permanent.
1997. L'Assemblea Okupa celebra un festival denunciant el desallotjament violent del cinema Princesa, avalat per la Favb.
1998. Es decideix ubicar al Born la Biblioteca Provincial.
2002. La trobada dels jaciments arqueològics fa que es decideixi dedicar menys espai a la biblioteca i es replanteja el projecte. Un temps després, s'opta per ubicar-la en una altre espai.
2006. La Generalitat declara el conjunt Bé Cultural d'Interès Nacional.
2012. Dimiteix el director del projecte arqueològic, l'historiador Albert García Espuche. Anteriorment havia dimitit l'arquitecte responsable de la biblioteca, Rafael Cáceres.
2013. Al mes de setembre està prevista la inauguració de l'espai Born Centre Cultural.

Lector, lectora... recolza la continuïtat de CARRER

Amb l'aportació de 25 euros a l'any rebràs la revista a l'adreça que ens indiquis i posaràs el teu gra de sorra per compensar les despeses d'enviament i edició.

Com fer-ho? Facilitant-nos les teves dades (nom, cognoms, adreça postal i dades bancàries), per correu electrònic o fent-nos un truc.

carrer@favb.cat
93 412 76 00

La Ribera, barri o parc temàtic?

DAVID M. HERRADA

Històricament, la Ribera ha estat sempre un barri amb voluntat de protagonisme. Va ser el centre neuràlgic de la ciutat durant l'Edat Mitjana, fins que la construcció de la Ciutadella el va mutilar. Sobre aquelles cicatrius s'hi va aixecar el mercat del Born, que va revitalitzar la zona durant un segle. Quan va tancar les portes, l'any 1971, va tornar la degradació i les persianes baixades al barri, fins que a principis del anys noranta es va iniciar un nou procés de recuperació. En va ser el germen l'aparició de diverses galeries d'art, que es van convertir en un pol d'atracció per a joves artistes i altres professionals liberals, i van donar lloc a un procés de gentrificació que sovint s'ha comparat amb el Soho de Nova York. El Born es va convertir en la zona 'cool' i bohèmia de Barcelona, amb botigues de disseny i locals nocturns de moda.

Les dades del padró posen de manifest que la densitat de població de la Ribera està molt per sota de la resta de barris de Ciutat Vella

"Això ha estat un fracàs", assegura Maria Mas, vicepresidenta de l'Associació de Veïns del Casc Antic. Del veïnat que es va instal·lar al barri fa una dècada, "els que han pogut, n'han marxat ja". Des de l'Associació de Veïns tenen clar que la culpa de l'èxode és un model turístic insostenible. "No estem en contra dels turistes, sinó en contra de la potenciació d'un turisme massificat", aclareix Mas, que hi afegeix la seva preocupació per l'impacte que tindrà a la zona la modificació del Pla d'Usos de Ciutat Vella. "L'Ajuntament ha cedit al *lobby* hoteler i ara s'obre la veda a nous hotels i restaurants".

Un barri "on no s'hi pot viure"

L'acord pactat per CiU i el PP vol potenciar la instal·lació de bars i restaurants al Passeig Picasso. Aquest fet, sumat a la transformació en passos per a vianants de molts carrers que envolten el mercat, fan témer als veïns un increment de les terrasses quan, de fet, el problema del soroll és un mal endèmic des de fa anys. "És una de les principals causes que fan marxar els veïns", denuncia Maria Mas. I lamenta que actualment "a la Ribera gairebé no queden veïns, perquè és un barri on no s'hi pot viure". Les xifres li donen la raó: les dades del padró posen de manifest que la densitat de població a la zona de la Ribera no arriba als 10.000 habitants per km², una dada sorprenentment baixa, tractant-se del centre de la ciutat. Molt per sota, per exemple, dels 40.000 habitants per km² del Raval.

Molts dels pisos que es van buidant s'acaven convertint en habitatges d'ús turístic, sovint sense permisos, com denuncia la Xarxa Veïnal

Molts dels pisos que es van buidant s'acaben convertint en habitatges d'ús turístic, sovint sense permisos. Un fenomen perillosament a l'alça, segons la Xarxa Veïnal de Ciutat Vella, que recentment ha entregat al districte un cens amb més d'un centenar d'apartaments turístics il·legals. Denuncien el *mobbing* turístic, que acaba foragitant el veïnat tradicional. Es genera, doncs, un cercle viciós.

Per a Josep Maria Muntaner, catedràtic de Composició Arquitectònica de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona "al Born hi viu poca gent i encara es buidarà més" perquè "no és còmode viure en un lloc ple de turistes de dia i de terrasses a la nit. Muntaner considera que, com ja ha passat als entorns de la Catedral, a la Ribera s'està produint una "musealització" del barri. El carrer Montcada, Santa Maria del Mar i el Born "es converteixen en un itinerari purament turístic i temàtic, on desapareix la possibilitat de fer vida al barri".

L'exemple més palpable és veure com els negocis tradicionals han desaparegut, en favor d'una oferta comercial pensada per als que vénen a veure el barri, més que per als que hi viuen. Al carrer Montcada hi predominen les botigues de 'souvenirs'. L'eix Argenteria - Santa Maria del Mar - passeig del Born - Rec està farcit de bars, restaurants i locals d'oci nocturn. I als carrers adjacents, com Flassaders, imperen les botigues de moda i de producte de disseny, generalment a preus poc assequibles. Els comerços de proximitat s'han desplaçat al sector de Sant Pere, que concentra la major part de serveis. Els principals equipaments, com el centre d'atenció primària del Casc Antic, la Biblioteca Francesca Bonnemaison o el centre cívic del Convent de Sant Agustí també es troben a l'altra banda del carrer Princesa.

Les botigues tradicionals han desaparegut en favor d'una oferta més pensada per als que van a veure el barri que per als que hi viuen

Pocs equipaments de barri

Per contra, és destacable la recent recuperació de La Seca, la històrica fàbrica de moneda de la Corona d'Aragó. L'Ajuntament, després d'adquirir l'espai, va concedir l'explotació com a equipament cultural al Brossa Espai Escènic, que al setembre de 2011 va reobrir aquí les seves portes. Aquest centre destinat als creadors d'arts escèniques és, ara per ara, un dels pocs espais culturals del barri, més enllà del futur Mercat del Born i dels museus i galeries que aprofiten la tirada turística del Picasso, alguns amb propostes tan pintoresques com el Museu del Mamut.

FOTOS: DANI CODINA

Els veïns denuncien que actualment la Ribera està més pensada per als que la visiten que per als que hi viuen

L'incert futur de l'estació de França

Dins l'apartat d'equipaments, no s'ha d'oblidar que, un cop resolt l'històric problema del Born, el barri de la Ribera probablement haurà de fer front a la recuperació d'un altre dels seus edificis emblemàtics, com és l'Estació de França. La terminal ja va estar a punt de desaparèixer quan les obres olímpiques a la façana del Poblenou van eliminar l'històric ramal del Maresme. Actualment funciona a mig gas i, tant l'anterior consistori de Jordi Hereu com l'actual de Xavier Trias, han apostat obertament per jubilar-la definitivament quan entri en funcionament la nova estació de la Sagrera. Si finalment deixés de donar servei ferroviari, el barri tindria l'opció de guanyar un important espai, tant pel que fa al l'edifici de l'estació, actualment catalogat, com als terrenys de la platja de vies.

En tot cas, caldrà que hi hagi un teixit social i veïnal suficientment actiu, com el que fa trenta anys va salvar el Mercat del Born de l'enderroc. Segons Josep Maria Muntaner, per evitar que "tota aquesta zona sigui un parc temàtic", la Ribera "necessita gent que hi visqui, convertir-se en un barri amb vida real". En aquest sentit, Muntaner creu que "una alternativa seria fer alguna intervenció puntual, ben triada i estratègica d'habitatge social i privat". I posa com a exemple els habitatges que s'han construït a la plaça Pau Vila, a la frontera amb la Barceloneta: "aquest punt ha recuperat la vida urbana, la gent hi viu i hi ha botigues".

Festa grossa per celebrar una derrota

NIN PÉREZ-VILLACRÉS

Podria passar. Xavier Trias i Vidal de Llobatera, alcalde de Barcelona, supervisaria la instal·lació al Born d'una senyera gegantina, el pal de la qual hauria de mesurar 17 metres i 14 centímetres. 1.714 cm. Ni més ni menys. Si l'asta no estigués ben tallada, si la calor dilatés massa el seu ferro, si la seva base s'omplís d'aigua o de porqueria, l'augment de la seva llargada podria ficar a l'alcalde en un merder: un visitant amb bona vista que detectés un pal de 1.716 cm pensaria que la ciutat commemora el tricentenari del Decret de Nova Planta. "Bon home, faci bé la seva feina, que *sho* me la *shugo*", xiuxiuejaria el batlle a l'operari.

Podria passar -dèiem-, però és poc probable que passi: Trias delegaria la supervisió, com ja ha fet tantes vegades com problemes ha tingut la ciutat al llarg del primer tram del seu mandat com a alcalde barceloní. El que sí és segur -o això sembla- és que el nou Born Centre Cultural comptarà amb una senyera l'asta de la qual mesurarà tants centímetres com anys comptava l'era actual quan Barcelona va sortir derrotada en la Guerra de Successió contra els Borbons. Una senyera que, tanmateix, encara haurà de menjar molt de patriotisme si vol adquirir les dimensions de la bandera espanyola que oneja des de 2001 a la plaça de Colón de Madrid. De moment, però, ja li ha costat 7.000 euros a l'Ajuntament, en concepte d'estudi del projecte.

El nou Born Centre Cultural comptarà amb una senyera l'asta de la qual mesurarà 1714 centímetres, la data de la 'caiguda' de Barcelona

La quadribarrada serà la cirereta d'un pastís que porta dècades cuinant-se: el nou Born. Després que el mercat deixés de vendre fruites i verdures, el 1971, els veïns el van reivindicar de seguida com a ateneu popular. Alguns el recorden encara com a seu del Saló del Còmic, a principis dels anys noranta. La Favb i la Coordinadora d'Okupes hi van fer el 1997 un festival en protesta pel desallotjament del cinema Princesa. I quan semblava que finalment acolliria la biblioteca provincial, les restes arqueològiques del barri de la Ribera van fer necessari un nou canvi de plans. Ara, després de dotze anys d'obres i més de 84 milions d'euros d'inversió, el Born renaixerà de les seves cendres com a centre cultural. L'Ajuntament invertirà 8.390.000 euros en concepte de "Museografia"; uns diners que ja voldrien alguns barris per aixecar i habilitar altres equipaments culturals, menys patriòtics però igual de necessaris -si no més-.

DANI CODINA

Aspecte actual de l'interior del Born, a tres mesos de la inauguració

El nou centre, que s'inaugurarà el setembre vinent, mostrarà als visitants el jaciment que ha permès als experts aprofundir en l'estudi de la vida quotidiana de la Barcelona de principis del segle XVIII. L'ànima del projecte va ser durant molts anys l'historiador Albert García Espuche, qui n'acabaria dimitint l'any passat com a responsable científic, diuen que per no estar d'acord amb el gir ideològic que estava prenent tot plegat. El cert és que el primer director del Born, Quim Torra, no va trigar en remarcar la vessant reivindicativa i d'identitat nacional del Born i del jaciment, en detriment del seu valor museogràfic i historiogràfic. De fet, i segons el dossier de premsa del tricentenari, el nou equipament neix per ser "un referent de primer ordre en la recuperació de la memòria nacional dels catalans". (És una llàstima que els protosagrerencs de la vil·la romana de l'estació de l'AVE de la Sagrera no arribessin a lluitar contra els Borbons; potser així la seva petja no hauria acabat feta runa en un abocador.)

Actes sota les pedres

La inauguració del Born Centre Cultural serà el tret de sortida d'una sèrie d'actes que commemoraran al llarg d'un any els tres segles de la caiguda de Barcelona. El programa a la ciutat comptarà amb més d'un centenar d'activitats: exposicions, seminaris i congressos, instal·lacions artístiques, publicacions, rutes, festes populars... El mateix Born Centre Cultural s'inaugurarà amb dues mostres: la permanent *La Barcelona del 1700. De les pedres a les persones* -feta a partir de la documentació conservada, dels treballs arqueològics efectuats i 1.500 objectes exhumats- i la temporal *Fins a aconseguir-ho! El setge de 1714*, el cost de la producció de la qual ascendeix a 455.000 euros i que, entre d'altres coses, permetrà al visitant sentir-se al bell mig del foc creuat de la batalla mercès a dues grans pantalles. (*Wow*!)

El Tricentenari comptarà amb més d'un centenar d'activitats i en el curs vinent s'introduiran propostes didàctiques per a les escoles

El dossier de premsa del tricentenari, firmat conjuntament per la Generalitat

Historiadors, modèstia a part

ANDREU NINOT

El conseller de Cultura, Ferran Mascarell, el de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, i el d'Interior, Ramon Espadaler, són historiadors de formació. Els dos primers tenen currículum o sensibilitat reconeguda per la memòria històrica. També és historiador el cap de l'oposició i, alhora, principal suport del Govern: Oriol Junqueras. Però, paradoxalment, hi ha qui diu, amb ironia, que mentre Jordi Pujol tenia el mestre Jaume Vicens Vives com a historiador de capçalera, Artur Mas només té el mediàtic Junqueras. També mediàtics, però ja ni tan sols historiadors, són els responsables institucionals de les commemoracions del tricentenari del 1714.

La Generalitat hi ha posat al capdavant el popular locutor radiofònic i viatjat presentador televisiu Miquel Calçada, *Mikimoto*. I l'Ajuntament ha buscat de contrapart el periodista Toni Soler, ideòleg del *Polònia* i columnista-accionista del diari *Ara*. El seu complement al Born Centre Cultural és l'editor Quim Torra, que tampoc no és historiador. Però té al seu currículum haver flirtejat amb el Reagrupament Independentista de Joan Carretero i haver participat el 28 d'abril, a Barcelona, al costat d'Oriol Junqueras i algun grupuscle d'extrema dreta, en un acte d'homenatge als germans Badia, dos separatistes filofeixistes assassinats el 1936 per la FAI.

Entre el silenci o la crítica d'especialistes com García Espuche i Albareda, els periodistes 'Mikimoto' i Toni Soler piloten el tricentenari

No hi ha dit ni piu el desballestat Memorial Democràtic, en mans d'Unió, dirigit per l'advocat Jordi Palou-Loverdos (parella de la regidora de Nou Barris, Irma Rognoni) i presidit per Joana Ortega. A la vicepresidenta del Govern, per cert, una universitat privada, de l'Opus Dei, li va aprovar fa uns mesos les dues assignatures que li quedaven per acabar la carrera de Psicologia i que ella havia falsejat al seu currículum sense que passés res. Per coses com aquesta sembla que només dimiteixen els polítics alemanys.

Veus crítiques

Arraconat i silenciat de la commemoració del 1714 Albert García Espuche, l'historiador que més ha treballat sobre les runes del Born i la Barcelona d'aquell temps, és un altre gran especialista de l'època com Joaquim Albareda qui defensa el tricentenari, però amb arguments molt crítics: "Aquesta mena de commemoracions acostumen a ser, arreu, jocs d'artifici i solen ser instrumentalitzades per part dels governs. Només cal recordar la de la Constitució de Cadis, celebrada l'any passat. I és possible que la commemoració del 2014 tingui un to polític molt esbiaixat, que el missatge històric desprengui una flaire victimista i que alimenti mites, idea que com a historiador i com a ciutadà no m'abelleix gens, al contrari" (*El País*, 9/5/2013).

Trias haurà de demanar consell a Joana Ortega, Mas i Junqueras si vol lluir d'historiador de capçalera sense assignatures pendents

També bons historiadors, i alhora gestors possibilistes, els directors

Una biblioteca amb mala estrella

de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, afegeix que, "Sota la direcció de l'arquitecta Benedetta Tagliabue, un conjunt d'instal·lacions artístiques i arquitectòniques reflexionarà al voltant d'una sèrie de temes vinculats a la commemoració (identitat, llibertat, diversitat, democràcia, memòria i Europa) amb la complicitat d'algunes de les principals escoles de disseny i arquitectura de la ciutat i l'apadrinament de destacats arquitectes d'abast internacional. És un projecte que ocuparà l'espai públic de la ciutat de Barcelona i oferirà un recorregut artístic per llocs emblemàtics vinculats a l'efemèride a partir de la primavera del 2014".

Són moltes les institucions que, en major o menor mesura, tenen intenció de sumar-se a la festa. El Muhba (Museu d'Història de Barcelona) prepara una exposició sobre la dimensió internacional que va tenir el conflicte i el convuls panorama europeu de l'època. El Museu d'Història de Catalunya inaugurarà la mostra *1714-2014: la memòria de la nació*, de 1.100 m2. Altres institucions, certament, ho tenen més complicat. És el cas del Macba (Museu d'Art Contemporani de Barcelona), que el març passat declarava a El País que estava preparant un projecte per explicar "com es pot parlar del passat des del present" (?). Indrets com el Liceu o l'Auditori també preparen activitats. I d'altres, com el Museu Picasso, ho han deixat córrer.

El nou web del tricentenari, operatiu a partir del juny, recollirà el programa definitiu d'activitats. Segons avança el web actual, el nou portal comptarà amb "un apartat dedicat als infants amb jocs, la programació per a públic familiar del Tricentenari i una versió digital de tot el material educatiu al voltant de l'esdeveniment". I és que el curs vinent està previst que s'introdueixin a l'aula continguts pedagògics sobre el 1714: Ensenyament posarà en marxa un seguit de propostes didàctiques per a les etapes de primària, secundària i batxillerat.

L'Ajuntament i la Generalitat -les dues principals institucions públiques implicades en la commemoració del tricentenari- s'hi aplicaran a fons. Han designat com a comissaris dels actes a Toni Soler i Mikimoto. El primer és historiador (oi?); el segon és... Miquel Calçada.

del Museu d'Història de Catalunya, Agustí Alcoberro, i del Museu d'Història de Barcelona, Joan Roca, trauran profit de la conjuntura 2014 (per a això sí que hi ha diners culturals) i preparen exposicions i congressos internacionals que estaran bé.

Només ho pot aigualir que un dels èxits del proper Sant Jordi sigui una reedició de la *Història de Catalunya (modèstia a part)* que Toni Soler ja va publicar amb èxit, el 1998, a partir d'una recopilació dels seus apunts com a estudiant d'Història. Llicenciatura de la qual, per cert, encara té alguna assignatura per acabar, malgrat el que puguin dir els currículums difosos per ell, l'Ajuntament i nombroses webs. Toni Soler haurà de demanar consell a Joana Ortega si vol que l'alcalde Trias pugui lluir d'historiador de capçalera almenys al mateix nivell que el president Mas.

CRISTINA PALOMAR

La Biblioteca Pública de l'Estat, també coneguda com a Biblioteca Provincial, sembla batejada amb aigua de tramussos. El seu projecte de construcció al barri de la Ribera s'arrossega des de fa quinze anys. Si la primera proposta d'ubicar-la al Mercat del Born es va desestimar el 2002 per l'existència d'un important jaciment arqueològic al subsòl relacionat amb els bombardejos de Barcelona del 1714, ara la raó per ajornar-ne la construcció entre l'Estació de França i el Parc de la Ciutadella és la retallada que el govern popular ha fet aquest 2013 en les partides de cultura. La dràstica tisorada no només ha deixat la biblioteca sense cap data de construcció a curt termini per falta de pressupost. També ha deixat la ciutat comtal sense un equipament monumental, ja que havia de ser la biblioteca més gran de tot l'Estat, amb un fons d'uns 600.000 exemplars.

"No hi ha diners". Aquesta és el resposta que des del ministeri es va donar a la Generalitat recentment quan va preguntar sobre l'estat d'execució de la biblioteca. El govern central l'havia de construir en uns terrenys cedits per l'Ajuntament a la cruïlla del Passeig de la Circumvallació amb l'Avinguda Marquès de l'Argentera. De la gestió, se n'havia d'encarregar la Generalitat. Les obres, pressupostades en uns 37,5 milions d'euros, havien d'anar a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat i havien de començar aquest 2013 com a molt tard per poder inaugurar l'equipament l'any 2015. Tanmateix, el ministeri ha optat per guardar la proposta en un calaix perquè aquest any ha hagut d'encaixar una rebaixa del 17,5% del seu pressupost i, concretament, a la partida de biblioteques, hi destinarà només 47.338 euros.

Recuperació de la Ribera

Aquesta biblioteca és un de tants projectes fracassats que es van aprovar en època de vaques grasses. La presentació de l'avantprojecte, adjudicat el juny del 2010 a Nitidus arquitectes i Serveis d'Arquitectura Betarq, el van fer dos mesos després a Barcelona l'aleshores alcalde, Jordi Hereu, i la ministra de Cultura de l'època, Ángeles González Sinde, que va explicar que l'equipament seria "el més gran d'Espanya" amb 18.000 metres quadrats i un lot fundacional de 200.000 llibres i documents que aniria incrementant-se. A més, el nou edifici havia de suposar un punt d'inflexió per a la recuperació del barri de la Ribera i estaria integrat en el seu entorn, ja que la ubicació havia tingut en compte el pla director de la Ciutadella, que preveia l'ampliació del parc i la prolongació del passeig Picasso fins al lateral de la Ronda Litoral.

Tanmateix, la mala estrella de la Biblioteca Provincial ve de lluny, concretament del 1998, quan l'Ajuntament i la Generalitat van decidir ubicar-la al Mercat del Born en un intent de rehabilitar l'antic mercat municipal construït el 1876 per l'arquitecte Josep Fontserè i Mestre

ANDREU BLANCHAR

Els veïns de la Ribera es van mobilitzar per demanar la biblioteca

i, de pas, recuperar el degradat barri. El Mercat del Born, declarat posteriorment -el 2006- Bé Cultural d'Interès Nacional no només per la seva típica construcció de ferro d'inspiració modernista, sinó també per l'excel·lent conservació de les restes arqueològiques medievals i de l'època de la Guerra de Successió, portava més de deu anys tancat i el seu mal estat de conservació era molt preocupant.

En un principi, l'existència de les ruïnes al subsòl del Born no van suposar cap impediment per tirar endavant el projecte de biblioteca, que es va encarregar als arquitectes Rafael Cáceres i

> El projecte de construcció de la Biblioteca Pública de l'Estat al barri de la Ribera s'arrosega des de fa quinze anys: ara es torna a ajornar

Enric Sòria. De fet, les restes arqueològiques ja es coneixien per la documentació existent i el seu estat també per les prospeccions realitzades per la Universitat Pompeu Fabra i pel descobriment anterior d'altres restes similars a l'alçada del carrer Comerç que, després de ser documentades, es van destruir per construir-hi un aparcament subterrani. El conveni que es va firmar amb el ministeri de Cultura establia que es documentarien les restes i les més significatives es conservarien en l'interior de la futura biblioteca.

Una decisió salomònica

El projecte inicial de la biblioteca es va desestimar l'any 2002 i es va decidir fer-ne una segona versió on la biblioteca ocupava menys espai. La raó d'aquest canvi va ser la forta polèmica cultural i també política que es va generar sobre la idoneïtat d'edificar una biblioteca estatal precisament en un dels escenaris més simbòlics: el del setge i posterior bombardeig de Barcelona per part de les tropes borbòniques de Felip V. Finalment, la Generalitat i l'Ajuntament van prendre la decisió salomònica de desestimar el projecte en considerar "molt complicada" la compatibilització de les restes arqueològiques amb l'edifici. A tot això s'afegia les dificultats de la seva restauració.

L'anunci del canvi de plans el va fer l'aleshores alcalde, Joan Clos, i va agafar de sorpresa el govern central. La iniciativa de Clos també va molestar la Generalitat. L'aleshores conseller en cap, Artur Mas, va criticar l'alcalde per la seva precipitació i es va referir als "problemes d'emmagatzematge dels llibres i a la incomoditat que suposaria per als usuaris" la ubicació de la biblioteca en el Mercat del Born per justificar la decisió. Les reaccions no es van fer esperar. Tothom, començant per historiadors, entitats del barri i la pròpia Favb, i acabant per tots els grups polítics del consistori, inclòs el PP, van recolzar la idea de buscar una nova ubicació sense sortir del barri i alguns van reclamar la reconversió del Born en el centre museístic que ha superat els 60 milions d'euros d'inversió.

La forta controvèrsia que va envoltar tot aquest accidentat projecte des dels seus orígens va portar un dels pares del projecte del Born, l'arquitecte Rafael Cáceres, a presentar la seva dimissió l'estiu del 2010 "per raons tècniques" en desacord amb les obres que s'estaven fent a l'interior del mercat per preservar les ruïnes. Cáceres es va quedar sol defensant la compatibilitat de les restes arqueològiques amb la biblioteca i en un article publicat a *El País* l'any 2006, es va lamentar que el Born "es converteixi en una coberta de luxe per a unes ruïnes".

L'origen de les biblioteques públiques de l'Estat

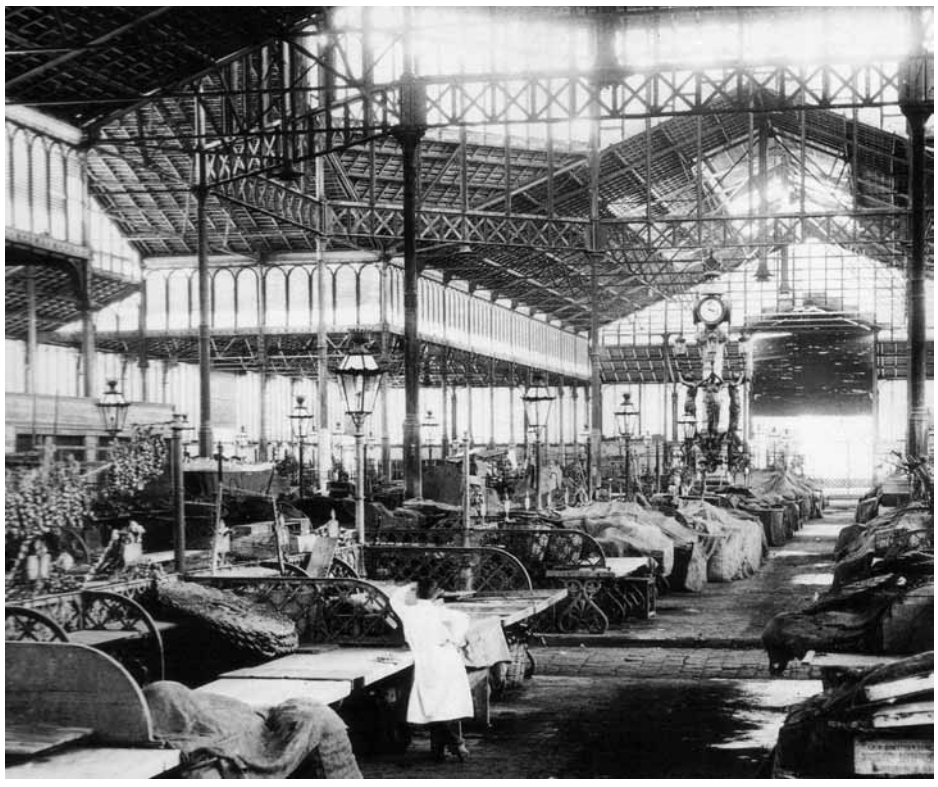
Les 52 biblioteques públiques de l'Estat actuals tenen el seu origen a principis del segle XIX i es van crear per reunir tots els llibres dels convents abandonats per la desamortització dels béns eclesiàstics i la supressió de les ordres religioses. Totes les capitals de província en tenen una excepte Barcelona, Bilbao, Ceuta, Pamplona i Sant Sebastià. També tenen biblioteques de l'Estat altres ciutats com Maó, Gijón, Mérida i Santiago de Compostel·la. Tot i dependre del ministeri de Cultura, la seva gestió està transferida als governs autonòmics.

A Catalunya, Lleida té la seva biblioteca de l'Estat a l'antic convent dominic del Roser de la Rambla d'Aragó. L'any 1931 es va traslladar a la Diputació i després de la Guerra Civil va tornar al soterrani del Roser. L'any 1953 es va rehabilitar el convent per acollir definitivament la biblioteca. A Tarragona, l'equipament es troba al carrer Fortuny, en un bonic edifici remodelat dos cops per encabir-hi tots els volums. A Girona, la biblioteca ha estrenat fa poc nova seu al carrer Emili Grahit, al Parc del Migdia. El centre posseeix una col·lecció amb més de 7.000 obres anteriors al segle XVIII i setze incunables.

El mercat i el barri

MANEL GUÀRDIA I JOSÉ LUIS OYÓN
HISTORIADORS

A dalt, pintura anònima, cap a 1775 (MUHBA); a sota, interior del mercat del Born l'any 1900 (AFB, Babell, Fons reserva S1.25.3)

A diferència del Regne Unit o de França, la modernització dels mercats tradicionals va ser a Barcelona tardana i laboriosa. El nous mercats de Sant Josep i de Santa Caterina, inaugurats a finals de la dècada de 1840, devien resultar ja completament anacrònics quan s'havia construït a París el nou mercat metàl·lic de Les Halles, que es convertí immediatament en el model arreu del món. A excepció de Santa Caterina, la resta de mercats barcelonins no eren coberts, ni quedaven aïllats dels espais de circulació. Els més concorreguts s'atapeïen i desbordaven creant problemes de congestió, invasió de l'espai públic, higiene i funcionament. Un dictamen de 1840 sobre el Born ens parla dels problemes d'estretor del seu solar i de l'obligada necessitat d'un eixamplament. El 1856, El Born, amb el 30% dels venedors, era el segon mercat de la ciutat darrere de la Boqueria que en tenia el 45%, però el 1865 el nombre de parades de Santa Caterina superava ja clarament les del Born.

El nou mercat del Born s'inscriu en una proposta de modernització del sistema de proveïment alimentari de la ciutat i de renovació global del sistema de mercats, plantejada després de 1868. Josep Fontserè la va incorporar el 1871 dintre del conjunt d'equipaments del seu projecte per a l'àrea de la Ciutadella com a part del nou teixit residencial que el projecte proposava, i es projectà per incorporar les parades del Vell Born i les de la Vella Peixateria. S'inicià el 1874 i va ser inaugurat el 1876 després del procés d'adjudicació de les parades. Fou el primer gran exemplar a Barcelona de la nova arquitectura del ferro, en la línia dels mercats que s'havien construït a França a les dècades anteriors, cosa que suposava la introducció a gran escala de nous materials i de nous procediments de construcció que s'havien imposat abans als grans centres europeus.

> A diferència del Regne Unit o de França, la modernització dels mercats tradicionals va ser a Barcelona tardana i laboriosa

Comptà amb la intervenció essencial de Josep Maria Cornet i Mas (1839-1916), enginyer de La Maquinista Terrestre y Marítima, que va ser l'empresa a qui es va adjudicar la construcció. Contra el que algun autor ha suposat, resulta poc versemblant l'autoria d'Antoni Rovira i Trias, quan el fill d'aquest, Antoni Rovira i Rabassa, no compta el mercat del Born entre les obres del seu pare.

El mercat ocupava tota una illa de 58,3 per 138,30 metres, prescindia de les formes tradicionals de construcció per seguir un procés de fabricació i muntatge d'elements repetitius plenament industrials, i tancava un espai interior de diafanitat extrema on s'aixecaven únicament els minsos pilars de ferro colat. L'interior buit dels pilars feia de conducte de les aigües pluvials, seguint una fórmula que ja s'havia utilitzat al Crystal Palace a la Gran Exposició de 1851 a Londres. Les encavallades Polonceau que descarregaven la coberta, així com els bastiments de les obertures, eren de ferro laminat, que aleshores era una novetat. Els tancaments, fins una alçada total de tres metres, eren d'aparell de maó de dos colors sobre un sòcol de carreus de pedra i un coronament del mateix material. A partir d'aquesta alçada s'obrien grans finestrals amb bastiments de ferro laminat i lamel·les de vidre. La coberta, amb grans lluernaris, estava recoberta amb teules planes vidriades de colors. Les dimensions, la jerarquia dels espais i el cimbori que coronava el creuer de les dues principals naus dotaven el mercat del Born d'una imponent presència urbana que, per la ingravidesa del ferro i del vidre, s'apartava totalment de la monumentalitat tradicional. L'espai interior, lluminós i ventilat, tancava una superfície de 7.893 metres quadrats, i responia als nous requeriments higiènics morals i de decòrum que s'havien anat imposant a Europa.

> Primer d'un conjunt de mercats metàl·lics, s'inspira en el model parisenc d'equipament 'repetible' per abastir els diferents districtes

L'etapa minorista del Born

El nou mercat del Born fou el primer d'un conjunt del nou sistema de mercats metàl·lics: el de Sant Antoni (1882), el de la Barceloneta (1884), el de la Concepció (1888), el d'Hostafrancs (1888), el de la Llibertat (1888) al municipi de Gràcia, i els del Clot (1889) i de la Unió (1889) a Sant Martí de Provençals. S'inspirà en el model parisenc que havia instaurat la noció de mercat com equipament repetible per abastir els diferents districtes de la ciutat. El caràcter de sistema del conjunt dels mercats municipals s'aprecia en la unitat de la seva construcció a càrrec de La Maquinista Terrestre y Marítima, en la progressiva estructuració i uniformització administrativa com a cos municipal, i en la progressiva reglamentació del seu funcionament que culminà amb l'aprovació del Reglament de 1898.

Amb els nous mercats metàl·lics s'imposà una nova urbanitat als espais comercials seguint criteris de "respectabilitat" burgesa, un canvi que quedà reflectit en la transformació de la vella plaça del Born en "passeig", i en la expulsió el 1888 dels Encants Vells. Els dos primers mercats metàl·lics, el del Born i el de Sant Antoni, construïts per atreure els compradors de la Ciutat Vella, eren els de major ambició i dimensió, però es van demostrar sobredimensionats, de manera que la resta es van fer més petits. Amb l'agregació de municipis de 1897 Barcelona totalitzava 16 mercats. El 1900 l'estimació del valor en capital fix del conjunt de mercats metàl·lics del municipi superava amb amplitud els tres milions de pessetes, 26 vegades superior al valor de les modestes edificacions més o menys estables dels mercats de Santa Caterina, Sant Josep i el Ninot. Paradoxalment la Boqueria, amb el 40% de totes les recaptacions, era l'autèntic mercat central, mentre que el Born i Sant Antoni ni tan sols superaven el de Santa Caterina.

Encara que en aquesta primera etapa essencialment minorista el nou Born es mostrés incapaç d'atreure la vida comercial que s'havia esperat, no deixa de ser un bon exponent de la vida dels nous mercats. Els mercats de barri eren els espais públics de la ciutat on les dones tenien més visibilitat, tant com a compradores com a venedores, i el Born no n'era una excepció. En els anys en els que el Born va funcionar com a mercat minorista, la majoria de les persones a qui es va concedir un permís de venda eren dones (un 62%). Operaven sobretot les més modestes parades de fruites i verdures, en les que duplicaven el nombre d'homes. Quasi un 60% de totes les venedores de fruita i verdura del Born vivien en l'entorn més immediat, als barris de la Ribera, Santa Caterina i Sant Pere, en una proporció que triplicava la dels homes. Eren també les principals responsables que les relacions de parentesc cohesionessin una esfera de proximitat barrial a l'entorn del mercat. De tots els individus inscrits en el llibre-registre del mercat residents als barris de la Ribera, Santa Caterina i Sant Pere amb relacions de parentesc de primer grau, un 72% eren dones.

Com han mostrat altres anàlisis d'espais de la Barcelona popular, les xarxes de parentesc s'establien sobretot a través de les dones, eren matrilocals, i vehiculaven també les relacions d'ajuda, d'assistència o de col·laboració en les labors domèstiques. Bona part dels concessionaris o concessionàries de les parades habitaven en el barri circumdant i de l'ordre de mig centenar, vivien a les cases que afrontaven amb el mercat, feien un molt curt recorregut fins a les seves parades, i sentien des de casa la remor i les olors del Born. Sobre la base del veïnatge i el parentesc, les venedores del Born van teixir sòlides xarxes de sociabilitat primària a l'entorn del mercat.

> En l'etapa de mercat minorista, més de la meitat de les venedores eren dones que vivien als barris de l'entorn del Born

De tota manera, la integració al barri del Born era relativament dèbil si es compara però amb altres mercats minoristes. La localització dels domicilis és menys concentrada respecte al focus del mercat que a Santa Caterina o a la Llibertat a Gràcia, i és encara molt més destacada la incapacitat d'aglutinar al seu voltant un potent teixit de comerç minorista, com era habitual en altres mercats que acostumaven a ser focus

importantíssims del comerç alimentari dels barris. El 1914, gairebé trenta anys després de la seva inauguració, la capacitat d'atracció del Born estava a la cua de la resta dels mercats barcelonins. Un bon indicador d'aquesta atonia, ja en els primers temps, és la demanda de traslladar els Encants al seu voltant, per augmentar-ne l'activitat. El mercat cobert del Born resultava sobredimensionat per a un barri que havia perdut centralitat i que tenia la competència, molt pròxima, de Santa Caterina.

El Born, mercat central majorista

Com a altres grans ciutats europees, l'augment poblacional i dels intercanvis exigia ordenar i controlar la venda al major repartida entre diversos mercats. Arran de la crisi de subsistències motivada per la guerra europea i per evitar la greu congestió de la Boqueria, que perjudicava a pagesos i consumidors i només beneficiava els intermediaris, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre reiterava la demanda d'establir un mercat central de majoristes de fruites i verdures que garantís l'eficiència i transparència de les transaccions i actués de regulador per a Barcelona i la seva àrea d'influència. Malgrat les resistències dels interessos creats, l'11 de febrer de 1918 un dictamen de la Comissió d'Hisenda de l'Ajuntament proposava habilitar provisionalment el mercat del Born, després de traslladar la majoria de minoristes al mercat de Santa Caterina. L'arribada del General Martínez Anido com a governador civil, que es va apropiar el projecte i el va convertir en un dels teatres privilegiats de la seva política autoritària, intervencionista i d'imatge en la seva lluita contra el problema de les subsistències, ajudà a desbloquejar el procés.

El 1921 el Born es transforma en mercat majorista i deixa de ser un espai local per convertir-se en un focus funcional a escala urbana

Així, després de moltes resistències, el 1921 el mercat del Born es convertí en el nou mercat de majoristes de fruites i verdures. Una localització adient prop del port i de les estacions de França i del Nord, fàcil per a l'accés rodat. Es traslladà la venda al major del peix a la Galeria de Màquines de l'Exposició de 1888, a l'altra banda del Parc de la Ciutadella, i es va cobrir el pati central del mercat de Santa Caterina per allotjar-hi els venedors minoristes traslladats. Es va buidar completament l'interior per disposar d'espai lliure pels assentadors i l'amuntegament de les seves mercaderies, i es va construir una marquesina per protegir la vorera que envoltava el mercat del Born on un centenar de pagesos comercialitzaven el producte de les seves collites.

Malgrat l'optimisme dels càlculs que s'havien fet en el projecte d'habilitació, l'interior del mercat va resultar insuficient, de manera que l'ordenança del 1921 no va limitar la venda al mercat i la seva marquesina, i definí una zona més àmplia del barri per a aquesta funció. A diferència de l'atonia observada en l'etapa minorista, la nova dedicació del mercat del Born va activar efectivament el barri. Amb la seva conversió en mercat central de fruites i verdures, el barri del Born va deixar de ser un espai exclusivament local per convertir-se en un focus funcional a escala urbana. La composició de gènere de les persones relacionades amb el Born pel seu treball diari va fer un gir radical: més de tres quartes parts de les 150 parades van ser gestionades per la nova figura de l'assentador. Si a això afegim l'absència absoluta de dones en les tasques de càrrega i descàrrega, i en el transport a la resta dels mercats i botigues d'alimentació de la ciutat, constatem que va passar a estar dominat gairebé exclusivament per homes. També eren bàsicament homes els que hi anaven a tancar tractes amb els majoristes, i homes finalment els que principalment atenien els nombrosos magatzems i botigues d'alimentació de majoristes de l'entorn.

A dalt, el Born encara ple de vida als anys 60 (Xavier Miserachs). A sota, interior del mercat de fruites i verdures (Domínguez, AFB)

Encara que es veiés com a provisional, el mercat majorista va durar 50 anys i ha deixat una forta empemta en la memòria col·lectiva

La zona del Born es convertí així en el vibrant epicentre de la venda al major d'aliments de la ciutat i en punt de trobada dels compradors de tot el radi de Barcelona, d'intensa activitat de càrrega i descàrrega, de tràfec febril de carretons de camàlics, de camions, camionetes i carruatges aparcats pels transportistes, d'amuntegament de capses, bitllots, sàrries, coves i cistells, d'emmagatzematge de capses i carruatges, i, finalment, de residència dels assentadors de fruita i verdura. Mig centenar d'assentadors tenien botigues als baixos dels edificis que rodejaven el mercat i, també a l'àrea pròxima, molts hi disposaven de locals per emmagatzemar-hi carretons, carretes, caixes i bitllots. Els registres de la Matrícula Industrial revelen que nombrosos majoristes de cereals i arròs, colonials i drogues es van desplaçar a les illes que envoltaven el Born, amb la correlativa disminució del escàs comerç minorista.

Aquesta condició d'autèntic focus del comerç majorista d'aliments, a excepció de la carn (el peix de fet tenia el seu mercat central molt pròxim), determinava completament la vida i els temps del barri. A la nit hi operaven nombrosos camions, carros i carretes procedents de les àrees hortícoles de l'entorn de Barcelona, de les estacions ferroviàries i del port. A la matinada, s'hi donaven cita una gran diversitat de minoristes de tota la ciutat per realitzar les seves compres, i en sortien els transportistes que repartien la mercaderia als diversos mercats de la ciutat. A causa dels horaris intempestius d'inici de l'activitat del mercat, podem comprovar al padró de 1945 com dos de cada tres assentadors residia en els barris pròxims de la Ribera, Santa Caterina i Sant Pere, i també que el parentesc en primer grau lligava el 22% de les famílies estudiades, la majoria situades al barri de la Ribera, a les illes més properes del mercat. Per a la resta dels grups laborals, que formaven la majoria dels treballadors del Born, l'esfera residencial era en canvi incomparablement més dilatada. Només un 7% dels transportistes vivia en els barris de la Ribera i de Santa Caterina. Tampoc els carretoners que treballaven a compte dels assentadors, ni els vigilants, semblen haver tingut una residència estable i duradora en el barri a l'entorn del mercat.

Encara que es veiés com a provisional, aquesta condició de gran centre de la venda al major d'aliments va durar cinquanta anys, va marcar profundament la vida del barri i ha deixat una forta empremta en la memòria col·lectiva, compartida per moltes famílies que hi van participar com a veïns, com a compradors, o com a treballadors del Born. Una memòria molt viva entre els barcelonins que l'abundant i valuosa documentació fotogràfica ha fixat i ha multiplicat.

Vestigi encara ple de vida als 60

En un període d'extraordinari creixement de la ciutat i de la seva àrea d'influència es feien evidents les insuficiències funcionals del Born. Als anys seixanta, des de les instàncies municipals, estava ja plantejada la substitució. El Born esdevenia així una supervivència, un vestigi sorprenent d'una època que s'acabava. Els fotògrafs de la nova avantguarda prenien nota d'un anacronisme encara ple de vitalitat. El nou mercat central de majoristes a la Zona Franca, inaugurat el 1971, va ser el resultat final d'aquest projecte de substitució que exigia el creixement demogràfic de l'àrea de Barcelona, l'augment de les transaccions i l'increment de la circulació rodada.

El primer exponent de l'arquitectura del ferro a Barcelona

ANTONI VILANOVA
ARQUITECTE

L'evolució en els sistemes constructius i l'aplicació de les noves tècniques i materials producte de la industrialització desenvolupada al llarg del segle XIX ha deixat a Barcelona un dels millors exemples de l'arquitectura del ferro: el Mercat del Born.

Després de l'enderroc de la Ciutadella, iniciat l'any 1841, i un cop alliberats els terrenys que ocupava, el Mercat -la plaça coberta- va ser construït en el nou barri de la Ribera sobre part de l'espai que s'havia conquerit. És, doncs, la primera iniciativa municipal per centralitzar el comerç de comestibles, suprimint la venda ambulant i acomodant el model polític, social i tecnològic que es porta a terme a les principals ciutats europees.

Paral·lelament, en el camp creatiu, l'academicisme de certs personatges il·lustrats es manifesta a favor de la industrialització i de l'ús del ferro com un gran avenç tecnològic. Així Francesc Santponç i Roca (1756-1821), publica el 1805 la "Notícia de una nueva bomba de fuego", en defensa de la màquina de vapor i el professor Joan Ametller i Mestres escriu

> Les noves estructures metàl·liques permetien configurar grans espais diàfans reforçats per l'entrada de llum natural

sobre "La utilidad del hierro respecto a las artes", on es fa una exaltació a la producció d'aquest metall a Catalunya assimilant-ho al progrés de la resta d'Europa, i explica amb detall els mètodes per obtenir els diversos estats del material i les seves teories d'aplicació. La producció de ferro fos s'inscriu totalment com un dels exponents més determinants de la Revolució Industrial, en tractar-se d'un material renovat que ha de conformar un prototipus de modernitat en tots els aspectes.

L'arribada de la columna de fosa, consolidada a l'any 1838 a Barcelona, provoca, a nivell general, una transformació en les tipologies arquitectòniques. En els projectes de construccions industrials se substitueixen progressivament els murs de càrrega interior i els pilars d'obra de gran secció -que rigiditzaven i impedien la creació d'espais lliures- per la utilització de les estructures metàl·liques establint un ordre, una modulació estructural que configura grans espais diàfans, que es veuen reforçats amb l'entrada de llum natural motivada per la incorporació del vidre tant en els paraments exteriors com en les cobertes.

La construcció del Mercat del Born és producte d'aquests principis: un context urbà que sintetitza la història del passat i el futur desenvolupament de la ciutat que tindrà el seu màxim exponent amb la celebració, l'any 1888, de l'Exposició Universal; una renovació conceptual en el disseny dels espais per al comerç gràcies a la producció diversificada i repetitiva; la formació dels tècnics i la seva adaptabilitat als nous materials en perfecta sintonia amb el coneixement de les tècniques constructives tradicionals, més la capacitat de disposar "in situ" de tots els elements necessaris per portar a terme l'obra. En aquest sentit, la industrialització catalana possibilita que tots els materials emprats per a la construcció del Born (metàl·lics, ceràmics, petris i vidres) fossin del país. Aquesta capacitat cultural, tecnològica i de proveïment facilita els objectius d'executar el Mercat en només tres anys: el 1873 el mestre d'obres Josep Fontserè i Mestres (1829-1897) redacta el projecte; el 13 de juliol de 1874 s'endeguen les obres, que són adjudicades a La Maquinista Terrestre y Marítima i n'és responsable de l'estructura l'enginyer Josep Maria Cornet i Mas (1839-1916) i el 28 de novembre de 1876 s'inaugura oficialment.

REVISTA CAU

El principal valor de l'edifici és el d'oferir la versatilitat d'una plaça coberta

Bibliografia

El Ferro a les estructures fabrils de Barcelona, 1838-1888. Antoni Vilanova Omedas.
El Mercat del Born de Barcelona vist des de les certificacions d'obra de la Maquinista. David Álvarez Márquez i Olga García González.

> La capacitat cultural, tecnològica i de proveïment de materials facilita l'objectiu d'executar el mercat en només tres anys (1873-1876)

El rol de la Maquinista com a empresa que disposa d'una de les primeres foneries de ferro, fundada a Barcelona -concretament a la Barceloneta, l'any 1855- fabricant de màquines a vapor, telers, calderes i material ferroviari és fonamental per produir tot el repertori d'elements estructurals.

Destaca l'esquelet de ferro que conforma l'edifici, format per una sèrie d'elements repetitius metàl·lics, especialment els pilars de ferro colat i les encavallades tipus Polanceau en ferro laminat que suporten les biguetes de la coberta. La utilització dels perfils laminats representa una gran novetat, car aquests no apareixen a Barcelona fins al període 1870-1875, i estan constituïts a partir de perfils amb seccions petites, units per reblons i cargols. La majoria de reblons venien collats de fàbrica i només els necessaris per unir les peces es disposaven, en calent, en el procés d'execució.

Finalment, cal remarcar l'estructura octogonal central que suporta la cúpula amb la llanterna.

La primera plaça coberta moderna

Dos anys després de la inauguració del Born, un fragment de l'escrit de Carlos Cardenal a la *Revista de Obras Públicas* del mes de maig de 1878 valora la importància de les indústries metal·lúrgiques catalanes, entre elles la MTM: "Construídos por la Sociedad de construcciones La Maquinista Terrestre y Marítima son los tinglados para algunas líneas de ferrocarriles y otros puentes, como el que se está tendiendo sobre el río Segre en Lérida y el gran mercado del Borne de Barcelona, cuya superfície es mucho mayor que la de la Plaza de la Cebada de Madrid".

La indústria metal·lúrgica expressa el seu primer gran triomf amb la construcció del Mercat del Born i arriba al seu moment culminant l'any 1888, amb la realització de l'Exposició Universal de Barcelona.

El principal valor del projecte materialitzat rau en la capacitat per acollir i ordenar els inestables i mòbils mercats tradicionals a cel obert que es congregaven a la zona, esdevenint la primera plaça coberta de la ciutat sota la concepció moderna. Tot i que el seu cost comportà en la presentació del balanç econòmic municipal, entre els anys 1874-80, un debat polític entre el govern i l'oposició.

Malgrat aquestes discussions, el Mercat és àmpliament valorat pels comerciants i la ciutadania a l'empara de la gran versatilitat que ofereix, tot permetent la distribució ordenada de les parades, així com la separació per sectors alimentaris, especialment en el cas de les dedicades a la venda de peix, mitjançant unes tanques de delimitació realitzades en fosa i altres millores impensables fins al moment com: sistema d'enllumenat amb fanals de gas, instal·lació d'aigua corrent, taulells en marbre, etc...

Les primeres discussions sobre el funcionament del Born es produeixen l'any 1903. Són debats a nivell de política municipal que vénen condicionats per la ubicació i la davallada en la concurrència de clients, aspecte que repercuteix en els costos de manteniment, sense posar en dubte la validesa de l'estructura ni la funcionalitat de l'edifici.

La versatilitat de l'espai, gràcies a l'estructura concebuda, ha possibilitat, al llarg dels temps, encabir usos diversos o complementaris en la seva utilització. En aquesta línia cal destacar la celebració d'importants festes els dies previs a la revetlla de Sant Joan de l'any 1903; la instal·lació del mercat de peix majorista, l'any 1904; la introducció del mercat de fruites i verdures, l'any 1921 -totes elles en plena activitat comercial- fins a altres, molt diverses, plantejades després del seu tancament, l'any 1971, com les representacions teatrals (*Don Juan Tenorio*, 1976) o les dues magnífiques exposicions (*Trens i Estacions*, 1981 i *Catalunya, la fàbrica d'Espanya*, 1985) que van posar en relleu les grans virtuts d'un edifici que la ciutat reivindicava com un equipament amb una essència cultural.

El procés recent de recuperació del Born, des del punt de vista arquitectònic ha plantejat els objectius següents: manteniment dels valors originals del conjunt seguint un procés de restauració -acurat i rigorós- de tots els elements estructurals, constructius i ornamentals; definició de la plaça coberta com espai protegit que, sense perdre l'essència de mercat, ha d'esdevenir una àgora del segle XXI; coherència entre les noves estructures introduïdes i les existents, a fi de permetre una lectura de la intervenció on quedi palesa la naturalesa del vell mercat, a partir de la plataforma on es recolza la plaça, de les aportacions formals dels nous recintes, amb estructures independents que, fins i tot, permetin la seva reversibilitat en el futur.

“Estaría dispuesto a pagar por salir de España”

– Albert Sánchez Piñol
Antropólogo y escritor

LUIS CALDEIRO

Felicitamos al escritor Albert Sánchez Pinyol porque su novela *Victus*, donde narra el asedio y caída de Barcelona el 11 de septiembre de 1714, es ya en un auténtico fenómeno de masas.

— Me comentan que hasta tiene personaje en el programa de TV3 *Polònia*. Y ya sabe: si apareces en el *Polònia*, es que ya eres alguien en Cataluña…

– Hombre, si te pones a pensar, los escritores que aparecen en el “Polònia” no es que hayan vendido muchos libros. No creo que Pere Gimferrer, por ejemplo, haya vendido muchos miles de libros de poesía (*risa*). En todo caso, que conste que yo no lo pedí (*más risas*). Aunque mi mamá me dice que me parezco mucho al personaje, así que con eso ya me derrotó totalmente.

— Es usted un autor que escribe en catalán, y además su novela trata de lo que podríamos llamar el “mito fundacional” del catalanismo, pero la escribe en castellano. ¿Alguien se lo ha echado en cara?

– No. Bueno, mi novia un poco (*risas*)… pero yo hago lo que quiero (*más risas*). Y mi madre tenía mucho miedo. Decía: “*Ai, ai, ai, Albert, què hi farem*!...” Pensé que me caerían más palos. A la gente le parecía algo raro, pero la literatura está para eso, para hacer cosas raras. Lo que pasa es que este debate -que no polémica, porque no ha habido mucha- es difícil de entender fuera de aquí. Porque si lo que tú quieres es dar a conocer la historia de los catalanes, la obra se va a traducir al ruso o al coreano. ¿Qué más da la lengua? En todo caso, a mí me parece bien que se haga este debate, que es nuestro, que es un fantasma interior de los catalanes. Cuando surgía el debate, solía decir -muy razonablemente, creía yo-: “no toquemos este tema, porque acabaremos mal”. Y no, el problema no es hablar las cosas; el problema es no hablarlas. Porque más vale saber qué postura tiene cada uno que suponerla… porque a lo mejor nos equivocamos. Es una cuestión de gestión social: tenemos una sociedad lingüísticamente muy rica, porque poseemos dos lenguas, de lo cual me alegro. Y la lengua que hablan todos los catalanes es el castellano. Esa es la realidad. A partir de ahí, a ver cómo lo gestionamos. Y además, ahora algo va a pasar: hay un nuevo proyecto de futuro que no sabemos hacia dónde va. Pero si finalmente no pasa nada, será la gran catástrofe. ¿Y, sabes? Hasta hace poco creía que lo mejor que le podía pasar a un escritor es que le felicitaran por haber escrito un libro. Pero ahora sé que hay algo mejor: que te lo agradezcan. Y creo que *Victus* era un libro que hacía falta.

IGNASI R. RENOM

Sánchez Piñol ante la iglesia de Sant Joan Baptista, en la plaza de la Virreina de Gràcia

El antropólogo no inocente

Se podrá decir de él lo que sea, menos que provoca indiferencia. Abomina del actual día de Sant Jordi porque le parece una mercantilización de la literatura, pero resulta ser el triunfador absoluto con *Victus*, una novela que lleva ya 135.000 ejemplares vendidos (35.000 de ellos en catalán), lo que supone, sin contar Sant Jordi, un promedio vertiginoso de 1.590 unidades al día. Nacido en Barcelona en 1965, comenzó Derecho, pero lo abandonó para pasarse a la Antropología, estudios que parecen casar mejor con su destino literario y que le dotaron de una mirada relativizadora, que deconstruye dogmas y realidades aparentemente inamovibles: los pigmeos, por ejemplo, le enseñaron lo que es la verdadera libertad, en contraposición con una sociedad, la occidental, que dice ser libre, pero que se basa en “una impostura”, donde “todo es una enorme mentira que aceptamos sin más”. A partir de ahí, todo es literatura: en 2002 publicó *La pell freda*, que cosechó un éxito inesperado, con más de 100.000 ejemplares vendidos. Repitió ficción con la novela *Pandora al Congo* (2005) y remató en 2008 con un libro de relatos de título maravillosamente enrevesado: *Tretze tristos tràngols* (Trece tristes trances).

— Concedió usted una entrevista al diario *ABC*, cuyo título era una frase suya entresacada del texto: “Quien murió defendiendo la capital de los catalanes fue un castellano”.

– Efectivamente, fue Antonio de Villarroel. Lo que me jode es cada persona, cada medio, subraya lo que quiere.

— Ese título parece sugerir un propósito de imparcialidad. ¿Ha sido objetivo o le ha podido más la víscera?

– ¿Imparcial? En absoluto. Para empezar, *Victus* no es una tesis doctoral. Y sí, por supuesto, tengo un determinado punto de vista, y los personajes también. Éste es un debate muy interesante, pero que no cabe en la entrevista: por qué escojo unos personajes y no otros. Ello ya implica una toma de postura ideológica. Lo que sí he tratado es de documentarme a fondo.

— Lo gracioso es que, pese al título de la entrevista en *ABC*, en el libro aparece una crítica demoledora de Castilla, del ser castellano y de cierta idea de España.

– Es que cada uno ha escogido del libro lo que le ha parecido. Me he encontrado personas muy de derechas a las que le ha gustado, porque lo consideran una crítica de las élites catalanas, lo cual les parece muy oportuno y muy actual. Pero la crítica a Castilla ni se la leen. Y sí que es verdad que contiene una crítica feroz, pero a todo, o a casi todo. Y la última de mis preocupaciones al escribirlo era si Artur Mas o Jordi Pujol quedaban bien o mal. En definitiva, me sabe muy mal que mi libro se esté utilizando tan sesgadamente en clave política. Mi propósito era contar la guerra de 1714 desde un punto de vista catalán, porque al fin y al cabo Zuviría se acaba incorporando a un bando y no al otro. Y dentro del bando catalán, el enfoque es la guerra vista *desde abajo y desde los de debajo*.

— Sí, realmente el protagonista formula críticas a casi todo: No solo a Castilla y a una idea de España, también a las clases dirigentes catalanas y a la idiosincrasia del país. ¿Cree que son justas todas estas críticas?

– Es que yo no soy Zuviría, ni pienso como él. Mucha gente cree que narrativamente el protagonista es el *alter ego* del autor, pero yo no creo en esto. En mi caso no es así. Intento hacer funcionar a mis personajes independientemente de mí. Por ejemplo, pienso que la crítica que el protagonista hace de Rafael de Casanova es muy feroz. Pero es que el personaje no puede decir otra cosa: está rodeado de héroes y Casanova tuvo un papel mediocre, de aprobado justillo.

— Siguiendo con la entrevista, en ella hace un paralelismo entre 1714 y 2012: En 1714, las clases dirigentes catalanas querían rendir la ciudad y el pueblo les empuja a resistir; y en 2012, esas mismas clases deben tomar una senda soberanista, obligadas una vez más por la presión popular: la gran manifestación del 11 de septiembre.

– Sí, es cierto.

— Sin embargo, existe la teoría contraria: que el malestar general por la crisis ha sido “encauzado” por el poder político catalán hacia la creación de un clima de confrontación, de echar la culpa al de fuera, a través de organizaciones afines (la Assemblea Nacional de Catalunya, TV3). Ya sabe: se atizan antiguos agravios (balanzas fiscales, recortes en el Estatut, etc.) a fin de desviar la atención de los recortes y como válvula de escape a la mala leche.

– Hay que ser tonto para no ver que algo de eso hay. De todas maneras, yo, como buen *maussiano*, puedo creer que la manipulación existe, pero hasta cierto límite. ¿Por qué manipulan en este sentido y no en otro? Actualmente estamos siendo testigos del proceso escocés, que sí ha ido de arriba a abajo, a diferencia del catalán. ¡Pero decir que el Govern ha creado la ANC (Assemblea Nacional de Catalunya)! La ANC es anterior al Govern, y además, hablamos de un sentimiento muy latente en la sociedad catalana, que quizá la crisis ha agudizado. Quiero decir que en 1713 la cuestión social *era* la cuestión nacional, y eso lo hemos perdido un poco. Y precisamente acuso a los políticos de diferenciar ambos aspectos. Que expliquen mejor cómo viviríamos en una Cataluña independiente, pero dentro de Europa y con un estado propio. Seguro que el nivel de vida subiría, si lo gestionamos mínimamente bien. Si es que tenemos una ocasión histórica. No tenemos que pensar en nosotros, sino en nuestros hijos. Y lo siento mucho por las gentes de otras partes, pero Cataluña es más progresista. Tú te vas a Galicia y todos son curas.

— Ahora me recuerda usted a un nacionalista español cuando dice que los catalanes son todos unos avaros y unos fenicios.

– De todas maneras, es una teoría muy simplista. De acuerdo, es evidente que ya les viene bien, pero una cosa no quita la otra. La gente que dice esto me tendría que explicar por qué no se ha dejado de hablar de los recortes. ¡Es que no se habla de otra cosa! La gente sigue manifestándose y sigue igual de cabreada. Entonces, esta estrategia no le ha servido de nada a Artur Mas.

— Pero no deja de ser sedante echar la culpa de todo a un poder exterior, llámese Madrid, España o Unión Europea, ¿no cree?

– Hoy en día tenemos un problema, y es que sólo pueden hablar de economía los economistas, y cada uno dice lo que le da la gana. Junta a cuatro astrónomos y pregúntales qué es un satélite y todos te contestarán lo mismo. Pero junta a cuatro economistas y cada uno te dirá una cosa diferente sobre algo tan elemental como explicar por qué todavía hay pobres. Y hay una cuestión básica: si no hay dinero en la caja, no lo hay. Esto es así. Si no puedes pagar, no puedes pagar. Uno de los diagnósticos que se hacen es que Cataluña envía al resto de España mucho más de lo que le devuelve… Pero mira, si es que a mí me da igual: yo, personalmente, estaría dispuesto a pagar para salir de España. ¡A pagar! Porque estoy seguro de que ya nos apañaríamos.

Sogeur, SA, Gestora de Cooperatives d'Habitatge a Catalunya

Activitats. Segon trimestre de 2013

Pròxima promoció a l'Hospitalet- Plaça d'Europa.

Pròxima promoció al carrer Amadeu Torner, 105 a l'Hospitalet- Plaça d'Europa. Reserva el teu pis per només 550 € amb plaça d'aparcament i traster. Habitatges de 3 dormitoris i 2 banys per 195.950 €. Pisos de gran qualitat a preu assequible. Hem posat una caseta de vendes al mateix solar per donar informació. També us podeu informar trucant al al 606 457 409/ 93 488 31 13 o a la mateixa web de Sogeur: www.sogeur.com. Promou la cooperativa PROHABITAT 2000 SCCl i gestiona SOGEUR.

Els primers pisos de Cooperativa veïnal a Can Batlló. Apunta't!

Apunta't abans del 24 de maig per a poder tenir accés a la primera promoció d'habitatges de protecció oficial amb règim general de venda a Can Batlló, al carrer Constitució 67-77. L'edifici constarà de 33 habitatges entre 80 i 90 m² amb 3 dormitoris i 2 banys. Preu orientatiu amb plaça d'aparcament 186.500 €. Vine a les oficines de SOGEUR (Plaça Sant Agustí Vell, 2-4 Barcelona) o la Associació de Veïns de Sants (carrer Olzinelles, 30 Barcelona) i t'informarem de tot. També pots trucar al 93 488 31 13 o entrar a la web www.sogeur.com.

Promocions amb habitatges pendents d'adjudicar a Barcelona.

- **Ramon Turró 179- Llull 180, de la Cooperativa PROHA, SCCL, 50 habitatges HPO concertat.**
- **Fluvià 122, Barcelona, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL, 28 habitatges HPO.**
- **Sant Pere més baix 92, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL, 5 habitatges protegits de preu concertat.**
- **Sant Pere mitjà 64, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL 4 habitatges protegits de preu concertat.**

Plaça Sant Agustí Vell, 2-4. 08003 BARCELONA.
Telèfons: 934883113 / 934882010 Fax: 933428271 Mail: comercial@sogeur.com

SOGEUR S.A.

26 *Fort Pienc, un any més sense plaça*

28 *El col·lectiu RAI fa 20 anys*

29 *El bar Marsella, tocat de mort*

CARRERS

Els veïns del Guinardó no volen que Torre Garcini desaparegui com moltes altres masies del barri. S'han mobilitzat per evitar que pugui anar a terra i demanen que esdevingui un equipament públic. La propietat és de Núñez i Navarro

Els veïns volen Torre Garcini per al Guinardó

MARC VILLORO

La finca, propietat de la immobiliària Núñez i Navarro des de 2005, està situada a la confluència del passatge Garcini amb el carrer Xiprer i acull la masia, que es conserva en bon estat, i els jardins. Al març passat, es va constituir la Plataforma Salvem Torre Garcini, que agrupa les Associacions de Veïns Joan Maragall i Passatge Garcini, la Coordinadora d'Entitats, El Pou-Grup d'Estudis de la Vall d'Horta i la Muntanya Pelada, i veïns del barri a nivell individual. Carme Martín és membre de la Plataforma i explica que "a dia d'avui, sembla ser que al terreny de Torre Garcini es construirà a pràcticament tots els jardins. Com a gran cosa, l'Ajuntament diu que la masia no s'ensorrarà, però és de Núñez i Navarro i en farà el que vulgui, ja sigui posar-hi una escola bressol, un bar, una residència... I els veïns, des de fora, ens la mirarem". Per a Joan Corbera, membre d'El Pou, "sembla que la masia no anirà a terra. Nosaltres demanem salvar-la per a la gent, que sigui un punt social, d'ús públic del barri. Si ho aconseguim o no, ja ho veurem".

La mobilització veïnal va agafar més força després que uns okupes van entrar a mitjan febrer passat a la finca, de la qual van ser desallotjats de seguida. Arran d'això, la constructora va decidir tapiar-ne les portes i finestres. "Realment el punt d'inflexió ha estat l'okupació de Torre Garcini, que els veïns de seguida van detectar. Aleshores Núñez i Navarro ho va tapiar tot", afirma Martín. Els veïns continuaran amb la reivindicació i tenen previstes diverses iniciatives, com ara una festa al passatge Garcini el dissabte 8 de juny.

Interès històric i artístic

La masia es conserva en bon estat un cop la família Alòs -l'anterior propietària- va remodelar-la a principis dels anys 80 després que una part de la casa s'ensorrés. A més de l'interès històric de l'edifici, destaca el patrimoni cultural que va reunir. Segons Joan Corbera, "és una casa senzilla, una masia on tenia interès el mobiliari, amb mobles històrics i antics, les pintures, quadres, i la biblioteca de Ramon d'Alòs-Moner. Tenia un arxiu molt interessant". Els inicis de Torre Garcini es remunten a principis del segle XVIII amb la família Fivaller, que va arribar a tenir presència al Consell de Cent.

FOTOS: JOAN MOREJÓN

Pintades reivindicatives reclamen "salvar" Torre Garcini

Després va haver-hi altres propietaris -entre els quals els Garcini, als inicis del XIX- fins que el 1882 hi accedeixen els Alòs.

Adela d'Alòs-Moner pertany a l'última família que va viure a Torre Garcini, on primer visqué el seu avi, i després els seus pares i els cinc fills que hi van néixer. "El 1882 Manel de Magarola ho va deixar al seu nebot, que es deia Luis Fernando de Alòs. El primer que hi va anar a viure va ser un dels seus fills, Ramon d'Alòs-Moner, que va ser el meu avi. En l'últim període, els meus pares i dos germans hi van viure", explica. Ramon d'Alòs-Moner va ser bastants anys secretari de l'Institut d'Estudis Catalans i era un home erudit que va muntar una biblioteca important a la masia. "Els cinc néts hem fet donació d'aquesta biblioteca, el gruix ha anat a la Universitat Pompeu Fabra i els llibres rars, incunables i manuscrits, a la Biblioteca de Catalunya. I la correspondència de l'avi, la vam donar a l'Institut d'Estudis Catalans", comenta Adela d'Alòs-Moner.

> A la masia es va preparar la 'Caputxinada' i durant un temps s'hi va amagar l'arxiu del PSUC

En un moment donat, la família decideix compartir l'espai i conviure-hi junts. Segons diu Adela d'Alòs-Moner, "els meus pares es plantegen que allí podem conviure els cinc fills i vam estar d'acord en construir uns pisos al costat de la casa. Era l'any 1990. Es va presentar el projecte, seguint totes les normes urbanístiques, al districte. L'Albert Batlle -regidor d'Horta-Guinardó aleshores- va dir que no donaria permís i es va tancar a qualsevol proposta. No hi va haver voluntat política, no demanàvem res que no poguéssim fer". I posteriorment "vam presentar un contenciós contra l'Ajuntament de Barcelona i el vam guanyar el 2003. Vam intentar reconduir el tema, però no hi va haver manera. Al final, la mare va decidir que ens veníem la casa, era el 2005, i hi havia un període de cinc anys per deixar-la".

Per altra banda, Adela d'Alòs-Moner apunta que a Torre Garcini van tenir lloc les primeres reunions del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona, s'hi va preparar la 'Caputxinada' (març de 1966), i durant un temps s'hi va amagar l'arxiu del PSUC.

Pel que fa a la catalogació en el patrimoni de Torre Garcini, Joan Corbera explica que "aquesta masia ha tingut un procés de descatalogació, no havia estat mai catalogada fins al 2000, per primera vegada, amb la lletra C. La família Alòs va recórrer la catalogació i va posar un recurs administratiu que va guanyar. L'Ajuntament no va presentar cap recurs ni va fer res, i la masia va quedar catalogada amb la lletra D".

Un inici per unir el barri

El Guinardó és un barri sense un teixit associatiu potent, que està disgregat per la seva mateixa configuració geogràfica. Amb el temps, ha perdut part del patrimoni que tenia, com són les masies. Un exemple va ser Can Girapells, enderrocada l'agost del 2004, i de les poques que subsistien ja aleshores. Segons Corbera, "no es va fer res per salvar-la, i ja es veia venir que corria perill. No hi va haver cap iniciativa prou potent per part de ningú i això és una mostra d'una certa debilitat d'aquest barri. Guanyarem o perdrem, a mi el que em sabria greu és perdre sense haver fet res". En aquest sentit, Carme Martín considera que "és un barri que, per la seva geografia, està aïllat, hi ha els que són a dalt i els que són a baix. A part de Torre Garcini, voldríem que aquesta lluita també sigui un inici perquè la gent intenti cuidar més el seu barri, prendre consciència de les coses que tenen valor i que s'han de mantenir".

Un any més sense plaça

Entre l'Arc del Triomf i l'estació del Nord, la plaça André Malraux ha suportat més de cinc anys d'obres per fer l'intercanviador entre les estacions de tren i metro i la d'autobusos. Tot i haver estat lloc de trobada emblemàtic per als veïns de Fort Pienc, la degradació continua i el seu arranjament no està previst fins al 2014

DANI CODINA

Aquesta plaça emblemàtica per al barri de Fort Pienc té actualment una aparença desoladora

CRISTINA PALOMAR

La plaça André Malraux sembla la Ventafocs del conte. Discretament amagada entre un passeig monumental -l'Arc del Triomf i el passeig de Lluís Companys-, un parc -el de l'estació del Nord-, i dues infraestructures essencials -l'estació de metro i rodalies d'Arc de Triomf i l'estació d'autobusos-, la plaça ha estat durant més de cinc anys la víctima col·lateral de les obres de construcció d'un intercanviador subterrani. La falta de pressupost i, sobretot, el debat sobre quina administració és la responsable de la seva reurbanització han acabat convertint aquest espai emblemàtic per als veïns del barri de Fort Pienc en una superfície erma de formigó i brutícia, lloc de trobada de persones sense sostre o de lladregots.

La plaça ocupa una superfície quasi triangular entre l'avinguda de Vilanova, la carretera de Ribes i els carrers Nàpols i Roger de Flor. Res queda del que abans era una de les zones verdes preferides del barri per la seva proximitat als edificis, amb zona de jocs infantils, bancs i una frondosa vegetació que incloïa una seixantena llarga d'arbres, entre els quals destacaven cinc ombú, uns peculiars arbres coneguts com a 'pota d'elefant'. Actualment, amb prou feines sobreviuen una desena d'arbres a la banda del carrer Nàpols i una solitària font. La resta de l'espai és una superfície elevada de formigó encerclada per una tanca de plàstic, amb uns respiradors que sobresurten al bell mig de la plaça i un mur d'un metre d'alçada al llarg de l'avinguda Vilanova per compensar el desnivell.

> La plaça André Malraux ha estat víctima col·lateral de la construcció d'un intercanviador

Una obra molt complexa

Les obres de remodelació de l'estació d'Arc de Triomf, que enllaça rodalies amb la línia 1 del metro, i de construcció de l'intercanviador, que connecta subterràniament l'estació de la Renfe amb la terminal d'autobusos de l'estació del Nord, van començar l'any 2007 després d'anys de reivindicació veïnal per dignificar la zona. El projecte era complex perquè s'havien d'engrandir i unificar les estacions de tren -molt deteriorada- i de metro -la més antiga de la ciutat- per acollir el creixent volum d'usuaris, i al mateix temps s'havia de facilitar l'accés als vestíbuls eliminant al màxim les interminables escales i instal·lant-hi escales mecàniques i ascensors. L'encarregat de les obres era la conselleria de Política Territorial i el cost previst era d'uns 30 milions d'euros.

Tot i que la Generalitat havia calculat finalitzar les obres el 2009, l'acabament de la primera fase no va culminar fins al setembre del 2010. La segona fase, la que contemplava la construcció d'un nou vestíbul i dos accessos a l'estació sota la mateixa plaça, no es va acabar fins a la tardor del 2012. Malgrat la complexitat de l'obra en qüestió, el que curiosament més maldecaps està donant ara als veïns de Fort Pienc és el que en principi resultaria més fàcil de fer: l'arranjament de la plaça. I això no és només per la mala sort d'haver coincidit en el temps amb la crisi. També hi té molt a veure el fet que ni l'Ajuntament ni la Generalitat se'n volen fer responsables. "La remodelació és una reivindicació prioritària per al barri, però des del districte ens diuen que l'encarregat de fer-ho és GISA i sabem que la Generalitat no té ni un euro", explica el secretari de l'Associació de Veïns del Fort Pienc, Joaquim Mallén. La proposta veïnal és que el consistori arregli la plaça i passi la factura a la Generalitat. "Ens han dit que ho estudiaran però probablement fins a l'any que ve no es podrà fer res", explica Mallén.

> La falta de pressupost i el debat sobre quina administració és responsable han acabat degradant l'espai

L'hotel de luxe, paralitzat

Però el culebrot no s'acaba aquí. Entre l'estació de metro i tren d'Arc del Triomf i la plaça André Malraux hi ha un solar destinat a un hotel de cinc estrelles que s'hauria d'haver començat a construir l'any 2008. El projecte, de l'equip d'arquitectes de Xavier Claramunt i encarregat per la cadena Hotusa, inclou la construcció d'un hotel de dues alçades, amb nou plantes en la banda que dóna a l'avinguda de Vilanova i sis més a la banda del carrer Roger de Flor, però no s'hi ha posat ni la primera pedra. La raó del nou endarreriment és el recurs contra el projecte que ha presentat la finca del carrer Roger de Flor més pròxima al futur hotel. Els veïns d'aquesta finca han denunciat que l'edifici els taparà les vistes que tenen des de les finestres de la seva paret mitjancera.

La vergonyosa cacera a l'immigrant

Tret dels veïns del barri de Fort Pienc i dels usuaris de les estacions pròximes, pocs barcelonins sabien que la ciutat havia dedicat una plaça al novel·lista i intrèpid aventurer francès André Malraux, fins al 16 d'agost del 2001, quan la policia nacional va acorralar i detenir un nombrós grup d'immigrants -la majoria subsaharians sense regularitzar- que hi dormien al ras des de feia dies. La brutal càrrega policial i la posterior persecució i detenció dels immigrants pels carrers dels voltants de la plaça com si d'una cacera humana es tractés és un dels episodis més vergonyosos de la història recent de la ciutat.

Els immigrants s'havien concentrat en la plaça André Malraux després d'haver estat desallotjats de la plaça Catalunya per la Guàrdia Urbana seguint les directrius de l'aleshores alcaldessa accidental d'ICV-EUiA, Imma Mayol. El consistori havia adduït "problemes d'insalubritat i d'incivisme" per justificar el desallotjament, ja que la majoria dels acampats hi pernoctaven des de feia setmanes i havien convertit la cèntrica plaça en un espai degradat que gairebé ningú s'atrevia a creuar. Mayol va ser molt criticada i l'ordre de desallotjament de la plaça Catalunya va portar els immigrants a la plaça André Malraux perquè ningú no els va oferir cap alternativa a la de malviure al carrer. La majoria dels detinguts van ser traslladats a la comissaria de la Verneda com a pas previ a la seva repatriació.

ASSOCIACIO DE VENEDORS MERCAT FIRA DE BELLCAIRE
BARCELONA
Parkings
Consell de Cent, Plaça de les Glòries, Independència, Avda. Meridiana, Gran Via
Metro
Glòries, Clot
Autobusos
18, 33, 34, 43, 44, 48, 51, 54, 56, 62, 92

Des d'un botó fins un canó!!
OBERT DE SOL A SOL
ELS DILLUNS, DIMECRES, DIVENDRES I DISSABTES
UNA CIUTAT DINS UNA CIUTAT!!
ASSOCIACIÓ DE VENEDORS
Mercat Municipal
Fira de Bellcaire

LA NOSTRA OFERTA: Conjuguem el nou i el vell.
SUBHASTES: Dilluns, dimecres i divendres a les 7 del matí de
MOBLES I TRASTOS VELLS:
Els més diversos objectes que vostè pugui imaginar i adquirir. On tal vegada trobi els més inesperats.
OFERTES PERMANENTS:
Tot el que es fabrica i confecciona de qualsevol tipus, que s'ofereix al públic a preus veritablement satisfactoris.

El retorn d'Elisa García

La recent recuperació de la història d'una jove cooperativista i sindicalista de Sant Andreu ha sacsejat el barri. Va morir el 1936 al Front d'Aragó als 19 anys d'edat i el veïnat, molt colpit, la va homenatjar rebatejant l'actual carrer de les Monges

JOAN MOREJÓN

El carrer de les Monges és un dels més característics del casc antic de Sant Andreu de Palomar. La foto en blanc i negre és una imatge cedida per la família d'Elisa, retocada per Xavier Gómez

MERITXELL M. PAUNÉ

"És una joia que adornarà els llibres dels herois caiguts", resava l'edició de l'octubre de 1936 de la revista *Tremp*. "El teu nom restarà gravat per sempre en la nostra memòria", prometia *Acción Cooperativista*, al número 696. "Muerte de una heroica enfermera", titulava el diari *ABC* aquell setembre. Avui, però, pocs barcelonins han sentit a parlar mai d'Elisa Garcia.

Durant la guerra civil el carrer de les Monges, un dels més característics del casc antic de Sant Andreu, va portar el nom d'aquesta jove miliciana i cooperativista. Va ser la primera veïna (en femení) que perdia la vida al Front d'Aragó, potser també la primera de tot Barcelona. La seva pèrdua va colpir fortament el veïnat, que el gener de 1937 li va dedicar un carrer. Una de les memòries vives del barri, Salvador Casas, aleshores era un nen però recorda nítidament que durant mesos tothom en parlava. Les lloances, però, es van perdre en el llarg silenci del franquisme, que la va esborrar del nomenclàtor i de la historiografia local.

Quasi 77 anys després, la recuperació de la seva memòria ha tornat a sacsejar Sant Andreu. La seva existència va aflorar quasi per casualitat, un vespre de juliol. Ivan Miró, de la Ciutat Invisible de Sants i especialista en cooperatives, va trobar un article de 1936 sobre una cooperativista andreuenca que havia agafat les armes per lluitar al front. Li va enviar a l'historiador andreuenc Jordi Rabassa, que, entusiasmat, es va posar a repassar hemeroteques aquella mateixa nit. Al llarg de sis mesos va reunir més dades procedents de llibres, diaris, familiars vius i veïns que van viure al barri durant la guerra. Fins que aquest gener va poder perfilar una petita biografia i publicar-la al blog *Perquehovull.blogspot.com*.

'Publicitat' policial

Arran del *post*, el 3 de març un grup feminista i antifeixista va convocar un acte per recordar-la, coincidint amb la Setmana de la Dona. Consistia en enganxar un foli blanc amb el nom de la miliciana sobre la placa oficial del carrer. El modest homenatge va quedar estroncat quan dues integrants, perillosament armades amb enganxines i un telèfon amb càmera de vídeo, van ser arrestades per la Guàrdia Urbana -que havia mobilitzat fins a cinc vehicles- acusades de desobediència, resistència a l'autoritat, manifestació il·legal i danys al patrimoni públic.

Tot i les 20 pàgines d'atestat, l'expedient va ser desestimat a la primera: "El jutge que feia el triatge no va trobar proves suficients i va arxivar el cas com a no procedent", explica E.G., una de les dues noies. L'agent que les va detenir i va fer identificar els presents, explica, era en aquells moments el responsable de la comissaria de Sant Andreu i no duia el número d'agent a l'uniforme, com marca el reglament. El mòbil va ser requisat durant 15 dies. El subversiu foli que renomenava el carrer no va ser retirat i va romandre sobre la placa durant dies.

Diversos veïns i assistents han denunciat la "desproporcionada" actuació policial en un manifest virtual, tot i que cal reconèixer que ha contribuït notablement a amplificar l'acte i *l'altre* nom del carrer de les Monges.

Tornar al nomenclàtor

L'associació de veïns ja ha demanat a l'Ajuntament que recuperi el nom de la cooperativista per a futurs carrers o equipaments, perquè no torni a quedar en l'oblit. "No tindria sentit rebatejar el carrer de les Monges, perquè no és fruit de cap imposició sinó el nom popular que ha tingut des de molt antic", valora Genís Pascual, president de l'entitat. La petició encara no ha rebut resposta, però sembla molt provable que prosperi, donada l'escassetat de noms femenins a les vies públiques de Barcelona i el consens general d'avançar cap a un nomenclàtor més paritari.

Ugetista a les files de la CNT

Elisa Garcia Sáez va morir a finals d'agost a l'hospital de Sariñena, a causa d'un bombardeig de l'aviació feixista. Li faltaven pocs dies per complir els vint anys i va ser enterrada al cementiri local. S'havia allistat feia dos mesos, just esclatada la guerra, trencant clixés de gènere i polítics: les dones no eren massa ben rebudes a l'exèrcit i menys una socialista de l'UGT -minoritària als anys 30- en una columna anarquista de la CNT. Va morir a primera línia de foc, on era per voluntat pròpia, després d'haver treballat on solien destinar a les dones milicianes: la infermeria, la cantina i la bugaderia. Segons recollia l'*ABC*, havia escrit pocs dies abans a la seva mare: "*No paséis pena por mí; procuraré que no me pase nada; pero si por casualidad me sucediera algo, pensad que otros como yo también habrán caído. [...] Si os dijeran que la lucha no es propia de las mujeres, decid que el cumplimiento del deber revolucionario corresponde a toda persona que no sea cobarde*".

Elisa era filla de Romualdo i de Teresa i tenia dos germans petits, el més jove dels quals també va lluitar al front. Havia treballat als magatzems de la Fabra i Coats, a la Sagrera, i era una membre activa -segurament responsable de les Joventuts- de la cooperativa de consum L'Andreuenca, fundada el 1879 i amb seu al carrer Solidaritat (avui Rubén Darío). El seu oncle Josep García Abad també va combatre al front i va ser el primer veí de Sant Andreu (aleshores rebatejat Harmonia de Palomar) que hi morí, motiu pel qual li dedicaren un carrer notori, la Rambla de Fabra i Puig.

"La guerra s'ha explicat en termes de batalles i herois, eclipsant les dones", analitza Rabassa. De fet durant el conflicte algunes publicacions van informar incorrectament de la mort d'Elisa, dient que era infermera o fins i tot escrivint-ne malament el nom. Per a l'historiador ha estat "una descoberta emocionant", que l'ha "superat una mica" per la repercussió que ha tingut al barri, però reconeix que el fa "feliç" "contribuir a completar la història de les dones i dels primers mesos de guerra a Sant Andreu".

Breus de barri

CIUTAT VELLA

"Els seus plans, la nostra misèria"

El passat 11 de maig, centenars de veïns i veïnes es van manifestar a Ciutat Vella per rebutjar la reforma del Port Vell (que pretén convertir-lo en una bocana per a iots de luxe), i la modificació del Pla d'Usos, que aïxeca la veda per a la construcció de més hotels i la instal·lació de bars i terrasses en un districte on el turisme imparable castiga durament el veïnat. També van denunciar que el pla per a l'avinguda Paral·lel hipoteca el futur del veí barri del Poble Sec. La pancarta veïnal era explícita: "Els seus plans, la nostra misèria".

POBLENOU

Viure amb dignitat

Tot i que l'Ajuntament prometia diàleg i consens per tractar el fenomen dels assentaments del Poblenou, en realitat es planteja el tema a cop de porra i tirant pel dret. Ho va fer a l'assentament del carrer Zamora i ara anuncia desallotjaments als del carrer Puigcerdà i Pere IV, on hi viuen centenars de persones. El passat diumenge 12 de maig, els pobladors dels assentaments i veïns i veïnes del barri es van concentrar a la plaça de Sant Jaume per exigir una solució digna a la situació. Molts dels habitants no tenen papers, malgrat viure de fa anys a Barcelona. Molts dels afectats no van ser presents a la mobilització per por a ser detinguts i tancats en el temut Centre d'Internament de la Zona Franca.

HORTA-GUINARDÓ

Sanllehy: els veïns hi guanyen

Després de nombroses denúncies i accions de protesta, la Generalitat ha cedit i ha acceptat cobrir el pou de les obres aturades de la Línia 9 del metro. Finalment s'urbanitzarà la plaça Sanllehy i s'eixamplarà el carrer Ramiro de Maeztu. Els veïns i veïnes han sigut molt constants en les seves reivindicacions i les obres que es realitzaran seran definitives i acabaran, si tot va bé, el maig de 2014. La grua que portava dos anys contaminant l'espai ja ha començat a retirar-se.

ESQUERRA DE L'EIXAMPLE

La Model, pitjor cada dia

La presó Model és notícia per l'estat penós de les seves instal·lacions, per l'amuntegament que pateix la seva població i perquè s'han fet públics informes denunciant maltractaments als reclusos. Però no és notícia el seu futur com a equipament, ple de vaguetats per part de les administracions. L'Associació de Veïns compta amb l'acord sobre els usos que es va firmar amb l'Ajuntament, però aquest no s'acaba de definir. La Generalitat manté que el trasllat es portarà a terme durant aquesta legislatura. Però els dubtes són molts, perquè no existeix cap projecte de construcció d'una nova presó. Els drets dels presos, la seva dignitat i les reivindicacions veïnals exigeixen que el futur de la Model es consideri com a una actuació prioritària per a la ciutat.

RAI, 20 anys promovent la cultura al Casc Antic

RAI va néixer com a 'Recursos d'Animació Internacional' el 1993 i aquest any celebra el seu vintè aniversari. L'objectiu era, llavors, facilitar la mobilitat internacional per a joves del Casc Antic que volien conèixer altres realitats des de la perspectiva de la cooperació. Les seves funcions, però, van acabar sent moltes més

VICENT CANET

Per aquest motiu l'entitat va acabar per canviar el significat de la "I" que hi havia a les seves sigles, que va passar a voler dir "Intercultural", tot i que en realitat sempre havia estat treballant per aquest valor. Ha acabat sent un espai de dinamització cultural, artística i educativa del barri per als joves, una associació assembleària i autogestionada que ha afavorit la cohesió social a partir dels valors de la interculturalitat i l'antirracisme.

RAI, que té la seva seu social al carrer Carders al Casc Antic, és el canalitzador de diferents projectes que tenen l'objectiu de la transformació social des d'un vessant cultural, social o educatiu. L'entitat treballa tres línies estratègiques: la pedagògica, la d'acció social i política i l'artística i cultural. Però no ha estat només un espai on hi ha participat gent del Casc Antic, sinó que també s'hi han acostat persones procedents de tot Barcelona i d'arreu del món.

RAI va néixer amb la vocació de donar eines perquè els joves d'aquí poguessin viatjar internacionalment però d'una forma diferenciada i amb una certa consciència social, una finalitat que encara es manté viva a partir de la seva branca RAI Internacional. Amb tot, és la que actualment té menys pes, perquè ja hi ha moltes altres entitats que ofereixen oportunitats en l'àmbit de la mobilitat internacional. També ha jugat un paper important en la cohesió del barri, com equipament cultural, d'oci i espai de trobada i autoorganització per a joves quan no hi havia espais municipals i públics per fer-ho. RAI Joves és la branca que encara segueix complint aquesta funció en un barri que en l'actualitat compta amb molts més equipaments que ja fan aquesta funció, com ara el casal de joves i el casal de barri. El canvi a la seva seu actual el 2003,

> RAI va posar a disposició dels joves un equipament cultural quan no hi havia espais municipals públics

al carrer Carders 12, va permetre complir aquesta funció en un espai molt més ampli, compartit amb l'associació Germanor Barcelonina, una societat coral que era un espai d'oci i formació a l'estil dels ateneus i amb cent anys d'història. Des de llavors, RAI ha esdevingut tot un referent al barri, en una ciutat que perd espais públics i autogestionats.

FOTOS: ANNA CARLOTA

Detall del local del col·lectiu RAI. A dalt, assaig de teatre

Per altra banda, també hi ha les branques de RAI Art i RAI Formació, potser els vessants més coneguts de l'entitat. RAI esdevé centre cultural i com a tal és la impulsora del Festival de Teatre del Casc Antic i manté una programació cultural amb un cabaret trimestral, i altres activitats de difusió de música, dansa, teatre o producció audiovisual. És, alhora, un espai de creació artística i d'eines de formació per a dimensions més culturals i educatives. S'ofereixen tallers artístics per a la ciutadania però també d'específics per a centres educatius de secundària que aborden temes com ara la perspectiva de gènere, qüestions de sostenibilitat i ecologia, o dinàmiques participatives o de creació artística, musical i teatral, entre molts d'altres àmbits.

Forma part de la filosofia RAI ser una entitat assembleària que promou la participació activa dels seus socis, i l'autonomia i l'empoderament individual i col·lectiu. En aquest sentit, l'entitat se sent implicada en el teixit associatiu

> L'entitat, que promou la participació activa dels socis, se sent implicada en el teixit associatiu del barri

del Casc Antic i treballa amb ell. Per això, des de l'entitat el seu coordinador, Ernest Pons, reivindica el projecte de gestió comunitària del casal de barri situat al Forat de la Vergonya, perquè esdevingui un espai que els veïns puguin gestionar. Es tracta d'una gestió directa per part del teixit associatiu d'un equipament que fins ara estava gestionat per una empresa. L'objectiu és crear una plataforma de proximitat per impulsar la participació, l'autogestió i la generació de projectes. "Amb la crisi, nosaltres notem que cada cop hi ha més gent que necessita espais per autoorganitzar-se", indica Pons.

Un any d'esdeveniments

El vintè aniversari de RAI se celebra amb diferents activitats i una major presència en el carrer, sobretot a les festes de Casc Antic, que tenen lloc a finals de juny: amb una mostra de bandes de carrer, una mostra de tallers i el Concert Jove. També es presentarà durant les festes del barri el projecte de recuperació de memòria històrica "Històries" de la centenària entitat Societat de Germanor Barcelonina, associació amb la qual van compartir seu, que compta amb testimonis dels socis i amb una important tasca de documentació que va acabar en la creació d'una web i l'elaboració de diferent material audiovisual. L'aniversari també impregna activitats habituals de RAI, com ara el Cabaret RAI o el Festival de Teatre del Casc Antic, que han tingut continguts o programació especial amb motiu de l'aniversari. En la seva desena edició, el Festival de Teatre comptarà amb una programació especial i una exposició que repassarà aquests deu anys d'història. Finalment, s'organitzarà un sopar de "raiencs", persones que van ser sòcies actives de RAI o socis fundadors però que ja no són a l'associació, per generar un espai de trobada entre les diverses generacions de l'entitat.

‘Si el Marsella tanca, és que Barcelona no té cor’

El bar amb més història de la ciutat està tocat de mort. Una ordre judicial obliga el Marsella a abaixar la persiana, perquè l’edifici està en venda. El seu propietari està esgotat de batallar durant tres anys, però els veïns del Raval no el deixen rendir-se. El Marsella encara obre cada nit. Fins que arribi el desnonament

GEMMA AGUILERA

Xivarri. Batibull d’idiomes. Jovent del barri i turistes, i ni una sola taula buida. Sembla el Marsella de tota la vida, el que servia la millor absenta a personatges il·lustres Dalí, Picasso i Hemingway en una Barcelona autèntica i canalla. Però no ho és. El bar més antic de la ciutat, fundat l’any 1820, està tocat de mort. El to de veu i la mirada del seu propietari, la tercera generació dels Lamiel, transmeten cansament i angoixa, però sobretot, decepció. Des de l’1 d’abril, té una ordre judicial per abandonar el local del carrer de Sant Pau, 65. És el final d’un camí que va començar fa tres anys, quan els propietaris de la finca que ocupa el van advertir que no li renovarien el contracte de lloguer.

Fundat fa dos segles, és un dels supervivents d’una onada de tancaments de bars emblemàtics

Ara l’edifici està en venda per un milió d’euros. El gestor del Marsella ha intentat comprar la finca en diverses ocasions, però ha topat sempre amb la negativa dels propietaris. Un comportament que aixeca la sospita que poden estar esperant la modificació del Pla d’Usos de Ciutat Vella per fer especulació urbanística. “No els preocupa gens esborrar del mapa dos-cents anys d’història del Marsella, ni que tres generacions de la meva família hi haguem posat l’ànima per mantenir viu l’esperit d’un bar que és molt més que un negoci. És part de l’ADN del Raval, de la Barcelona més acollidora, moderna i estimada. Ells apliquen les regles del lliure mercat i prou”, lamenta en Josep Lamiel.

La conversa es fa dura, ell és pur sentiment. Més encara quan ens assegura que “tinc la sensació d’estar-me morint, i que ningú no em pot curar. Si no ets algú o tens molts diners, l’esforç de tota una vida no compta per a res”. Agraeix les mostres de suport dels clients i dels comerciants del barri, que han fet una campanya de recollida de signatures perquè es paralitzi el procés, però es confessa “enfonsat i sense forces per aguantar gaire més”. Amb tot, cada vespre obre el local, “sense saber si demà podrem obrir o ja ens hauran vingut a treure, i sense saber si podrem recuperar les nostres pertinences, perquè aquest bar l’hem decorat nosaltres, no pas els propietaris de la finca”.

Sense alternatives

El propietari ha fet moltes gestions per buscar una ubicació alternativa al barri. De locals buits n’hi ha, però sembla una missió impossible. Com relata en Josep, el problema és que “aquests locals compleixin els requisits del pla d’usos de l’Ajuntament”. El fet és que, després de molts mesos, el propietari del Marsella no té alternatives. “És molt trist constatar com les persones que realment estimem el barri i no l’utilitzem per especular som expulsats a patacades i d’altres vénen a fer negoci pur, sense que els importi el més mínim el barri i la seva gent”, sentencia.

Josep Lamiel és molt conscient que en qualsevol moment estarà obligat a abaixar la persiana, i “no hi posarem resistència”, però no s’està de remarcar que s’ha sentit abandonat també per l’Ajuntament de Barcelona, que “s’ha limitat a enviar un mediador, que no ha servit de res”. En tot cas, creu que quan hagi d’abandonar el Marsella, els barcelonins tindran l’oportunitat de jutjar els fets: “No sabem què voldran fer els nous propietaris de la finca, però si decideixen mantenir un bar on ara hi ha el Marsella, els veïns podran jutjar com ha anat el procés i si aquestes persones mereixen o no la seva confiança”. Lamiel vol recordar a tothom que “aquí no s’han tingut en compte les persones ni el tarannà del Raval”, i assegura que “si el Marsella tanca, voldrà dir que Barcelona no té cor”.

Ara bé, deixa clar que no té cap ànim de revenja: “si volen obrir un bar, que l’obrin, però penso que els barcelonins de bon cor han de ser conscients, i sense deixar-se endur per la ira o els mals pensaments, apostar per una ciutat amb ànima o per una ciutat on només compten els diners i el poder. Aleshores, el temps dirà si el Marsella ha estat important per a Barcelona o si per contra quedarà esborrat de la memòria col·lectiva l’endemà de tancar”.

El Marsella, fundat fa dos segles probablement per un comerciant marsellès que es va enamorar de Barcelona, com apunta en Josep, és un dels supervivents a una onada de tancaments provocada per la crisi. Amb el més veterà de la ciutat n’aguanten d’altres tan emblemàtics com l’Almirall, el Boadas, el Pastís, el Muy Buenas. Però s’han perdut símbols com el Patio Andaluz, el New York, el Barcelona de Noche, l’Ideal, Los Cuernos, el Paraguas Rojo, o Edèn Concert. No són la Pedrera ni la Sagrada Família, tampoc no donen diners com un gran hotel a peu de platja, però sense aquests bars emblemàtics el Raval ja no serà el Raval.

DANI CODINA

Josep Lamiel a la porta del bar Marsella, pendent de tancament

L’Ajuntament pot moure fitxa

Tot i que es tracta d’una finca privada, el número 65 del carrer de Sant Pau està catalogat pel consistori com un bé d’interès urbanístic que no es pot enderrocar. Això vol dir que hi ha mecanismes legals per evitar el tancament del bar Marsella. Tenint en compte que els propietaris no han conservat l’immoble en bon estat i que aquest es troba inclòs en l’Àrea de Conservació i Rehabilitació Especial, l’Ajuntament pot exercir el dret de tempteig -venda acordada- i retracte -adquirir-la al comprador pel mateix preu- sobre la finca, i fins i tot l’expropiació, per donar-li un ús social i salvaguardar la ubicació, conservació i singularitat del Marsella. De fet, a instàncies del grup municipal del PSC, el passat 18 d’abril es va aprovar per majoria, amb l’única abstenció de CiU, que l’Ajuntament intervingui legalment per impedir que el bar més antic de la ciutat hagi d’abaixar la persiana. Si cal, comprant l’edifici, que a banda del bar, allotja onze habitatges. Aquesta operació ja s’ha fet en d’altres casos en què el patrimoni de la ciutat estava en perill.

Associacions de veïns i veïnes de Barcelona i punts de distribució de CARRER

DISTRICTE I

Amics de la Rambla
Rambles, 88-94, 3r D
93 317 29 40

Barceloneta
Guítert, 33-35, baixos
93 221 72 44
- Servei planificació (Palau de Mar)
  Plaça Pau Vila, 1

Casc Antic
Rec, 27, baixos
93 319 75 65
- CCOO
  Via Laietana, 16
- CGT
  Via Laietana, 18, 9a
- Casal de Joves Alòs
  Sant Pere més Baix, 55

Cera, carrer de la
Carrer de la Cera, 11, int.
93 329 48 53

Coordinadora Casc Antic
Serra Xic, 4, baixos
93 310 53 33

Gòtic
Regomir, 3, principal
avbarrigotic@gmail.com
- La Bodegueta
  Palma de Sant Just, 7
- La Tete-Cooperativa
  Comtessa de Sobradiel, 4
- El Glaciar
  Plaça Reial, 7
- Centre Cívic Pati Llimona
  Regomir, 3

Nou de la Rambla i Rodalies
Nou de la Rambla, 22
93 301 88 67
- CIAJ
  Sant Oleguer, 6-8
- El Cafetí
  Sant Rafael, 18
- Sala Baluard
  Plaça Blanquerna, s/n

L'Òstia
Pescadors, 49

Raval de Ciutat Vella
Carme, 102
93 441 77 21
- Taller de Músics
  Requesens, 5

Taula del Raval
Carrer de la Cera, 44, bxs
93 442 46 68

Veïns en defensa de la Barcelona Vella
Sèquia, 5-7, baixos, 3a
vdbv@telefonica.net

DISTRICTE II

Dreta de l'Eixample
València, 302
- Cafeteria Anem al Gra
  Còrsega, 382
- Llibreria Les Punxes
  Rosselló, 260

Esquerra de l'Eixample
Av. Roma, 139, baixos
93 453 28 79

Fort Pienc
Alí Bei, 94-96
93 231 11 46
- CC Ateneu Fort Pienc
  Plaça Fort Pienc, s/n

Parc de l'Escorxador
Aragó, 6, entresòl, 3r dreta

Ronda de Sant Pere
Ronda de Sant Pere, 7
- Col·legi de Periodistes
  Rambla de Catalunya, 10

Sagrada Família
València, 415, local 1
93 459 31 64
- Forn d'en Pere
  Dos de maig, 281

Sant Antoni, barri
Avinguda Mistral, 30, baixos
93 423 93 54
- Confeccions El Rellotge
  Comte Borrell, 89
- Celler de l'Estevet
  Calàbria, 57
- Pastisseria Bonastre
  Tamarit, 136
- Autoservei Navarro
  Avinguda Mistral, 6
- Ateneu Layret
  Villarroel,49
- USTEC
  Ronda Universitat, 29, 5è

DISTRICTE III

Badal, Brasil i Bordeta
Daoiz i Velarde, 30
93 491 05 49

Centre Social de Sants
Olzinelles, 30
93 331 10 07
- Cotxeres de Sants
  Sants, 79
- Biblioteca popular Josep Pons
  Constitució, 19 (Bloc 11 de Can Batlló)

Font de la Guatlla-Magòria
Rabí Ruben, 22 B
93 424 85 06

França, barri de la
Mare de Déu del Remei, 21, 1r
93 325 08 93

Hostafrancs
Callao, 9, baixos
93 421 79 19
- Poliesportiu Espanya Industrial
  Muntades, 37
- Casinet d'Hostafrancs
  Rector Triadó, 53

La Satalia
Cariteo, 26
93 329 36 72

Poble Sec
Margarit, 23
93 441 36 65
- Biblioteca Francesc Boix
  Blai, 34
- Centre Cívic El Sortidor
  Plaça del Sortidor, 1

Polvorí, el
Segura, s/n
93 432 36 42

Sant Cristòfol-Vivendes SEAT
Coure, 8, baixos
93 432 34 71
- Centre Cívic Can Cadena
  Mare de Déu del Port, 397
- Centre Cívic El Rellotge
  Pg. de la Zona Franca, 116
- Centre Cívic La Bàscula
  Foc, 128

Triangle de Sants
Masnou, 9, baixos
93 298 81 20

DISTRICTE IV

Barri de la Mercè
Herois del Bruc, 9

Camp Nou
Travessera de les Corts, 94, baixos
93 490 96 54

Racó de les Corts
Trav de les Corts, 94, baixos
609 43 50 49

Sant Ramon Nonat
Ptge. Jordi Ferran, 19-21

Xile, avinguda
Av. de Xile, 34, 11, 5è
93 440 35 12
- Can Deu
  Plaça de la Concòrdia, 13

Zona Universitària
Jordi Girona s/n
93 401 77 43

DISTRICTE V

Can Caralleu
Guarderia, 12
93 280 07 24

Can Rectoret
Bohemis, 23
93 205 04 87

Font del Mont-Vallvidrera
Escales Font del Mont, 1 A

Mas Gimbau-Can Castellví
Pg. Solé i Pla, 16-18, int.
avvmagicc@hotmail.com

Mont d'Orsà-Vallvidrera
Reis Catòlics, 16-34 (casal)
93 406 90 53
- Llibreria La Kktua
  Plaça de Vallvidrera, s/n

Putxet
Passeig Sant Gervasi, 39-47
avputxet@hotmail.com

Ronda General Mitre
General Mitre, 188 bis
mitre@mixmail.com

Sant Gervasi de Cassoles
Muntaner, 544, 2n
93 417 90 65

Sant Gervasi Sud
Laforja, 12-14 pral 3a
93 266 38 25
- Forn de la Vila
  Consell de la Vila, 9

Tres Torres
Rafael Batlle, 16, tenda 1
93 205 77 89

DISTRICTE VI

Camp d'en Grassot
Passatge Alió,12, baixos
600 603 605

Coll-Vallcarca
Tirsó, 48 local
93 284 28 80
- Centre Cívic d'El Coll Aldea, 15-17

Gràcia Nord-Vallcarca
Bolívar, 15, 2n
93 211 26 27

Travessera de Dalt
Travessera de Dalt, 6
93 210 52 89
- Lluïsos de Gràcia
  Plaça Nord, 7

Vila de Gràcia
Topazi, 29, 1r
93 217 60 88
- Ateneu La Torna
  Sant Pere Màrtir, 37, baixos
- Centre Cívic La Sedeta
  Sicília, 321
- Centre Moral de Gràcia
  Ros de Olano, 7-9
- Hotel d'Entitats de Gràcia
  Providència, 42
- Info-espai
  Plaça del Sol, 19-20
- Poliesportiu Claror
  Sardenya, 333
- Poliesportiu Perill
  Perill, 16-22
- Tradicionàrius
  Trav. de Sant Antoni, 6-8

DISTRICTE VII

Baix Guinardó
Plaça Alfons X, 3
93 436 81 80

Can Baró
Josep Serrano, 59-71
93 219 92 24

Can Papanaps-Vallhonesta
Mura, 8, baixos
canpapanaps@yahoo.es

Carmel, el
Feijoo, 10-12
93 357 57 48
- Centre Cívic El Carmel Santuari, 27

Clota, la
Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 30
93 357 72 59

Font d'en Fargues
Pedrell, 69, baixos
ffargues@hotmail.com

Horta, barri d'
La Plana, 10, 1r
93 407 20 22
- Centre de Serveis Personals
  Plaça Santes Creus, 8
- Centre Civic Matas i Ramis
  Feliu i Codina, 20
- Punt d'informació juvenil
  Plaça Eivissa, 17, pral.

Joan Maragall del Guinardó
La Bisbal, 40-42, baixos
93 347 73 10
- Cooperativa Rocaguinarda Xipré, 13

Montbau
Roig Soler, 31, baixos
93 428 29 34

Parc de la Vall d'Hebron
Pl. Joan Cornudella, 13
93 428 68 66

Sant Genís dels Agudells
Naïm, 5, tenda 1
93 417 03 67

Taxonera, la
c/del Besòs, 17 (Hotel d'Entitats)
93 429 68 43

Urbanització Vallhonesta-Font del Gos
Camí de Cal Notari, s/n
93 428 20 42

DISTRICTE VIII

Can Peguera
Vilaseca, 1
93 357 13 33
- IGOP-UAB
  Passeig d'Urrutia, 17
- Casal de Barri de Can Peguera
  Biure, 1

Ciutat Meridiana
Rasos de Peguera, 210 bis
93 276 30 94
- Centre Cívic Ciutat Nord
  Rasos de Peguera, 19-25

Guineueta
Rambla Caçador, 1-3
93 428 46 23

Porta, barri de
Estudiants, 26-28
93 359 44 60
- Centre Sóller
  Plaça Sóller, s/n

Prosperitat
Baltasar Gracián, 24-26
93 276 30 15
- Casal de Barri de Prosperitat
  Pl Àngel Pestaña, s/n
- Casal de Joves de Prosperitat
  Rio de Janeiro, 100

Roquetes
Canteres, 57, baixos
93 359 65 72
- Ateneu Popular de 9Barris
  Port Lligat, s/n

Torre Baró
Escolapi Càncer, 1
a.vecinostorrebaro@hotmail.com

Torre Llobeta-Vilapicina
Santa Fe, 5, 1r, 4a
93 429 07 06
- Centre Cívic Torre Llobeta
  Santa Fe, 2, bis
- SESE
  Joan Alcover, 6

Trinitat Nova
Pedrosa, 21
93 353 88 44

Turó de la Peira
Pge de la Peira, 37, local 12
93 407 21 70
- Can Basté
  Passeig de Fabra i Puig, 274

Vallbona
Avinguda Alzinar, 6
93 354 89 82

Verdum
Artesania, 96, baixos
93 276 02 30

DISTRICTE IX

Bon Pastor
Sant Adrià, 101, baixos
93 346 46 18

Congrés, el
Felip II, 222
93 340 70 12
- Casal de Barri del Congrés Acàcies, 26

Meridiano Cero
Torroella de Montgrí, 11
93 274 02 72

Navas, barri de
Biscaia, 402, baixos
93 340 51 85

Pi i Margall
Passeig Guayaquil, 53
93 311 41 93

Sagrera, la
Martí Molins, 29
93 408 13 34
- Biblioteca Marina Clotet
  Camp del Ferro, 1.3
- Nau Ivanov
  Hondures, 28-30

Sant Andreu Nord-Tramuntana
Pg Torres i Bages,101-103
93 274 03 34

Sant Andreu del Palomar
Dr. Balari i Jovany, 14
93 345 96 98
- Bar Versalles
  Gran de Sant Andreu, 255
- Biblioteca Ignasi Iglesias
  Segadors, s/n
- Can Guardiola
  Cuba, 2
- Centre Cívic St. Andreu
  Gran de Sant Andreu, 111
- Districte de Sant Andreu
  Plaça Orfila, s/n

Sant Andreu Sud
Virgili, 24, 1a planta
93 346 72 03

Trinitat Vella
Mare de Déu de Lorda, 2
93 274 19 58
- C. Cívic de Trinitat Vella Foradada, 36-38

DISTRICTE X

Clot-Camp de l'Arpa
Sibelius, 3, baixos
93 232 46 10
- Casal Joan Casanelles
  Pl. Joan Casanelles, s/n
- Foment Martinenc
  Provença, 595
- C. Cívic de Sant Martí
  Selva de Mar, 215

El Besòs
Rambla de Prim, 64-70
93 278 18 62

Verneda Alta, la
Campo Arriassa, 99
93 314 58 13
- Complex Esportiu Verneda
  Binèfar, 10-14

Vila Olímpica
Jaume Vicenç Vives, 6
93 221 93 93

Diagonal Mar
Selva de Mar, 22-32
93 307 91 20

Front Marítim de Bcn
Taulat, 142, 5è A
696 43 57 83

Gran Via-Perú-Espronceda
Gran Via, 1.002, 8è, 2a
93 308 77 34

Maresme
Rambla Prim, 45
93 266 18 56

Palmera Centre, la
Maresme, 244, baixos
93 313 30 78

Paraguay-Perú
Gran Via, 1.144, baixos
93 278 06 93

Parc, del
Llull, 1-3
93 221 04 87

Pau, barri la
Concili de Trento, 320
93 313 28 99

Poblenou
Rambla del Poblenou, 49
93 256 38 40
- El Tio Ché
  Rambla del Poblenou, 44-46
- Farmàcia
  Bolívia, 19
- Llibreria Etcètera
  Llull, 203

Provençals de la Verneda
Dr. Zamenhof, 25, baixos
93 307 46 95

Sant Martí de Provençals
Andrade, 176
93 314 17 04

És Ira

ALEJANDRO MILÀ

Un nou CARRER a internet www.favb.cat

Modificacions: 93 412 76 00

El pròxim número de CARRER sortirà al mes de juliol

Llibres

Va de teatres

MERITXELL M. PAUNÉ

Un llibre sobre teatres fet per dos apassionats -i estudiosos- del teatre només podia sortir bé. Ramon, arquitecte i director del Observatorio de Teatros en Riesgo, i Perrone, que s'ha doctorat amb una tesi sobre els escenaris barcelonins, ofereixen un repàs minuciós a les sales que ha atresorat la capital catalana al llarg de les dècades, tant les més concorregudes com les més alternatives, les burgeses i les obreres, les que encara són un referent i les ja desaparegudes. Així, documenten amb bibliografia, extractes d'hemeroteca, mapes i imatges d'època l'ebullició teatral del Paral·lel als feliços anys 20, l'aferrissada competència entre liceistes (els partidaris del Gran Liceu) i creuats (els del Teatre Principal, que per cert ressuscita aquest 2013 i és el més antic de Barcelona) a les Rambles, el declivi de la faràndula de plaça Catalunya i la irrupció de 'noves centralitats' -també teatrals- a Montjuïc i a les Glòries, entre moltes d'altres històries de platea i galliner. El llibre, a més de fer memòria, reivindica el valor patrimonial i social dels teatres i denuncia que n'hi ha molts en condicions deplorables que encara som a temps de salvar. El Teatre Arnau, per exemple, que es degrada dia rere dia, mentre l'Ajuntament -que n'és propietari des de 2011- busca inversors externs per costejar-ne la restauració i posada en marxa.

Històries de platea i galliner

Teatres de Barcelona. Un recorregut urbà

Antoni Ramon i Raffaella Perrone

Albertí Editors, 2013

16 €

Memòria rural

MERITXELL M. PAUNÉ

La descoberta, cada cop més notòria, d'una important vil·la romana vitivinícola durant les obres del TAV entronca directament amb les masies atrotinades que sobreviuen amb penes i treballs a Sant Andreu. Qui ho diria, que som davant de més de dos mil·lennis d'història econòmica i social del Pla de Barcelona, veient el poc cas que en fem i els encara menys recursos públics esmerçats! No obstant, encara queden barcelonins a qui preocupa la preservació d'aquesta memòria i tres d'ells, amb l'ajuda de molts altres activistes i veïns, han decidit catalogar les més de cent masies que havia tingut el poble de Sant Andreu de Palomar abans de ser annexat a la capital. El seu projecte veurà la llum a finals d'any, gràcies al micromecenatge aconseguit a través de Verkami. Constarà d'una introducció sobre la història d'aquesta zona agrícola al nord de les muralles, seguida de fitxes il·lustrades i farcides de dades per a cadascuna de les masies. També transcriuran les entrevistes fetes a veïns que encara van viure o conèixer de prop aquestes cases de pagès i ho reblaran amb un mapa que les ubica totes. Un llibre de referència per no oblidar el nostre passat i aprendre a estimar el que en queda. Ja diu la dita que només s'estima allò que es coneix!

La vida al Pla de Barcelona

Les masies de Sant Andreu de Palomar

Pau Vinyes, Jordi Petit i Lourdes Pinyol

Autoedició

La Favb informa

ANCOR MESA

L'assemblea es va celebrar al barri de Torre Llobeta-Vilapicina. L'associació amfitrionia complia 50 anys

La Favb renova la Junta

REDACCIÓ

La Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona va celebrar la 41 assemblea general el passat 16 de març amb el lema "Combatem la crisi a peu de carrer", i va renovar la seva Junta directiva per encarar els reptes d'un mandat marcat per les creixents desigualtats als barris i les retallades en serveis públics.

Lluís Rabell, de l'AV de l'Esquerra de l'Eixample, assumeix el càrrec de president, i l'acompanyen a la junta Mercedes Vidal (la Sagrera), sots-presidenta primera; Joan Maria Soler (Poblenou) sots-president segon; Marcel·la Güell (Casc Antic) secretària; Joan Balañach (Sagrada Família), sots-secretari; Zaida Palet (Ciutat Meridiana), tresorera, i els vocals Josep Xarles Santaló (Sants), Sylviane Dahan (Esquerra de l'Eixample), Esther Argelich (Montbau), Albert Recio (Prosperitat), Josep Ortiz (Can Peguera), Ana Menéndez (la Satalia), Salvador Mañosas (la Palmera), Jordi Giró (Vila Olímpica), Ada Colau (Casc Antic), Juan Camilo Ramos (Sant Andreu), Oriol Casabella (Barceloneta), Fèlix Rodríguez (el Besòs), Marcos Ortiz (la Pau) i Jordi Bonet (Casc Antic).

> La composició dels membres de la nova Junta amplia la presència dels barris a la direcció de la Favb

Els delegats i delegades de les associacions veïnals van aprovar la memòria, els comptes de l'entitat i el pla de treball per al 2013-2014. Un pla de treball les línies estratègiques del qual giren a l'entorn de 5 temes: la cohesió i la justícia social; la promoció d'un urbanisme incloent al servei de "l'autèntic projecte de ciutat per a les persones"; la participació ciutadana i els drets i llibertats civils; l'economia urbana mediambientalment sostenible, l'enfortiment i projecció de la Favb i la consolidació de les seves aliances amb altres actors ciutadans.

L'assemblea va aprovar diferents resolucions a proposta de la Favb, sobre la pobresa als barris i la seva afectació des d'una perspectiva de gènere i sobre la privatització de serveis sanitaris i educatius, i de la gestió de l'aigua. A proposta dels barris es van aprovar resolucions sobre el deute de la Generalitat amb l'Ajuntament, contra la paralització de les obres del TAV i sobre l'obertura d'un debat sobre el model de ciutat i l'impacte del turisme als barris afectats.

Revistes de barri

Porta, el teu barri

L'Associació de Veïns i Veïnes de Porta, del districte de Nou Barris, inicia una nova etapa de la seva publicació editant 1.500 exemplars. Dedica la portada a la festa major i a la reivindicació de la remodelació de la plaça Sóller, on el moviment veïnal del barri proposa la construcció d'un centre comunitari i un casal de joves. Les pàgines centrals estan dedicades al programa de la festa major. Entres d'altres informacions s'explica al veïnat la campanya "Nou Barris Cabrejada, diu prou!". Una nova publicació de barri que torna a estar en mans del veïnat.

Tota la Sagrera

La portada de la revista il·lustra d'una vella reivindicació veïnal que fa dècades que dura: la "humanització" de l'avinguda Meridiana. Els veïns i veïnes volen que aquesta actual via ràpida es pacifiqui, s'urbanitzi de nou i s'integri a la xarxa viària de la ciutat. Un ampli reportatge explica aquesta "història interminable" compartida per barris veïns. Altres articles parlen del projecte de l'AV per al Pla Buits de recuperació d'espais urbans, sobre la història dels cinemes de la Sagrera, el treball de la Cotal Intergeneracional o les fàbriques de creació.

Sosi

El número 18 de l'informatiu de l'Associació de Veïns i Veïnes del Casc Antic explica la importància que el casal de barri del Pou de la Figuera, un equipament aconseguit després de la llarga lluita veïnal del Forat de la Vergonya, sigui gestionat per les entitats del barri. Un article d'Itziar González titulat "El dret a la política. Per una Ciutat Vella ciutadana" reflexiona sobre la participació activa dels veïns i veïnes en les decisions que els afecten. La revista també dedica una pàgina a l'aniversari de l'associació Recursos d'Animació Intercultural, que compleix 20 anys.

EL COR ROBAT

CATHERINA AZÓN

PUYAL

José Molina Ayala

Advocat veïnal i dramaturg

"Per a mi exercir l'advocacia ha estat un compromís humà, professional, una vocació de sentir-me útil als barris"

Veí del Turó de la Peira i treballador sanitari a la Vall d'Hebron, el 1982 es va llicenciar com a advocat i va passar a ser assessor de l'associació de veïns del seu barri i el 1989, de la Favb, on va impulsar el servei d'assessorament jurídic per a les associacions veïnals. Ara marxa després d'anys de treball intens i sentiments compartits.

— Després de 25 anys de treball professional en el moviment veïnal acabes d'enviar una carta a les associacions comunicant el teu cessament. Per què?

25 anys és molt de temps, moltes hores de dedicació. Deixar la Favb, a part de les naturals emotivitats que això comporta (persones amb qui has compartit anhels, esperances, projectes, reivindicacions), és, en la seva vessant més profunda, un pas necessari, una etapa vital que es tanca, a la vegada que obre portes i dóna pas a noves i diferents perspectives, a trobades i retrobades. Per a mi, exercir l'advocacia ha estat sempre un compromís humà, social i professional, una vocació de ser i sentir-me útil, als barris i a la Favb en particular. Hi continuaré sent present, com a persona, amic i advocat, a disposició de tota utopia realitzable.

— Has hagut de viure moltes coses...

Sí, i moltes complicitats, molt d'esforç i el més important: una llarga llista d'amistats.

— Com es va entendre el treball dels professionals als barris?

Advocats, arquitectes, urbanistes, van col·laborar des dels anys 70 en les emergents lluites veïnals, que van derivar en autèntics desafiaments socials de gran calat democratitzador. El treball dels professionals va ser necessari per donar forma i contingut a les reivindicacions.

— El dret a l'habitatge ha sigut una constant durant els teus anys de feina?

Una de les lluites més importants en què em vaig implicar va ser la de la defensa dels afectats del "Bloque fantasma", a Nou Barris. L'edifici s'ensorrava i els afectats van plantejar el dret a ser compensats amb un pis. I ho van plantejar col·lectivament. El professional va acceptar la proposta veïnal, assistint a les assemblees i estudiant les raons jurídiques que els recolzaven. Fruit de moltes batalles, es va aconseguir el dret al reallotjament de tots els afectats per projectes urbanístics. Un dret que fins al moment no existia.

— Eres conegut com "l'advocat de l'aluminosi".

No, encara soc conegut com "l'advocat dels barris". L'aluminosi va tenir una repercussió pública a nivell de tot l'Estat. El treball previ que vam fer va ser important. Arran les sessions d'assessorament als veïns del Turó de la Peira, vam detectar que els seus habitatges estaven molt deteriorats, i vam exigir un estudi seriós sobre quin era el seu estat. El resultat va arribar una setmana abans de l'ensorrament de l'edifici del carrer Cadí i la mort d'una veïna.

— El treball professional va ajudar a detectar un greu problema.

Ens vam avançar. El treball preventiu ens va carregar de raó. I l'associació de veïns va denunciar que la mort de la veïna va ser una mort anunciada.

— Però no es va admetre la querella contra les administracions i contra el constructor dels edificis, Ramon Sanahuja.

No, i va ser una decepció. Però la presentació de la querella ens va permetre explicar a l'opinió pública qui eren els responsables.

— I?

Van haver de moure fitxa. Es va crear una taula d'afectats, associacions i administracions per tal de buscar una solució. I vam aconseguir 46.000 milions de pessetes. A la força de les mobilitzacions es va unir la que va aportar la intervenció jurídica.

— Destacaries algun treball que recordis amb més afecte?

De totes les lluites s'aprèn alguna cosa. Però el treball de la Plataforma pel Dret a un Habitatge Digne, constituïda el gener de 1998 en defensa dels drets dels desnonats, va ser molt important. Amb la nostra presència aturàvem desnonaments. Anys després, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de l'Habitatge, que ara és paper mullat per l'absència de polítiques d'habitatge i de recursos econòmics. Sembla que sempre plou sobre mullat.

Parlant del
CARRER
i de la ciutat

Jordi Évole

Periodista

EUGENI MADUEÑO
ENTREVISTA

SALVADOR SANSUÁN
FOTOGRAFIA

Jordi Évole, un dels nostres

Cada setmana emet un reportatge nou. I sempre sorprèn. Jordi Évole, director del programa *Salvados*, a La Sexta, s'ha convertit en referent del bon periodisme. De l'escàs bon periodisme. Els seus programes no tenen res d'artifici ni suposen un gran muntatge ni resulten cars ni són espectaculars. Es basen en escollir un bon tema, documentar-lo i preparar-lo, fer llargues entrevistes, editar-les després per extreure l'essència de cadascuna, muntar-lo i emetre'l. No hi ha truc amagat. No hi ha artifici. Només és periodisme.

Jordi Évole va començar la seva carrera professional a Ràdio Barcelona, en els programes informatius. Allí va conèixer Andreu Buenafuente i altres membres de la seva productora, El Terrat, i va descobrir les possibilitats de l'entreteniment: dir i denunciar recorrent a l'humor. La seva aparició com a contrapunt a Buenafuente, en el paper del *Follonero*, li va donar una gran popularitat i sobretot va demostrar el seu gran talent. Fa cinc anys va iniciar un camí propi amb *Salvados*, que si bé va començar en la mateixa línia d'humor i entreteniment, ha evolucionat cap a un format de reporterisme televisiu incisiu i crític -i per la ideologia del seu director-, únic.

Al febrer José Martí Gómez i jo vam entrevistar Jordi Évole per al blog *lamentable.org*. Es complien cinc anys d'emissió de *Salvados*. Volíem demanar-li un balanç i una reflexió sobre el periodisme actual. Vaig pensar que en Jordi, a la cresta de l'onada i amb un programa tan complicat de fer setmanalment, no trobaria un forat a la seva agenda per rebre'ns. Però em vaig equivocar. Va acceptar encantat. Tampoc no vam saber preveure el temps que ens dedicaria.

- De quant de temps disposes? -li va dir Martí Gómez.

- De tot el que tu vulguis -va respondre-. Per a mi és un honor poder parlar amb tu.

No es tracta de fer massatge a l'ego de ningú. Ni de justificar falses modèsties. El que en Jordi ens va descobrir de seguida és que ell és un dels nostres. I en aquest plural incloc tant la gent de les associacions de veïns, els lectors de *Carrer* o els reporters que estimen la gent.

Jordi va néixer el 1974 a Cornellà de Llobregat, al si d'una família amb consciència social. El seu pare, Gonçal Évole, havia practicat el periodisme amb encert, segons explica el seu amic Josep Maria Huertas Clavería al llibre *Cada taula un Vietnam*: "Un dilluns al matí va sonar el telèfon a casa, i el passat s'hi va escolar. Gonçal Évole, un noi de Cornellà que havia guanyat un premi Manuel Brunet (el donava Destino) per un reportatge sobre la Ciutat Satèl·lit, em trucava per donar-me el condol. En adonar-se del meu desconcert, va inquirir si Josep Maria Huertas Ventosa no era el meu pare. Vaig notar una fredor dins meu en contestar-li afirmativament. "*El Full del Dilluns* parla de la seva mort. No ho sabies?" "No". "Noi, ho sento, jo pensava..." "És que vivíem separats", vaig tallar-ho. Ell ho va entendre i va penjar. Feia més de setze anys que el meu pare se n'havia anat de casa i no en sabíem res. Vivia a la mateixa ciutat que nosaltres; però mai no ens vam trucar ni escriure..."

En la conversa que vam mantenir Jordi Évole va subratllar els valors que va aprendre a casa, la influència rebuda dels seus pares. Recordava les primeres misses a les que el van portar, i el descobriment d'aquell capellà diferent que era Joan García-Nieto, que "s'acostava a la gent i parlava, no era al púlpit sinó que dialogava, no sé dir-vos ni què deia, però la forma, la posada en escena, ja era diferent, i a mi allò..." Quan va morir García-Nieto, creador de la Fundació Utopia, Jordi va sentir una gran tristesa, perquè el jesuïta era un catalitzador "de tot aquell moviment que hi havia a la ciutat i la comarca", i ell el veia com un d'aquells dirigents que "ara hauran de sorgir d'alguna manera per tornar a liderar una cosa que ha de passar, que no sabem ben bé què és ".

Del seu pare, en Jordi admira que segueixi escrivint i estigui compromès socialment, però que no hagi militat ni tingut càrrecs en cap partit, cosa que "et dóna una llibertat que et permet dir el que vols, el que sigui, perquè no li deus res a ningú".

- ¿Aquesta llibertat la tens tu?

- La intento tenir, i sobretot en un terreny on a vegades estàs parlant de grans marques, d'anunciants de la teva cadena, de gent que amb una trucada de telèfon et poden amargar el dia, i més coses que el dia.

Les trucades es fan, les queixes es repeteixen, els que poden li ho diuen a la cara a l'amo d'Antena 3 i La Sexta, José Manuel Lara. Imagino que aquest els respondrà amb la filosofia del seu pare, aquell falangista sorneguer al qual els seus amics li retreien que edités novel·les del comunista Vázquez Montalbán: "Però és que es venen!".

Mentre segueixi batent rècords (19% d'audiència, quan la cadena en el seu conjunt només arriba al 17%) i les pauses de publicitat del seu programa superin els 5 minuts, *Salvados* estarà salvat. Salvat per l'audiència pel seu interès. I salvat per La Sexta per la seva rendibilitat.

Sal i pebre

Sònia a la Ciutadella

Sònia Rescalvo va emigrar de Cuenca als 16 anys. En diverses ocasions va treballar als teatres del Paral·lel. Amb 45 anys, vivia al carrer. Una nit d'hivern de 1991 dormia a la glorieta del Parc de la Ciutadella amb una amiga. Un grup de neonazis les van atacar i van assassinar a Sònia a cops de peu. La seva amiga va arribar a estar en coma i a un altre home que dormia al parc el van deixar cec. Els crits de mort se van sentir de matinada. Barcelona va despertar commocionada per aquelles agressions brutals. El Front d'Alliberament Gai de Catalunya va col·locar una placa en el lloc del fets i durant anys va reivindicar que es donés el nom de Sònia a la plaça de la Ciutadella. Els assassins van ser detinguts. Mai no oblidarem la mirada insolent que un dels joves acusats dirigia als presents al judici. Els acusats van ser condemnats. El passat mes de març, el Ple de l'Ajuntament de Barcelona, després d'un intens debat, va aprovar finalment donar el nom de 'Glorieta de la Transsexual Sònia' a la plaça del Músics de la Ciutadella. Com és natural, el PP es va abstenir.

Zeta

L'acudit

RICARDO HERMIDA

